

AYLIK COĞRAFYA KEŞİF DERGİSİ

ATLAS

SAYI: 291 - HAZİRAN 2017 FİYATI: 10.00 TL (KKTC FİYATI 12.50 TL) NO: 2017/06

NALLIHAN / ANKARA
GÖKKUŞAĞI TEPELERİ

CASTRO'DAN SONRA
KÜBA

NAZİLLİ / AYDIN
EGE'NİN NAZLI KENTİ

PAKİSTAN / GOJAL
DAĞLARDA YAŞAMAK

SAYI: 291 - HAZİRAN 2017

KAPAK FOTOĞRAFI
HAVANA, KÜBA / ISTOCK

İÇİNDEKİLER

NALLIHAN 38

@AtlasDergisi ATLASDergisi atlasdergisi.com atlas_dergisi

ATLAS

Yayıncı
Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.

İcra Kurulu Başkanı
Cem M. Başar

Yayın Direktörü
Murat Köksal

Yayın Danışmanı
Mehmet Yaşin

Yayın Yönetmeni
Kansu Şarman

Yazı İşleri Müdürü (sorumlu)
Mustafa Türker Erşen

Haber Müdürü: Nazlı Kurt
Görsel Yönetmen: Tolga Çoruh
Araştırma: Tevfik Taş
Foto Muhabiri: Turgut Tarhan
Sayfa Yapım: Bahadır Erşık

Fotoğraf Kurulu
Gökhan Tan *(Fotoğraf Danışmanı)*, Yasin Akgül, Sinan Anadol, Ali Murat Atay, Servet Dilber, Şebnem Eraş, Umut Kaçar, Selim Kaya, İzzet Keribar, Ali Ethem Keskin, Zafer Kızılkaya, Ufuk Sarışen, Tolga Sezgin, Cüneyt Oğuztüzün, Hakan Öge, Mustafa Seven, Kerem Yücel

Yazı Kurulu
Füsun Arman, Rüstem Aslan (Arkeoloji), Oya Ayman, Cenk Durmuşkâhya (Botanik), Şahin Ekşioğlu, Yard. Doç. Dr. Yıldırım Güngör (Jeoloji), Nedim Gürsel, Doç. Dr. Necmi Karul, Serkan Ocak, Prof. Dr. İlber Ortaylı, Tülay Zihli Özgür, Ayşegül Parlayan, Selcen Pirge, Yeşim Pütgül, Melih Şabanoğlu, Mehmet Sait Taşkıran

Katkıda Bulunanlar
Ferdi Akarsu, Adnan Bostancıoğlu, Fatih Börekçi, Barış Koca, Şahan Nuhoğlu, Serkan Seymen, Dr. Umut Yıldız

Ankara Temsilcisi: Erdal İpekeşen
0 312 207 00 71 - 95
atlas@doganburda.com www.atlasdergisi.com

Yönetim
Satış Direktörü ve Tüzel Kişi Temsilcisi: Mehmet Taşkın
Finans Direktörü: Didem Kurucu

Kurumsal İletişim Müdürü: Seren Urun

Reklam
Grup Başkanı: Koray Bilici
Başkan Yardımcısı: Neslihan Can
Satış Koordinatörü: Suzan Özen, Ebru Elçi
Satış Müdürü: Hatice Tarhan, Altuğ Selçuk, Aslıhan Aslan
Reklam Teknik: Ayfer Kaygun Buka 0 212 336 53 62 - Şaban Yazır 0 212 336 53 61
Faks: 0 212 336 53 90

Rezervasyon: Tel: 0 212 336 53 00 - 57 - 59 - Faks: 0 212 336 53 92 - 93
Ankara Reklam Bölge Temsilcisi: Sezinur Balıkçıoğlu Tel: 0 312 207 00 72 - 73
Hedef Sayfalar: Tel: 0 212 336 53 70 - Faks: 0 212 336 53 91
Bölgeler Reklam Satış Sorumlusu: Dilek Ünlü Tel: 0 212 336 53 72

Uluslararası Reklam Satış Temsilcilerimiz
Almanya: Vanessa von Minckwitz
Tel: +49 89 92 50 3532, *vanessa.vonminckwitz.denz@burda.com*
Michael Neuwirth
Tel: +49 89 9250 3629, *michael.neuwirth@burda.com*
Avusturya: Christina Bresler
Tel: +43 1 230 60 3050, *Christina.Bresler@burda.com*
İsviçre: Goran Vukota
Tel: +41 44 81 02 146, *goran.vukota@burda.com*
Fransa/Lüksemburg: Marion Badolle-Feick
Tel: +33 1 72 71 25 24, *marion.badolle-feick@burda.com*
İtalya: Mariolina Siclari
Tel: +39 02 91 32 34 66, *mariolina.siclari@burda-vsg.it*
İngiltere/İrlanda: Jeannine Soeldner
Tel: +44 20 3440 5832, *jeannine.soeldner@burda.com*
ABD/Kanada/Meksika: Salvatore Zammuto
Tel: +1 212 884 48 24, *salvatore.zammuto@burda.com*

Yönetim Yeri
Trump Towers, Kule 2, Kat: 21-24, 34387, Şişli, İstanbul
Tel: 0 212 410 35 66 **Faks:** 0 212 410 35 64

Baskı
Vatan Ofset Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.
Sanayi Mahallesi 1650. Sokak No: 2 Doğan Medya Tesisleri
Esenyurt/İSTANBUL **Tel:** 0 212 622 19 00

Dağıtım: Yaysat A.Ş.
0 212 622 22 22

Yayın Türü: Yerel, Süreli, Aylık

FIPP üyesidir

DB Okur Hizmetleri Hattı: 0 212 478 0 300
okurhizmetleri@doganburda.com
DB Abone Hizmetleri Hattı: 0 212 478 0 300
Faks: 0 212 410 35 12-13
abone@doganburda.com - www.doganburda.com
Pazar hariç her gün saat 9.00 - 22.00 arasında hizmet verilmektedir.

KANSU ŞARMAN ksarman@doganburda.com

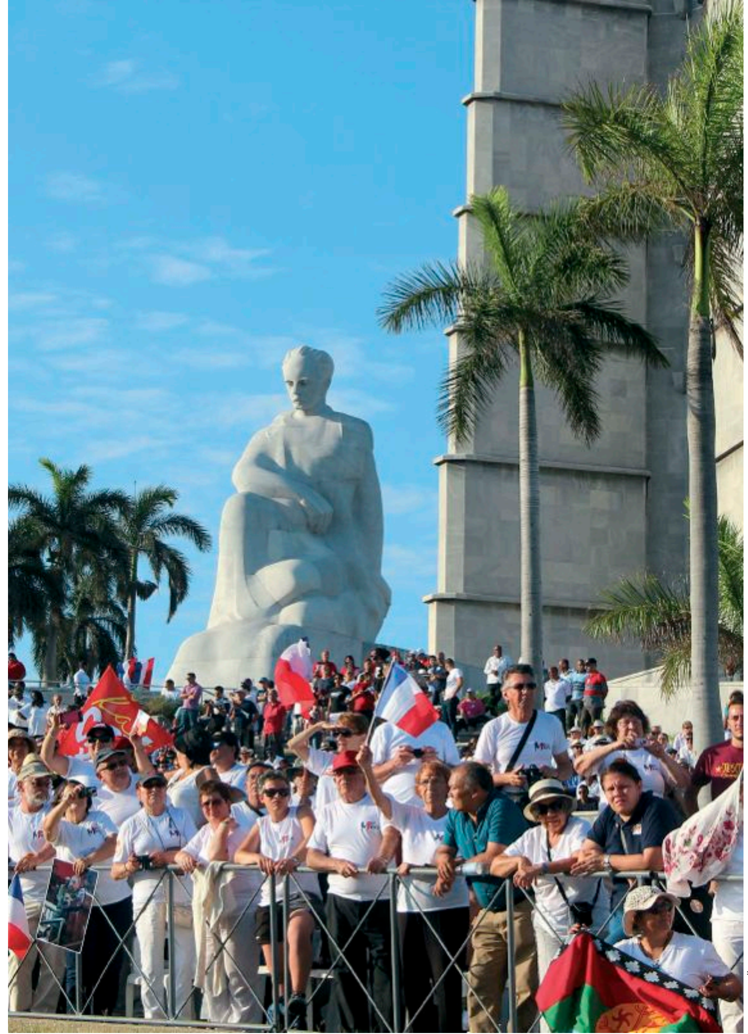
Fidel'siz ilk 1 Mayıs

Bundan 27 yıl önce Sovyetler Birliği ve demirperde ülkelerinde sosyalist rejim çöktüğünde ABD'nin burnunun dibindeki Küba'nın kaderinin ne olacağı da tartışılmaya başlandı. Ülke Fidel Castro'nun devrimci kimliğinin ve halkı üzerindeki rehber kişiliğinin sayesinde uzun yıllar sosyalist ülke olarak varlığını sürdürdü; ekonomik fırtınalara dayanarak.

Geçen yılın Kasım ayındaki ölümüyle Küba 50 yıllık efsanevi liderini kaybetti. Castro'nun ölümünden bu yana sadece altı ay geçti. Ancak dünya kamuoyunda çok tartışılan konular arasında "Küba'da bundan sonra neler olacak" sorusu başı çekiyor. Yıllardır adeta bir açıkhava müzesi olarak turistlerin yoğun ilgisine mazhar olan ülke hakkında en çok duyulan cümlelerden biri de "Küba değişmeden gidip görmek lazım" oldu.

Son sosyalist ülke olarak bilinen Küba'da her yıl tüm dünya televizyoncuları tarafından beklenen 1 Mayıs kutlamaları Castro'nun ölümünden sonra nasıl geçecekti?

Geçen ay yayın direktörümüz Murat Köksal ve deneyimli gazeteci Adnan Bostancıoğlu, Castro'dan sonraki Küba'yı görmek için adaya gittiler ve 1 milyon 400 bin kişinin buluştuğu 1 Mayıs kutlamasına katıldılar. Gördüklerini not ettiler, fotoğrafladılar. Bu sayıda Atlas ekibinin, ülkenin Havana ile birlikte dört şehrinde gördüklerini, 1 Mayıs kutlamalarının düşündürdüklerini ve Castro'dan sonraki Küba hakkında izlenimlerini okuyacaksınız.

MURAT KÖKSAL

Atlas'ın yeni sayısında Türkiye'nin tekstil tarihinin dönüm noktalarından Sümerbank'ın basma fabrikasının bulunduğu Nazilli'yi de anlatıyoruz. Serkan Seymen ve Şahan Nuhoğlu, şehrin demiryoluyla, zeybekleriyle, büyük toprak sahipleriyle bilinen tarihinden başlayarak günümüze taşınan çarpıcı öyküsünü aktardı.

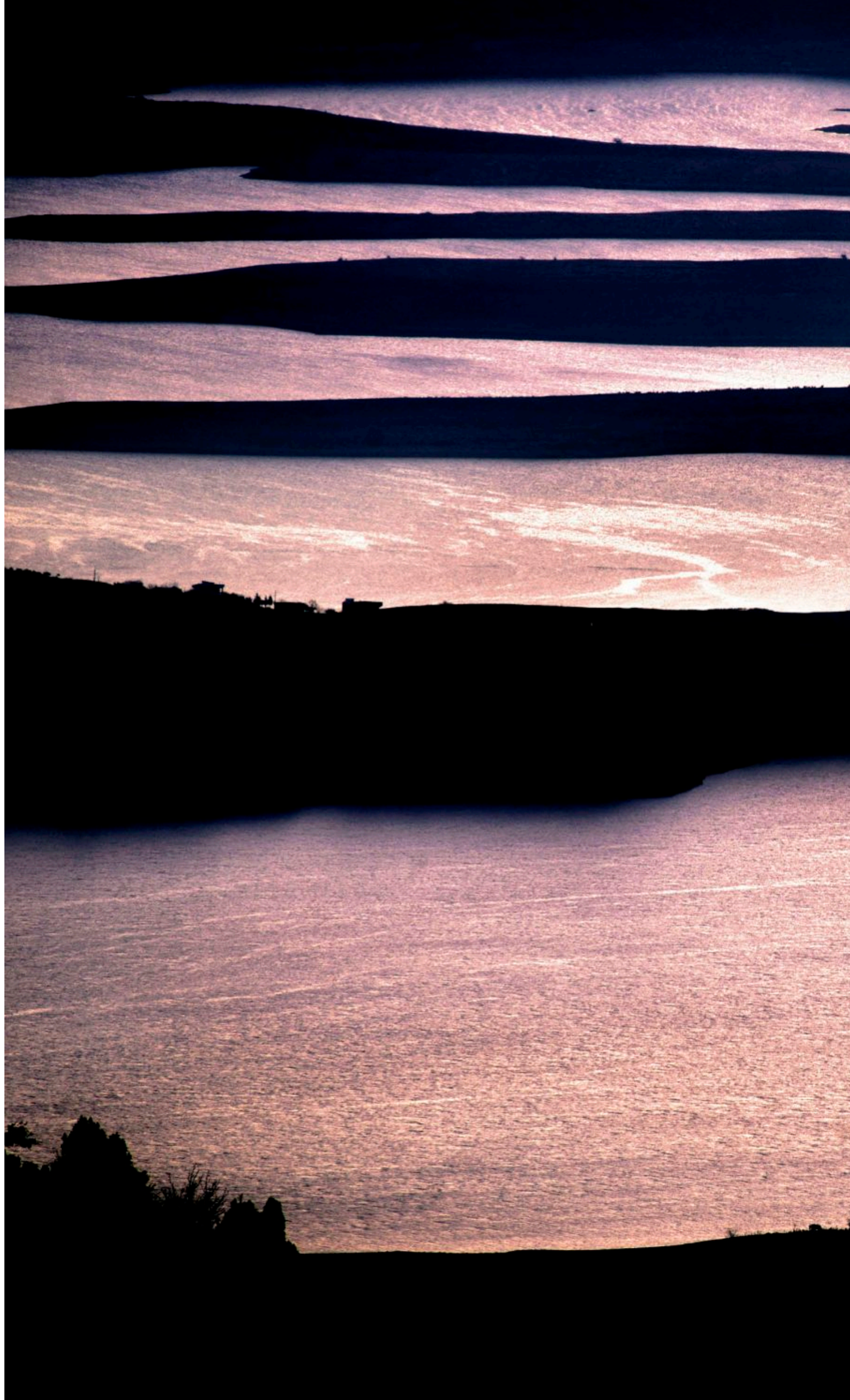
Bu sayıda ayrıca Pakistan'ın kuzeyinde Himalayalar, Hindikuş ve Karakurul dağlarının birleştiği coğrafyadaki Gojal bölgesini ve Şiilerin İsmaili kolundan Vahilerin yaşamını, Fatih Börekçi'nin fotoğrafları ve izlenimleriyle işledik.

Ve çaylaklardan akbabalara, balıkçıl kuşlardan puhulara yüzlerce farklı kuş türünü ve kızıl geyik, yaban keçisi gibi hayvanları bir arada barındıran büyüleyici doğasıyla Ankara'nın Nallıhan ilçesi. Ferdi Akarsu'nun yazısı ve Barış Koca'nın fotoğraflarıyla yeni sayıda yer alıyor.

SUYUN EVİ

Yunanca "ev" anlamına gelen "oikos" sözcüğünden yola çıkarak oekologie sözcüğüne ulaşan Aristoteles'in öğrencisi Theophartos, doğanın da bir ev olduğunu düşünüyordu. Pek çok bilim insanı ekoloji için konuştu yazdı. Ancak birisi var ki, doğal kaynakların çeşitliliğini, birbiriyle bağıntısını hayranlıkla izledi ve kimi insanların kâr hırsından dolayı doğaya saygısızlığını ilk anlatanlardan oldu. Alexander Von Humboldt, 1800'lerin başında Güney Amerika'ya yaptığı geziden sonra, "ormanı üzersen su, su kirlenirse toprak üzülür" diyen yerlilerin hürmetiyle; Avrupalı istilacıların ormanları keserek, su kaynaklarını kurutarak kıtada başlattıkları çölleşmeyi kıyasladı. "Sürdürülebilir bir doğa" dedi. Ceyhan (Pyramos) Nehri'nin Kahramanmaraş'taki kesitine kurulan Sır Barajı, ırmağın milyonlarca yılda şekillendirdiği yatağını doldurdu. Biz şimdi bazı çıkıntılar ve çorak adalar görüyoruz. Bir de sarı, koyu suskunlukta küçük yerleşim siluetleri. Su, kaynağıyla, önüne çekilen beton duvar arasında sıkıştırıldığı alanda kum ve balçık, yani kendi evini evsizliğe dönüştürmenin ta kendisini biriktirerek elektrik üretiyor. Akarsulara yakın coğrafyalar hissedilir biçimde kuraklaşıyor. Humboldt, yakın olduğu imparatorlara "suya, ormana saygıyı" anlatamadan 1859'un Mayıs'ında öldü. Öldü, Venezüella'nın Valencia Gölü başta olmak üzere, Latin coğrafyasında onun dikkat çektiği sular. Yeryüzünde pek çok suyun evi öldü.

FOTOĞRAF:TURGUT TARHAN

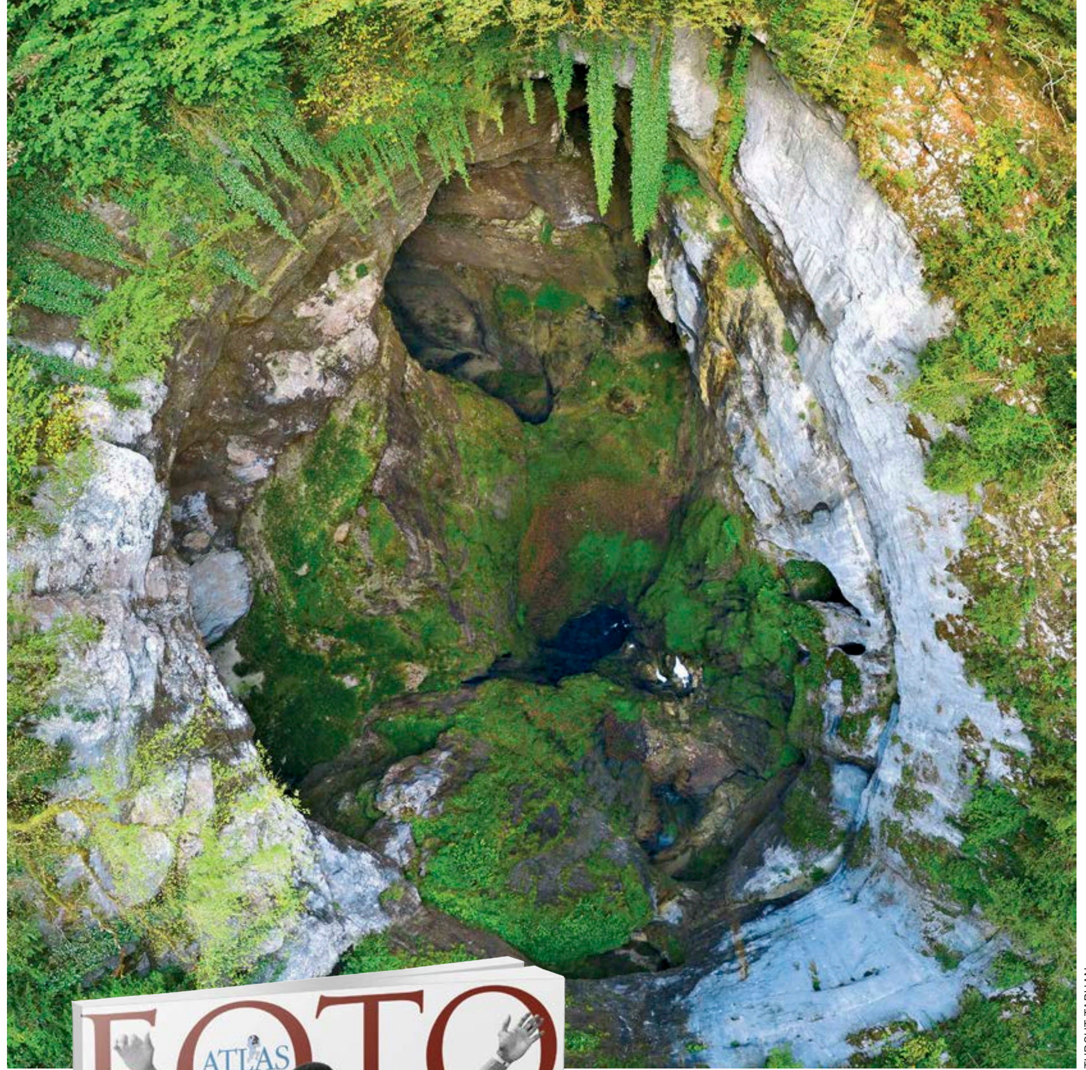

FOTOATLAS

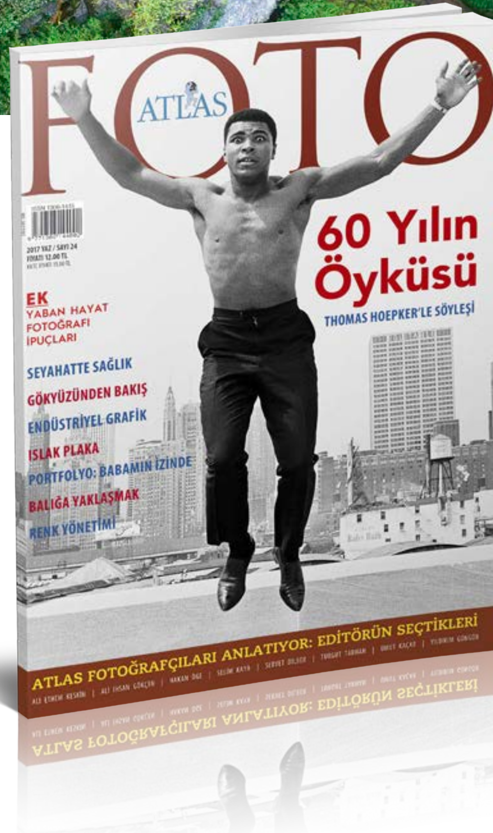
Fotoğrafın Dünü Bugünü

Özel FotoAtlas dergisi yaz sayısında yine zengin başlıklarla fotoğrafçılığı teknik ve estetik yönleriyle inceliyor, Atlas fotoğrafçıları en iyi kareyi çekmenin ipuçlarını veriyor. Yeni sayının sürprizi, fotoğraf dünyasının en deneyimli isimlerinden Thomas Hoepker ile yapılan röportaj. Dergi bu sayısında da çok sayıda başlığa sahip. Fotoğrafçıların seyahat sırasında karşı karşıya kaldığı sağlık problemleri ve bunlara karşı alınabilecek önlemler, sualtında fotoğraf çekmenin incelikleri, eski ama çok çarpıcı sonuçlar verdiği için hâlâ tercih edilen fotoğrafçılık tekniği "ıslak plaka" FotoAtlas'ın konuları arasında. Sanayi bölgeleri, ulaşım ağları gibi unsurlardan oluşan ve dünyanın çehresini giderek değiştiren "endüstriyel peyzaj", dronla havadan çekilen karelerin birleştirilmesi, baskıdan önce renk yönetimi, yeni fotoğraf makinelerinin tanıtımı ve portfolyolar da bu sayıda Fotoatlas'ta. Atlas fotoğrafçıları ise başlangıçta üzerinde fazla durmadıkları, ama editörün seçip meşhur ettiği fotoğrafları anlatıyor. FotoAtlas ayrıca okurlarına yaban hayat fotoğrafı çekmenin inceliklerini anlatan kitap hediye ediyor. Usta yaban hayat fotoğrafçıları bu tür çalışmalara nasıl hazırlık yapıldığını, doğada nelere dikkat edilmesi gerektiğini ve diğer ayrıntıları anlatıyor.

TURGUT TARHAN

Son zamanlarda yaygın olarak kullanılan dronla çekilen fotoğrafların birleştirilmesiyle ilgili ayrıntılar da FotoAtlas'ın konuları arasında.

ACQUA DI
GIÒ
GIORGIO ARMANI
PROFUMO

ATLAS TARİH'İN YENİ SAYISI ÇIKTI

150. yılında Abdülaziz'in Avrupa seferi

1867'deki Evrensel Sergi için Paris'e giden Sultan Abdülaziz Élysée Sarayı'nda ağırlandı (solda). Osmanlı'nın ilk coğrafya kitaplarından biri: Yunan harfli Türkçe (Karamanlıca) atlas (üstte).

Atlas Tarih dergisi, Haziran-Temmuz sayısında 1867'de Paris'te yapılan Evrensel Sergi'ye katılmak için tam 150 yıl önce ilk defa bir Osmanlı sultanının çıktığı Avrupa seyahatini dosya konusu olarak okurlarına sunuyor. Sultan Abdülaziz, Fransa İmparatoru III. Napoléon'un o yıl Paris'te gerçekleşecek olan Evrensel Sergi'ye onur konuğu olarak daveti üzerine deniz yoluyla Fransa'ya gitti. Paris'te İmparator III. Napoléon ve İmparatoriçe Eugénie tarafından büyük bir ilgiyle ağırlanan Sultan Abdülaziz Evrensel Sergi'yi gezdi, Paris ve çevresini dolaştı, Avrupa'nın önemli siyaset adamlarıyla görüşme fırsatı buldu.

Fransa'dan İngiltere'ye geçerek Kraliçe Victoria'nın konuğu oldu. Burada şerefine düzenlenen konser ve balolara katıldı, görüşmeler yaptı. Dönüş yolunda kendisine tahsis edilen özel trenle gittiği Liege'de Belçika Kralı II. Leopold'la, Koblenz'de Prusya Kralı I. Wilhelm ile buluştu. Avusturya İmparatoru Franz Joseph'in konuğu olarak bir süre de Viyana'da kaldı; tiyatroya gitti, müzeleri ziyaret etti. Buradan Tuna Nehri üzerinden Budapeşte'ye, oradan da Tuna Valisi Mithat Paşa ile görüştükten sonra İstanbul'a döndü. Bu yolculuk sırasında kendisine, daha sonra tahta çıkacak iki şehzade Murat ve Abdülhamit efendiler ile oğlu şehzade Yusuf İzzeddin de eşlik etti. Prof. Murat Özyüksel, Sultan Abdülaziz'in Avrupa seyahati öncesi ve sonrasında Osmanlı'daki batılılaşma hareketini anlatıyor. Ayrıca dergide seyahatten günümüze kalan fotoğraflar, belgeler, gravürler ve objelerin görselleri üzerinden ziyaretin dikkat çekici yanlarıyla ilgili bir kolaj da var. Böylece okurlar bu seyahatle ilgili daha ayrıntılı bilgiler ediniyor.

Dergide ayrıca Evliya Çelebi'nin *Seyahatname*'sini günümüz Türkçesine aktaran Seyit Ali Kahraman ile bir söyleşi var. Kahraman, *Seyahatname*'nin bilinmeyen yönleri ile yıllardır çeşitli çevrelerde Evliya Çelebi'nin eserinde abartılı ifadeler kullandığı yönünde yapılan eleştirilere yanıt veriyor.

Atlas Tarih'in yeni sayısında dikkat çeken konulardan biri de Osmanlı'nın ilk atlasları. Gazanfer İbar Osmanlı döneminde Yunan, Ermeni ve Arap harfli Türkçe olarak coğrafya kitaplarını tanıtıyor ●

WHITLEY ALTIN ÖDÜLÜ

Yeşil Oscar Gökova'ya

Gökova Körfezi, içlerinde Akdeniz fokları ve denizkaplumbağalarının da bulunduğu çok sayıda önemli korunan türe ev sahipliği yapıyor (üstte). Zafer Kızılkaya ödülünü İngiltere Prensesi Anne'in elinden aldı (altta).

Uluslararası Whitley Doğa Koruma Altın Ödülü bu yıl Akdeniz Koruma Derneği'inin Gökova Körfezi'nde yürüttüğü Deniz Koruma Alanları Yönetimi Projesi'nin oldu. İngiltere Prensesi Anne, Kraliyet Coğrafya Derneği'nde yapılan özel törende ödülü Zafer Kızılkaya'ya takdim etti. Proje Whitley Fund for Nature, Fauna Flora International, rahmetli işadamı Mustafa V. Koç ve Avrupa Birliği Bakanlığı Sivil Toplum Diyaloğu tarafından destekleniyor. Whitley Altın Ödülü dünyada "Yeşil Oscar" olarak anılıyor.

İnşaat mühendisi, sualtı fotoğrafçısı ve deniz araştırmacısı Zafer Kızılkaya aynı zamanda projenin yürütücüsü olan, doğal yaşam alanlarının korunmasını ve tahrip edilen kıyı ekosistemlerinin iyileştirilmesini amaçlayan Akdeniz Koruma Derneği'nin başkanlığını yapıyor. Aynı zamanda 2017 Whitley jürisine de davet edilen Kızılkaya, Whitley ödülüne başvuran 165 projeden finale kalan altı başarılı projenin de seçiminde görev aldı. Kızılkaya, Atlas'ta yer alan sualtı konularıyla da yakından tanıdığımız bir isim.

Özel Çevre Koruma Bölgesi olan Gökova Körfezi, içlerinde Akdeniz fokları ve kum köpekbalıklarının da bulunduğu çok sayıda önemli korunan türe ev sahipliği yapıyor. Kızılkaya, Whitley Altın Ödülü'nün, Gökova örneğini Fethiye Körfezi'nde tekrarlamak için başlayacak olan proje ve Gökova'deki çalışmaların devamı için kullanılacağını belirtiyor ●

KONYA EREĞLİ

Aydos'ta Şenlik

YAVUZ GÖRÜR

Ereğli Dağcılık Kulübü (ERDAK) tarafından 13-14 Mayıs 2017 tarihlerinde 7. Aydos Dağcılık Şenliği düzenlendi. Türkiye'nin dört bir yanından 200 dağcı ve doğasever Konya Ereğli'de bir araya geldi. Şenlik kapsamında çok sayıda etkinlik yapıldı. Ereğli'deki açılışın ardından İvriz Köyü ziyaret edildi. İkinci gün teknik malzemesi olan, eğitimli ve deneyimli 59 dağcı yoğun kar olan ERDAK rotasından, 111 dağcı ise Aydos klasik rotadan tırmanışa başladı. Zirvenin hemen altında iki grup birleşti ve tırmanışa birlikte devem edildi. Altı saatlik tırmanışın ardından Bolkar Dağları üzerinde bulunan ve 3 bin 430 metre rakımlı Aydos Zirvesi'ne ulaşıldı.

DÜZELTİ

Atlas'ın Mayıs 2017 tarihli 290. sayısında, Panorama bölümünde yer alan Kaçkarlar haberinin fotoğraf imzası yanlış verilmiştir. Fotoğraf, Tolga İldun'a aittir. Düzeltir, özür dileriz.

MAYISIN YEDİSİ ŞENLİKLERİ

"Derdim belam denize"

Karadeniz'de, özellikle de Ordu ve Giresun'da 4 bin yıldır kutlanan "Mayısın Yedisi" şenlikleri, İstanbul'da da gerçekleştirildi. İstanbul'da yaşayan Ordulular, miladi takvimde 20 Mayıs'a denk gelen Cumartesi günü, bir tekneyle boğaza açıldı. Güzel Ordu Kültür ve Sanat Derneği tarafından "denizde piknik" konseptiyle bir araya gelen Ordulular, Boğaz'dan çıkıp, Karadeniz'e yaklaşınca yanlarında getirdikleri yedi çift, bir tek taşı, "derdim belam denize" diyerek denize attı. Etkinliğe, eski milletvekillerinden Oktay Ekşi, Güzel Ordu Kültür ve Sanat Derneği Başkanı Canan Kaftancıoğlu ve Ordulu ünlü çevreci Enis Ayar da katıldı.

Karadeniz'de binlerce yıldır kutlanan şenliklerdeki geleneklerin tamamı su kenarında yapılır. Sabah erken saatlerden itibaren deniz kıyısında toplananlar, önce elleri ve ayaklarını suya sokar. Kıyıya doğru gelen yedi dalganın üstünden tek tek atlar. Bu sırada dilekler tutulur. Ardından kötülüklerden korunmak amacıyla yedi çift ve bir tek taş suya atılır…

Geleneği Giresun'da kutlayanlar ise motorlar ve kayıklarla Giresun adasının etrafından bir daire çizerek dolanırlar. Ardından şölen başlar, herkes yanlarında getirilen yiyecekleri paylaşarak yiyip içip eğlenir. Akşam dönüşte ise su kenarına gelemeyenler için kaplar içerisinde deniz veya dere suyu götürülür.

EDİRNE / KAKAVA ŞENLİKLERİ

En Renkli Ateş

SERKAN OCAK

YAZI: SERKAN OCAK

Kakava, tam 1400 yıllık bir gelenek. Türkiye'nin değişik yerlerinde Roman vatandaşlar tarafından her yıl kutlanıyor. Edirne ise bu kutlamaların merkezi haline gelmiş durumda. Bu yıl de gelenek bozulmadı. Kırkpınar Güreşleri'nin yapıldığı Sarayiçi'ndeki meydanda dev bir ateş yakıldı. Şenliğe bu yıl rekor katılım oldu; Türkiye'nin dört yanından yaklaşık 80 bin kişi Edirne'ye akın etti.

Dünyanın değişik yerlerinden de Edirne'yi ziyaret edenler vardı, İsveçli Mathias Risbor ve Tommie Gyllin gibi... Mathias elinde gitarıyla etrafındakileri eğlendirip zurnacılara rakip oldu. Gezgin iki kafadar Tayland'a kadar otostopla gitmeye çalışıyor, Türkiye'nin en renkli, en eğlenceli festivalini kaçırmamak için birkaç günlüğüne mola vermişler. Zürih'ten Yayla Pfister ise dört arkadaşını birden kapıp gelmiş.

Sarayiçi'ndeki meydanda ateş söndükten sonra eğlence sokak aralarında devam etti. Gazeteci Coşkun Aral'la birlikte Edirne'deki sekiz Roman mahallesinden önce Menzilahır'a gittik. Neredeyse her evin önünde bir ateş yakılmıştı. Dev hoparlörlerden çıkan müzikler farklı, ancak ritim hep aynıydı! 71 yaşındaki Hatice Örs göbek atan gençleri seyrediyordu. Eskiden çok kavga olduğunu, ancak artık insanların kavga yerine eğlendiğini anlatarak son yıllarda daha neşeli bir şenlik geçirdiklerini belirtti.

Bu kez Coşkun Aral'la birlikte soluğu Kemikçiler Mahallesi'nde aldık. Yanımızda mahallenin hatırı sayılır abilerinden biri vardı... Dışarıdan insanlar mahalleye girmeye çekiniyordu ama biz sadece eğlenmeye şartlanmış mutlu insanlarla karşılaştık. Nereye gittiysek bizi ateş başına göbek atmaya teşvik eden Romanlar gördük. Osman Şavul da onlardan biriydi. Ailesiyle birlikte evlerinin önünde oynuyordu. Bahçelerindeki ses sistemi, neredeyse bir açık hava düğününe yetecek nitelikteydi. Sabaha karşı Tunca Nehri'ne ineceğini anlatan Şavul, o saate kadar da uyumayacaklarını söyledi.

Biz de 6 Mayıs'ın ilk saatlerinde gün ağarmaya başladığında nehrin kenarındaki yerimizi almıştık. Sarayiçi'nde bu kez dünyanın başka bir yerinde görülmesi zor bir festival vardı. Müzik yayını sabah 5'te başlamış, herkes oynuyordu. Romanlar, her yıl aynı tarihte ve aynı saatte Tunca Nehri'nde daha önce öldürüldüğüne inanılan "Babafingo"nun yeniden sudan çıkışını bekliyor. Bu esnadan binlerce kişi de kâğıda yazdığı dileklerini kabul olması umuduyla Tunca'ya attı.

KIRKLARELİ

Çöpten Doğan Müzik

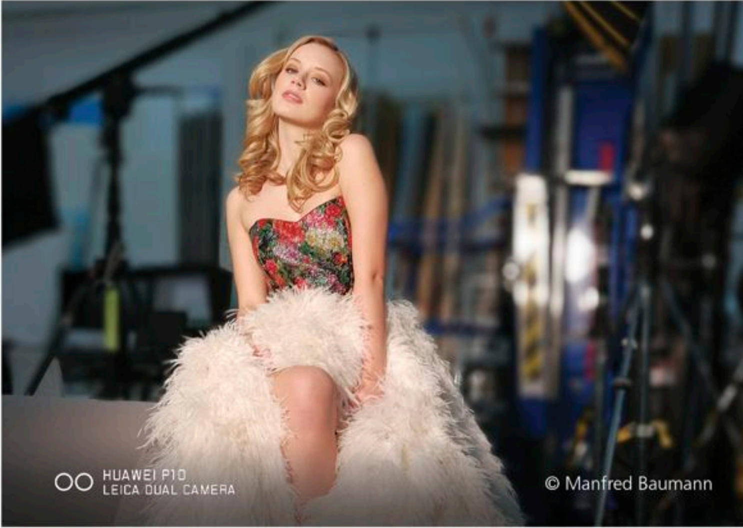
Kakava Festivali'nin ilk gününde açılış konserini veren Kırklareli Belediyesi Organik Ritim Topluluğu, belediyenin geri dönüşüm için yaptığı çalışmaların da habercisiydi. Ritim grubu, Kırklareli Belediyesi'nde temizlik işlerinde görev alan 10 belediye çalışanından oluşuyor. Çalışanlar çöp konteynır ve kutuları, tenekeler ve temizlik malzemeleriyle müzik yaptı. Organik Ritim Topluluğu, 5 Haziran Dünya Çevre Günü'nde de bir gösteri sunacak.

P10 ve P10 Plus ile Her Çekim Kapak Fotoğrafı

Leica'nın 2. nesil ön ve çift arka kameralarıyla Huawei P10 ve P10 Plus, benzersiz portreler çekmek için özel olarak tasarlandı. Dünyada ilk kez bir akıllı telefonda kullanılan Leica ön kamera, yeni sensörü ile daha fazla ışık alarak düşük ışıkta bile mükemmel portrelere imza atıyor. 12MP renkli ve 20MP monokrom (siyah – beyaz) arka kameraları ise sundukları inanılmaz detaylar ile birbirinden çarpıcı renkli veya siyah-beyaz fotoğraf çekimlerine olanak sağlıyor. P10 ve P10 Plus, her biri sanat eseri tadındaki portreler için ihtiyacınız olan her şeyi ve fazlasını cebinize taşıyor.

Stüdyo Profesyonelliği

Huawei P10 ve P10 Plus, benzersiz stüdyo efekti özellikleriyle adeta gerçek bir fotoğraf stüdyosunu cebinize sığdırıyor. Her bir yüz hattının konumunu ve cildin fiziksel özelliklerini algılayan portre özellikleri, özelleştirilmiş ve daha doğal bir şekilde uygulama özelliğine sahip.

Stüdyo tarzı dinamik ışıklandırma özelliği ise, ortamdaki ışık değişimlerini izleyerek çekim için AWB, deklanşör, hız ve diğer gerekli bileşenleri otomatik olarak düzenleyerek eşsiz selfie'lere fırsat tanıyor.

Yepyeni 3 boyutlu akıllı yüz tanıma teknolojisi ile her ortamda benzersiz fotoğraflar çekme olanağı sunan P10 ve P10 Plus, hibrit zum ile kullanıcı bir görüntünün belli alanlarına odaklandığında, görüntü kalitesinin netliğini koruyor.

Gerçek Siyah-Beyaz Fotoğraflar

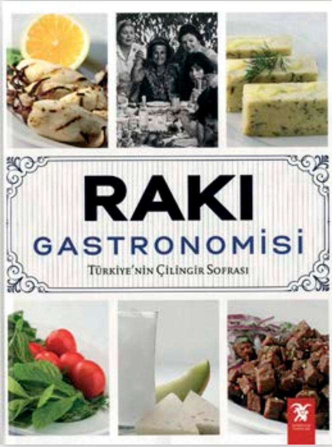
Huawei P10 ve P10 Plus'ın 20MP'lik monokrom arka kamerası en keskin siyah-beyaz kareleri yakalamak için tasarlandı.

Kamera sensörü, azalan veya artan ışık seviyesini otomatik olarak algılayıp çekimin kalitesini azami seviyede tutacak şekilde ayarlıyor. Siyah-beyaz Bokeh efekti ise, kullanıldığında görüntülere ekstra netlik ve profesyonel fotoğraf makineleriyle sağlanabilen bir derinlik katıyor.

GASTRONOMİ

Türkiye'nin çilingir sofraları

Gastronomi bilimini, dil, tarih, coğrafya, sosyoloji, antropoloji, folklor gibi komşu disiplinlerle birlikte yorumlayan, sofra kültürünün müzik,

sinema ve edebiyat gibi sanat dallarında yansımasını gösteren bir kitap ile karşı karşıyayız... *Rakı Ansiklopedisi*'ni hazırlayan Overteam Yayınları, bu kez aynı özen ve azimle hazırlanan *Rakı Gastronomisi*'ni sunuyor meraklılarına. Yayın yönetmenliğini Erdir Zat'ın yaptığı kitabın, danışma kurulunu Vedat Başaran, Murat Belge, Raşit Çavaş, Ahmet Örs, Mehmet Yaşin ve Vefa Zat oluşturuyor. Rakı kültürünün temel unsurlarından biri olan çilingir sofrasının esasları, Türkiye'nin bölgelerine göre aldığı biçimleri, coğrafi çeşni farklılıkları ve yörelere özgü mezelerin toplamda oluşturduğu kültürel zenginlik alanında uzmanlamış 47 yazar ve bir o kadar da araştırmacıyla hazırlanmış bir eser.

Türkiye'deki coğrafi bölgeleri tek tek gezip yazan ekip, yerel flora ve faunanın belirlediği özgün mezeleri ve coğrafi çeşni farklılıklarını masaya yatırıyor. Yüzyıllara dayanan kültürel birikimle oluşan bu zengin meze mutfağının kapsamlı bir dökümünü sunan kitap tarifler de veriyor. Bostanları, balıkhaneleri, meyhaneleriyle başlı başına İstanbul'a ayrılan bir bölümle başlayan yolculuk diğer coğrafi bölgelerde devam ediyor. Eser, çilingir sofrasının yerel yorumlarını biçimlendiren adap, âdet, gelenek ve alışkanlıkları da mercek altına alıyor.

Türk sanat müziğinin divaları çilingir sofrasında, başta oturan Müzeyyen Senar kadeh kaldırıyor.

ATLAS'A ZİYARET

Genç Coğrafyacılar

Geçtiğimiz haftalarda Atlas ofisinin özel konukları vardı. Uğur Koleji Florya Kampusu'ndan 11. sınıf öğrencileri, öğretmenleriyle Atlas'ı ziyaret etti ve derginin nasıl hazırlandığını yerinde gördü. Atlas çalışanlarına sorular yönelten öğrenciler coğrafya derginin özellikleri, konuların belirlenmesi ve fotoğraflar hakkında bilgi aldı.

PERMAKÜLTÜR

Pamukova'da Kamp

Yeryüzü Ekoköyü çatısı altında 10-18 Haziran 2017 tarihlerinde Sakarya Pamukova'da Permakültür Kampı düzenleniyor. Kampta gıda ormanı, kompost, permakültüre giriş gibi kurslar veriliyor. Yeryüzü Derneği tarafından organize edilen kampla ilgili bir de kampanya başlatıldı. Kampanyadan ve kamp ücretinden elde edilecek gelirle Yeryüzü Ekoköyü'ndeki çalışmalar desteklenecek. Kampın kontenjanı 15 kişiyle sınırlı. Fiyat ve diğer konular hakkında bilgi için:

www.yeryuzudernegi.org

www.kia.com.tr

REKORTMEN

Yeni KIA Niro, 100 km'de sadece 3.8 lt yakıt tüketen üstün hibrit teknolojisiyle, SUV sınıfındaki tüm rakiplerini geride bıraktı. Guinness Rekorlar Kitabı'na giren yeni Niro şimdi Türkiye'de.

Çelik Motor'un KIA araçlarında tercihi Castrol

NEW niro hybrid

The Power to Surprise

Rekortmen Niro'nun çarpıcı özellikleriyle tanışın.

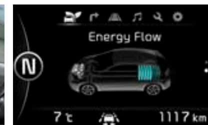
Sınıfının En Geniş SUV'u

Kablosuz Telefon Şarjı

Elektrikli Koltuklar

3.8 L/100 km Yakıt Tüketimi

Anadolu Grubu ÇELİKMOTOR 5 YIL VEYA 150 BİN KM GARANTİ

   /kiaturkiye blog.kia.com.tr

Birleşik yakıt tüketimi 3,8 L/100 km, CO_2 emisyonu 88 g/km'dir. KIA binek aracınız, 2 yıl ya da 60.000 km yasal garanti altında olup anahtar teslim tarihinden itibaren, toplamda 5 yıl ya da 150.000 km boyunca KIA Özel Garanti Onarım Güvencesi ile güvence altına alınmaktadır. Görseldeki araç ile satışa sunulan araç arasında farklılık bulunabilir. Ayrıntılı bilgi için kia.com.tr

KONYA - KARAMAN

TEMA Uyarıyor: Kömür Üzer

Türkiye'nin buğday ambarı olarak bilinen Konya ve Karaman'da yaklaşık 18 bin hektarlık tarım arazisinde kömür işletmeciliği yapılmak isteniyor, ayrıca Türkiye'nin en büyük termik santralının kurulması planlanıyor. TEMA, çevre felaketinin önüne geçmek için "Kömür Üzer" kampanyası başlattı.

SERKAN OCAK

Karaman'ın merkez ve Ayrancı ilçelerindeki meyve, içecek ve baharat bitkilerinin ekim alanı, ilin toplam meyvecilik alanlarının yüzde 80'ini, aynı ilçelerin tarım alanları da Karaman'ın tüm tarım alanlarının yüzde 84,3'ünü oluşturuyor.

Konya'ya daha önce defalarca gitmiştim, ancak hiç İvriz'e uğramamıştım. Türkiye'nin en önemli tarihi eserlerinden biri burada bulunuyor. Hititler, 2 bin 800 yıl önce Halkapınar Aydınkent'teki İvriz Kaynağı ve etrafına yerleşmişler. Burada bir kayaya dünyada bilinen ilk tarım anıtını inşa etmişler... Hitit kaya anıtında Tuwana Kralı Warpalas ve Fırtına Tanrısı Tarhunzas'a ait kabartmalar yer alıyor. Kabartmada, bir elinde buğday başakları, diğer elinde ise üzüm salkımlarıyla betimlenen Tarhunzas bereketi simgelerken Kral Warpalas, Tanrı'ya dua ederek şükranlarını sunuyor. Boşuna değil, çünkü burası Anadolu'nun en verimli topraklarına sahip yeriydi. İşte bu toprakların böyle bir geçmişi var, ancak biz yine sahip çıkamıyoruz. Koruyup kullanmak yerine yok etmeyi tercih ediyoruz. Eğer proje hayata geçerse bugün Türkiye'nin en iyi elmalarının yetiştiği alanda her gün tonlarca kömür çıkarılacak. Kurulacak termik santralla doğaya zehir salınacak.

TEMA Vakfı, buna "dur" demek için harekete geçti ve bir kampanya başlattı. Kampanyanın tanıtımını, araziyi ve ilk tarım anıtını yakından görmek için Konya ve Karaman'a gittik. TEMA Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Deniz Ataç, bölgeye yapılması planlanan kömür yatırımlarının tarıma vereceği zararları şöyle açıkladı: "Türkiye'nin gıdasını üreten önemli tarım alanlarına kömür ocakları ve kömürlü termik santrallar kurulması planlanıyor. Gıda güvencesine ve tarımsal üretime vereceği zararlara dikkat çekmek üzere Türkiye çapında "Kömür Üzer" sloganıyla bir kampanya başlattık." Kampanya boyunca TEMA gönüllülerinin katılımıyla düzenlenecek etkinliklerle Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na, tarım alanlarındaki kömür yatırımlarına izin vermemesi için çağrı yapılacak. Kömür ocakları ve kömürlü termik santrallara itiraz etmek için bir imza kampanyası da başlatan TEMA Vakfı, herkesi kampanyaya imza atmaya ve etkinliklere katılmaya davet ediyor. Kampanyaya destek vermek için change.org/komuruzer linkinden online imza atılabilir ya da komuruzer.com adresindeki talep dilekçesi doldurularak Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na gönderilebilir.

Deniz Ataç şöyle devam etti: "Karaman'da kömür rezervi üzerinde bulunan köylerden sadece biri olan Akçaşehir'in yıllık tarımsal geliri 80 milyon TL'yi aşıyor. Kömür ocağı açıldığında bu alanın sadece üçte birinde çekilecek yeraltı suyu miktarı nedeniyle 5 bin hektar alanda sulu tarım yapma imkânı kalmayacak. Ayrıca rezerv üzerinde yaşayan 5 bin kişi de göç etmek zorunda kalabilecek." TEMA Karaman Temsilcisi Muttalip Yıldırım ise Karaman'ın tarım ve gıda sanayi ile bütünleştiğini, 33 bin işçiye istihdam yaratıldığını, Türkiye'de işsizliğin olmadığı tek kent olduğunu vurgulayarak şunları söyledi: "1 milyar 818 milyon ton linyit rezervi var. Ancak kalorisi 800 ila 1300 kalori arasında, çok düşük ve kalitesiz. Nem ve kül oranı yüksek. 25-30 yıl sürecek bir rezerv bu, kömür bitecek ama bu verimli topraklar da bitecek." ●

SEFERİHİSAR

Erkence Zeytinliklerine Taşocağı Tehlikesi

İzmir'in zeytini, zeytinyağı, organik üreticileri ve pazarları ile bilinen ilçesi, Türkiye'nin ilk "sakin şehri" Seferihisar'da taş ocağı projesi gündemde. Taş ocağının Orhanlı Köyü'nde, geleneksel zeytinliklerin tam ortasında açılması planlanıyor. Erkence zeytininin gen merkezi Seferihisar Orhanlı Vadisi'ne taş ocağı yapılması için verilen ÇED Olumlu Raporu'na karşı 6 Mayıs 2017 günü bir basın açıklaması yapıldı. Açıklamada Seferihisar Belediyesi, Seferihisar Orhanlı Köyü sakinleri, Menderes Kuyucak Köyü sakinleri ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte taş ocağına karşı dava açılacağı belirtildi.

ORHANLI KÖYÜ DERNEĞİ ARŞİVİ

Projenin planlandığı Orhanlı Vadisi zeytinlikleri, ormanları, biyolojik çeşitlilik ve geleneksel üretimiyle İzmir'in en önemli alanlarından. Planlanan taş ocağı Orhanlı Vadisi'nin Kayalca Tepe mevkiinde yer alıyor. Vadide yetiştirilen erkence zeytini binlerce yıldır üretilen son derece nadir bir tür. İzmir mutfağında en kıymetli zeytin olarak bilinen hurma zeytin bu türden üretilebiliyor. Dünyada yalnızca İzmir Yarımadası'nda yetişen bu zeytin ırkı lezzetli ve sağlıklı yağ üretiminde kullanılıyor.

Geleneksel erkence zeytinlikleri karakteristik olarak hiç sulanmıyor, sürülmüyor ve hiçbir kimyasala maruz kalmıyor.

KARABURUN

Balık Çiftliğine Karşı

İzmir'in Karaburun ilçesinin 20 kilometrelik sahil şeridine 3 milyon 80 bin metrekare alanı kapsayacak bir balık çiftliği kurulmak isteniyor. Proje ile ilgili ÇED süreci devam ediyor. ÇED sürecinin halkı bilgilendirme toplantısı sene başında yapılmak istenmiş, ancak bölge sakinlerinin yoğun protestoları nedeniyle gerçekleştirilememişti. Karaburunlular yerel yönetimleri, sivil toplum örgütleri ve Kent Konseyi ile ilçenin sonunu getireceklerini inandıkları çiftliğe karşı ortak mücadele yürütüyor. Bu kapsamda geçtiğimiz haftalarda proje alanı içerisinde kalan Karaburun'un Bodrum sahilinde basın açıklaması yapıldı. Açıklamada, balık çiftliğinin vereceği zararlar ve talepler şöyle sıralandı: "Yarımadamızı balık çiftliklerinin antibiyotik ve parazit ilaçları, yem artıkları, ölü balıklar, mazot, sintine atıkları ve kıyı destek birimlerinin yarattığı çevresel ve görsel kirliliğe terk etmeyeceğiz.

CÜNEYT OĞUZTÜZÜN

Mavi bayraklı plajlarımızı ve bakir koylarımızı işgal eden, kirleten balık çiftliklerinin turizmi yok etmesine, kıyı ve dalyan balıkçılığını baltalamasına izin vermeyeceğiz. Doğal ve arkeolojik sit alanlarında, dalışa yasak bölgelerde balık çiftliği kurulmasını kabul etmiyoruz."

NÖROBİLİM

BEYNİNİZİ AÇLIKLA YENİLEYİN

Yeni araştırmalar açlığın beyin hücrelerinin ve bağışıklık sisteminin yenilenmesini sağlayabileceğini, hatta bazı durumlarda kanseri tedavi edebileceğini gösteriyor.

Ghrelin denilen açlık hormonu, yeni beyin hücrelerinin oluşmasını sağlıyor ve beyin hücrelerini yaşlılığın etkilerinden koruyor.

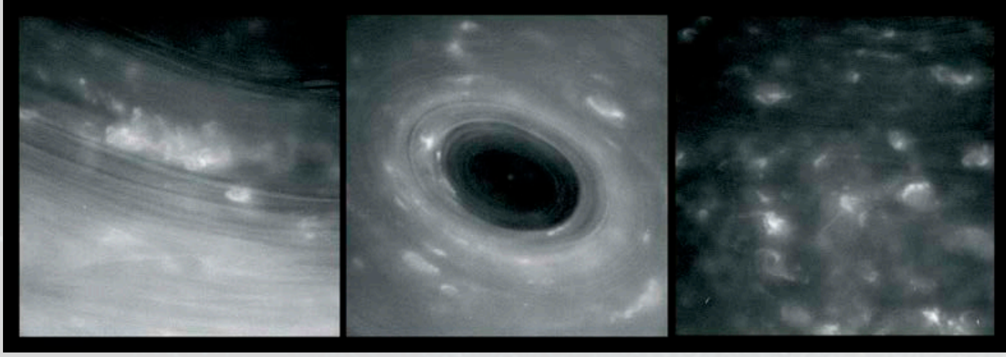
Kısa süre önce, İngiliz Nörobilim Derneği'nin konferansında sunulan bir araştırmaya göre, "ghrelin" denilen açlık hormonu yeni beyin hücrelerinin oluşmasını sağlıyor ve beyin hücrelerini yaşlılığın etkilerinden koruyor. Boş mideden salınıp kana karışan bu hormon açlık hissinin oluşmasını sağlıyor. Yale Üniversitesi'nin Tıp Fakültesi'nden araştırmacıların 2006 yılında *Nature Neuroscience*'ta yayımlanan çalışmaları, ghrelinin farelerin daha iyi kavramalarını sağladığını ortaya koymuştu. Farelere enjekte edilen açlık hormonu, öğrenme ve hafıza testlerindeki performanslarını yüzde 30 - 40 artırmıştı. İngiltere'nin Swansea Üniversitesi'nden Jeffrey Davies ve ekibinin yeni sunulan araştırmaları da, ghrelinin beyin hücrelerinin bölünüp çoğalmasını tetiklediğine işaret etti. Araştırmanın, parkinson gibi hastalıkların tedavisine etkileri olabileceği ifade ediliyor. Bu arada şunu da belirtelim, sonuçları 2013 yılında *Plos One* adlı akademik dergide yayımlanan deneyler orta dereceli açlık hissinin alzheimer hastalığından koruyabileceğini göstermişti.

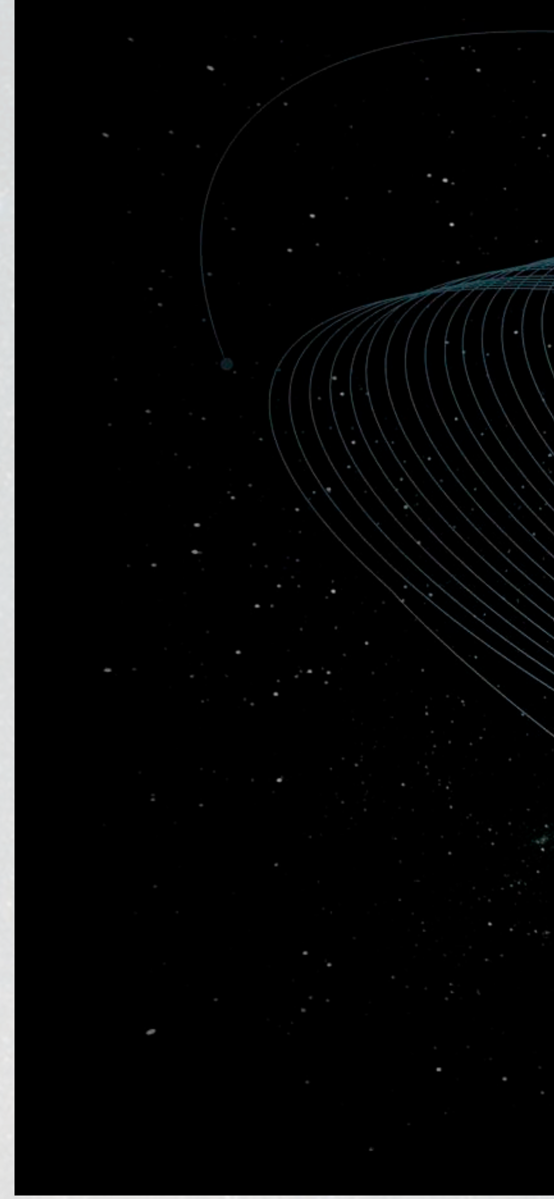
ABD'de Ulusal Sağlık Enstitüleri'nden Dr. Dennis Taub ve meslektaşlarının çalışmalarına göre, ghrelinin bağışıklık sistemine de olumlu etkisi var. Bilim insanlarının yaşlı farelerle yapıkları deneyler, bağışıklık sisteminin önemli "askerlerinden" olan, ancak yaşa bağlı olarak sayıları azalabilen T hücrelerinin sayısını artırdığını açığa çıkardı. Açlıkla ilgili şaşırtıcı araştırmalar yapan Southern California Üniversitesi'nden Prof. Valter Longo ve ekibinin, 2014 yılında yayımlanan çalışmaları oldukça ilginç. Bu araştırma için, klinik deneylere katılan kişilerden altı aylık bir süre içinde periyodik olarak 2-4 gün boyunca aç kalmaları istendi. Deneyler, açlık döngülerinin bağışıklık sisteminin yenilenmesini sağladığını gösterdi. Prof. Longo ve meslektaşlarının diğer bir araştırması da, kısa süreli açlığın sağlıklı hücreleri kemoterapinin toksik etkilerinden korurken, kanserli hücreleri kemoterapinin toksik etkisine maruz bıraktığını ortaya koymuştu. Aralık 2016'da, *Nature Medicine*'de yayımlanan araştırma ise, "aralıklı oruç diyetinin" çocuklarda en çok görülen lösemi türünü tedavi edebileceğine işaret etti. Texas Southwestern Üniversitesi Tıp Merkezi'nden Doçent Chengcheng Zhang ve ekibi, kanserli fareleri bir gün tamamen aç bırakıp, bir gün besleyerek altı döngü uyguladı. Yedi hafta sonra, oruç diyeti uygulanan farelerin kemik ilikleri ve dalaklarında neredeyse hiç kanserli hücreye rastlanmadı. Buna karşın, kontrol grubunda bulunan, normal beslenen farelerin hücrelerinin yaklaşık yüzde 68'nin kanserli olduğu saptandı ●

SATÜRN

HALKALARIN GİZEMİ ÇÖZÜLÜYOR

2004'ten bu yana Dünya'ya bilgi geçen Cassini misyonunu tamamlamadan önce Satürn'ün halkalarına 22 dalış yapacak.

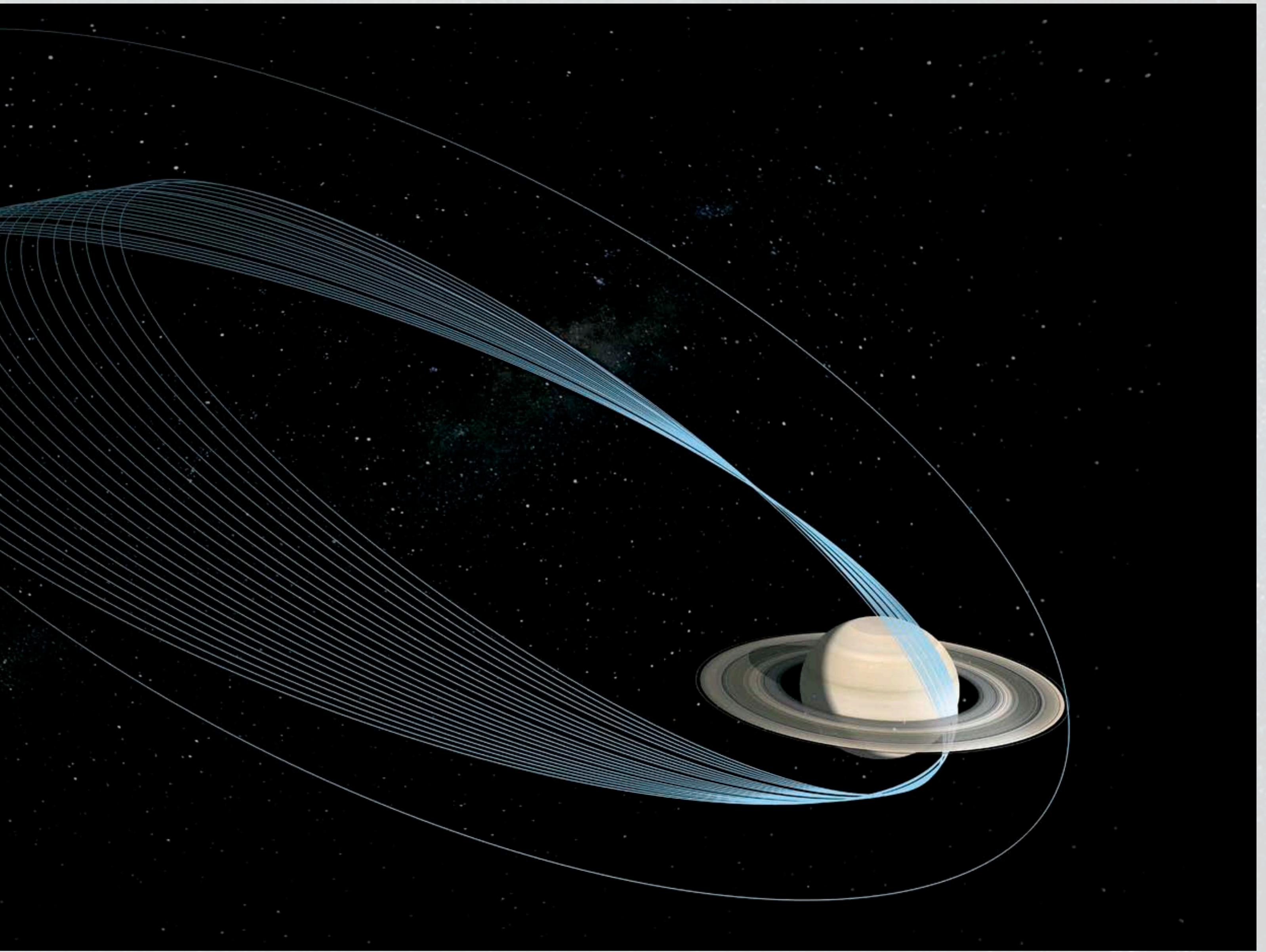

Halkalarının büyüleyici güzelliği ile Satürn yüzlerce yıldır hep merakımızı cezbetmiştir. Özellikle derin uzayın ilk uzun menzilli uzay araçları olan Voyager 1 ve Voyager 2'nin Kasım 1980 ve Ağustos 1981'de Satürn'ün yakınından geçerken çektiği o muhteşem fotoğraflar ve Satürn hakkındaki ilk detaylı bilgilerden sonra, sadece Satürn'ü uzun süreli araştıracak bir misyon planlamak hızla önem kazandı. Böylece 1980'lerde Satürn sisteminde dolaşacak bir yörünge aracı (Cassini) ile uydusu Titan'a inecek bir kondunun (Huygens) ilk planları başlamış oldu. Geliştirilmesi uzun yıllar süren uzay aracı 1997 yılında fırlatıldı ve 6.5 yıl süren yolculuğunun ardından 1 Temmuz 2004'te Satürn'e ulaştı. Cassini 13 yıldır, dur durak bilmeden Satürn, halkaları, uyduları hakkında bizlere inanılmaz bilgiler sunuyor. Ancak sona yaklaşıyoruz. Cassini'nin enstrümanlarını çalıştıran ve manevralarını gerçekleştiren enerji kaynağı artık bitmek üzere. Dolayısıyla misyonun sonuna doğru ilerliyoruz.

Cassini'nin en büyük keşiflerinden birisinin Satürn'ün uyduları olan Titan, Enceladus ve Mimas'ta büyük sıvı su kaynaklarının bulunması ve bu uyduların potansiyel bir yaşamı barındırma ihtimali olduğunu söyleyebiliriz. Cassini'nin görevinin sonunda yaşam olasılığı bulunan bu uyduları kirletmemesi aslında en büyük endişe kaynaklarından birisi. Bu nedenle NASA'nın Gezegen Koruma Ofisi, Cassini uzay aracında, Dünya'dan fırlatılmadan önce belki yeterince temizlenmediği için bazı mikroorganizmaların bulunabileceği ihtimalini göz önüne alarak bu canlıların veya canlı kalıntılarının Cassini aracılığıyla Satürn'ün uydularına bulaşmaması için, uzay aracının Satürn'e çarptırılmasına karar verdi. Böylece Satürn'ün yaşam ihtimali bulunan uyduları, Dünya'dan taşınmış mikroorganizmalardan korunmuş olacak. Cassini misyonunun bitiş tarihi olarak 15 Eylül 2017 belirlendi. Bu büyük sonun başlangıcı için ilk manevra 22 Nisan'da Satürn'ün en büyük uydusu olan Titan'a son bir yakın geçiş ile gerçekleştirildi. Titan, yeni manevralarla yeni planlar yapmak için o kadar önemli bir uydu ki, büyüklüğünden dolayı uyduya her yakın geçişte uzay aracı büyük bir ivme kazanabiliyor ve bu sayede Cassini'yi sistem içerisinde istenilen bölgeye gönderme olanağı daha da artıyor. Dolayısıyla Cassini, bu geçişin çekiminden yararlanarak, Satürn'ün üst atmosferi ile Satürn'e en yakın halkaları arasından geçebilecek.

Satürn'ün halkalarını oluşturan materyaller, küçücük şu zerrelerinden kocaman kaya büyüklüğünde parçalara kadar değişim gösterebiliyor. O nedenle misyon, hiçbir zaman halkaların arasından geçip de halkaları incelemek için bir risk almadı. Ancak yakıt neredeyse bittiğinden ve artık sona yaklaşıldığından dolayı, riskli manevralar yaparak en çok merak edilen konulardan birisi olan halkalar hakkında daha yakından bilgi almak öncelik haline geldi. Bu nedenle Titan'a yapılan son manevradan elde edilen çekim gücüyle,

Derin dalıştan gelen ilk fotoğraflar (karşı sayfada). Cassini'nin son halkalara dalış yörüngeleri (üstte).

Satürn'e en yakın halka ile dev gezegenin üst atmosferi arasında 22 dalış planlandı. Tahminlere göre burada bulunan parçacıklar küçük su damlalarından daha kalın değil; bu nedenle dalışlarda uzay aracına herhangi bir zarar gelme riski yüzde 1.2-3 arasında hesaplandı. 26 Nisan'da gerçekleşen ilk dalış sırasında her ne kadar sert bir cisme çarpma ihtimali çok düşük olsa da, Cassini 4 metre çapındaki iletişim anteninin çanağı önde olarak dalış gerçekleştirdi, böylece anten bir kalkan görevi görmüş oldu. Bu nedenle dalış sırasında Dünya ile iletişim birkaç saatliğine kesildi. Dalış bittikten sonra çanak yeniden Dünya'ya çevrildiğinde ilk veriler gelmeye başladı. Uzay aracının şu an Dünya'ya olan uzaklığı 1.62 milyar kilometre olduğundan iletişim yaklaşık 90 dakika gecikmeyle gerçekleştiriliyor.

Dalış esnasından çekilen ilk fotoğraflar NASA'nın Derin Uzay Ağı (DSN) iletişim çanakları tarafından alındıktan sonra hemen basına verildi ve ilk fotoğraflarda Satürn'ün kuzey kutbundaki 2000 kilometre genişliğindeki büyük girdap ile Satürn atmosferindeki beyaz renkli birçok bulutun da varlığı görüntülendi. Özellikle dikkate değer ilk sonuçlardan birisi de Radyo ve Plazma Dalgaları Bilimi (RPWS) detektörünün Satürn'ün halkalarının dışında gezerken yüzlerce halka parçacığına rastlamış olsa da, 26 Nisan'daki ilk halka dalışında sadece birkaç tane parçacığı saptamış olması diyebiliriz. Bunların da boyutu duman kalınlığında (1 mikron civarı), dolayısıyla inanılmaz düşük bir parça yoğunluğu ile karşı karşıyayız.

15 Eylül'deki büyük sondan önce neredeyse her hafta bir dalış daha gerçekleştirerek bize Satürn'ün atmosferi ve halkalarının yapısı hakkında sürekli yeni bilgiler gönderecek olan Cassini'nin, son günlerinde bile bize birçok keşif sunacağına eminiz ●

Herkesin kamerası

GoPro ile geniş kitlelere ulaşan aksiyon kameraları ciddi bir bilinirliğe ulaştı ve yoğun talep görüyor artık. Bu süreçte GoPro fiyatlarını yükselterek kendisini üst segmentte konumlandırırken pek çok rakibi de farklı bütçelere hitap eden modellerle piyasada yer edinmeye çalışıyor. Sjcam firması da bu üreticilerden biri. Sj5000X Elite modeline baktığımızda üst seviye bir aksiyon kamerasından bekleyebileceğimiz özelliklerin neredeyse tümüne sahip olduğunu görüyoruz. Dahası ürün, giriş seviyesi bir akıllı telefon fiyatıyla satışa sunulmuş. Böyle bir kamera alırken ilk bakmanız gereken özelliklerden biri 4K çekim yapabiliyor olması. Özellikle evinizde 4K TV varsa bu özellik elzem. Yüksek çözünürlük kağıt üzerinde daha fazla detay anlamına gelse de eğer optik sabitleyici yoksa rahatsız edici bile olabilir. Bu kamerada ise sadece en üst modellerde bulunan donanımsal optik imaj sabitleyici var. Bu sayede zorlayıcı şartlarda bile kayıtlarınızdaki görüntülerde izleyeni rahatsız eden bulanıklık ve titreşim ciddi oranda azaltılıyor. 4K'ye ek olarak 2K, Full HD ve daha düşük çözünürlük seçenekleri de olan kamera, 800 x 480 çözünürlükte ise 240 kare/saniye hızında çekim yapabiliyor. Bu da ilginç ağır çekim video kayıtları yapabileceğiniz anlamına geliyor. Kameradaki sevdiğimiz özelliklerden biri de çekim açısının değiştirilebiliyor olmasıydı. 170 derecelik süper geniş açı eğer size fazla geliyorsa ve bunu daha az geometrik bozulma sunan nispeten düşük açılarla değiştirmek istiyorsanız, 140 derece, 110 derece ve 70 derece gibi seçenekleriniz olduğunu belirtelim.

HARİKA ÖZELLİKLER

6 ayrı renk seçeneği olan Sj5000X Elite'ın özellikleri saymakla bitecek gibi değil. Kutudan çıkan su geçirmez muhafaza sayesinde 30 metre derinliğe kadar dalabilirsiniz. Ayrıca Wi-Fi bağlantı sayesinde akıllı cihazınızla (iOS ya da Android) iletişim kurabilen kamera, bu sayede imaj transferi, ya da uzaktan çekim yapabiliyor. Desteklenen 18 dil arasında Türkçenin de olması bir diğer hoş özellik. 2 inçlik ekranı çok büyük sayılmaz ama zaten kameranın kendisi de çok küçük. 25 x 61 x 42.4 milimetrelik boyutlara sahip olan ürün, pil dahil 74 gram ağırlığında. Kayıt medyası olarak MicroSD kart kullanan kameranın pili 1 saatlik full HD video kaydını zar zor tamamlıyor. Dolayısıyla yedek pil almanızda fayda var. Fakat kameranın video kaydı sırasında şarj edilebiliyor olması bir avantaj. Zira bu sayede cep telefonlarını şarj etmekte kullandığımız mobil güç deposu cihazlarını ek güç kaynağı olarak kullanmak mümkün. Sonuç olarak ister kumsalda, ister denizin içinde kullanabileceğiniz, zengin özelliklere sahip bir aksiyon kamerası istiyorsanız, hele de bütçeniz kısıtlıysa bu ürün tam size göre. 550 TL.

Ürünle ücretsiz gelen su geçirmez muhafazayı kullanmadığınızda pantolon cebinize bile sığabilecek kadar küçük bir kamera Sj5000X Elite.

YAŞAMSAL ÖNEME SAHİP

Eğer doğa gezisi ve kamp gibi etkinlikleri seviyorsanız sırt çantanızda mutlaka olması gereken eşyaları kit olarak sunan Coghlan's Survival Kit'e bir göz atmanızda fayda var. Bu eşyalara ek olarak zor doğa şartlarında hayatta kalmak için yapabileceklerinizi anlatan bir kitap da pakette yer alıyor. Pakette neler var neler: Acil durum battaniyesi, kibritler, sinyal verici düdük, ateş başlatıcı, 12 saat yanabilen ışık çubuğu, kalem, not kâğıdı, paket tuz, antiseptik bant, farklı boyutlarda bandajlar, yapışkan bantlar, pusula, panço, sinyal aynası, turuncu iz bırakıcı, tuzak teli, jilet, iğne, ip makarası, güvenlik pimi, naylon ip, misina, balık iğnesi, sonda, su geçirmez kılıf, naylon kordon, tekrar kullanılabilir PVC panço, 5 saate kadar yanabilen mum. 120 TL.

HIZLI VE ÇOK YÖNLÜ

Adata i-Memory AI920, USB bellek özellikle Lightning arabirimini kullanan bir cihaza (iPhone ya da iPad gibi) sahipseniz, sizin için harika bir ürün. Temelde taşınabilir şık bir USB flash bellek olan ürün, basit bir hareketle ortaya çıkan Lightning soketi sayesinde örneğin iPhone gibi bir cihaza bağlanabiliyor. Bu da şu anlama geliyor: Fotoğraflarınızı, müziklerinizi, videolarınızı, ya da diğer dosyalarınızı doğrudan telefonunuzda, ya da tabletinizde kullanabiliyorsunuz. Telefon ve tablet gibi cihazlarda sürekli bellek sıkıntısı çekildiği düşünülürse ürün harika bir çözüm. 64 GB kapasiteli bellek küçük boyutları ile anahtarlığınızda taşıyabileceğiniz bir aksesuardan farksız. Desteklenen USB 3.1 arabirimi sayesinde elde edilen ve 150 MB/sn'ye varan okuma hızları ise performans açısından önemli bir artı. 300 TL.

4K WEB KAMERASI

Web kamerasında 4K çözünürlüğü kim ne yapsın diye düşünmeyin. Bu yüksek çözünürlük sayesinde sadece yüksek kaliteli görüntü elde etmekle kalmıyor, ekranın belli bir bölümünü seçip rahatça kullanabiliyorsunuz. Bu şekilde yapılan dijital zum ile kalite kaybı minimumda kalıyor. Logitech Brio, web kamerası seçenekleri arasında bulabileceğiniz en iyi modellerden biri ve 4K çözünürlüğü destekliyor. Ek olarak arka plan değiştirme özelliği, size her yerden toplantı yapabilme özgürlüğü sağlıyor. 5x dijital zum özelliği sunan kamera 4K 30 fps dışında 1080p 30/60 fps ve 720p 30/60, 90 fps video özelliklerine de sahip. Ek olarak gürültü önleme özellikli yerleşik çok yönlü çift mikrofon, sadece görüntünün değil sesin de yüksek kaliteli olmasını sağlıyor. Dahası kızılötesi teknolojisiyle kamerayı yüz tanıma özelliğiyle güvenlik amaçlı da kullanabilirsiniz. 800 TL

AYIN UYGULAMASI

MAPMYHIKE

Hem iOS hem de Android platformlarını destekleyen bu ücretsiz harika uygulamaya bayılacaksınız. Yürüyüşlerinize başlamadan hemen önce çalıştırdığınız uygulama sayesinde yürüyüş süreniz, rotanız ve yürüyüş boyunca yaktığınız kalori gibi bilgileriniz otomatik olarak kaydediliyor. Ayrıca isterseniz uygulama içinden bu bilgileri sosyal medyada paylaşabiliyorsunuz.

CEP TELEFONU YA DA SLR FARK ETMEZ

İster SLR fotoğraf makinesi, isterse cep telefonuyla çekim yaparken çok işinize yarayacak bu minik üçayak ile çekim için bir kişiyi kadrajın dışında bırakmak tarihe karışıyor. Bacakların özel yapısı sayesinde her türlü ağaç dalı, çit, parmaklık vb. yüzeye sarılıp tutunabilen SaRa Ahtapot Gorillapod, tek başınıza çekim yapıyorsanız da en büyük yardımcınız olabilir. Zira üçayağı bir yere tutturmadan sadece elinizde bile tutsanız çekim yaptığınız aygıtı daha sabit tutmanıza yardımcı olduğu için daha kaliteli çekimler yapabiliyorsunuz. 20 TL.

DOYA DOYA ÇEKİM

Telefonlarımızı pek çok şey için kullanıyor olmak iyi güzel, ama hafızası dolmuş bir telefon, düzgün çalışmaz. Özellikle bolca fotoğraf ya da video çekiyorsanız telefonunuzun belleği çabucak dolar ve bilgisayara aktarım işlemini ise hep ertelersiniz. Samsung 128GB MicroSD Evo Plus, yüksek kapasitesiyle sizi çok uzun süre sıkıcı PC'ye aktarım işinden kurtarabiliyor. 4K video çekimleri için bile yeterli bir yüksek aktarım hızı sunan bu bellek kartı, suya ve ısıya (-25, +85 derece) dayanıklı olmasıyla da beğenimizi kazandı. 200 TL.

Bırakın Güneş İçeri Girsin!

Kullandığımız enerjinin maliyeti sadece cebimizden çıkanla sınırlı değil. Hidroelektrik santralların çevresel maliyeti büyük. Rüzgâr enerjisinde ise konum çok önemli. Marmariç Köyü gibi örneklerde küçük ölçekli yerel sistemler, bu konuda yol gösterici olabilir.

Çatılardaki güneş panelleri, konutların enerji ihtiyacının karşılanmasında önemli rol oynuyor.

TURGUT TARHAN

Lambayı açtığımızda, ütüyü fişe taktığımızda, ya da televizyonun kumanda tuşuna bastığımızda kullandığımız elektrik için ödediğimiz bedel, sadece cüzdanımızı ilgilendirmiyor. Enerjimizin büyük bölümü termik ve hidroelektrik santralarda (HES) üretiliyor ve hem bu santralların inşaatı, hem de elektrik üretimi sırasında ortaya çıkan atıklar, doğal varlıklara ve sağlığımıza onarılamayacak bedeller yüklüyor.

Örneğin, iklim değişikliğine neden olan karbondioksit salımlarının üçte biri kömür kullanımından kaynaklanıyor. Kömürlü termik santrallar cıva kirliliğine ve asit yağmurlarına neden oluyor. Kömür aynı zamanda küçük partiküller yoluyla gerçekleşen hastalıkların da kaynağı.

İnsanları yerinden yurdundan eden, özgürce kullandığı suyu tekeline alan HES'lerin ise yörede yaşayanların evinin, tarlasının sular altında kalmasından çok öte bir çevresel ve sosyal maliyeti var. Çevresine hayat vererek akan derenin suyu enerji üretimine yönlendirildiğinde balığın, kıyıdaki ağacın, çevredeki yaban hayvanların muhteşem bir dengeyle oluşturduğu ekosistemin dengesi altüst oluyor.

Bütün bu maliyetleri göz önünde hesaba kattığımızda, kullandığımız enerjinin "ucuz" olduğunu söyleyebilir miyiz?

Kırsalda bir yaşam kurmadan önce, oturduğumuz apartman dairesinde elektriğimizi kendi olanaklarımızla üretmek gibi bir seçeneğimiz yoktu. Enerji üretiminde ortaya çıkan gizli bedellerdeki payımızı azaltmak için, elektriği tasarruflu ve verimli kullanmaya çalışıyorduk. Zaten evde elektrikle çalışan az sayıda alet vardı; buzdolabı, çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi, dizüstü bilgisayar, ütü, cep telefonu ve saç kurutma makinesi... Televizyon ve bulaşık makinesine ise ihtiyaç duymuyorduk.

Kırsalda sade bir yaşamı seçerken öncelikli motivasyonlarımızdan biri de, elektrik ihtiyacımızı güneş ve rüzgârdan karşılayabileceğimiz küçük ölçekli sistemler kurma özgürlüğümüzün olmasıydı.

Hem parasal hem de -az da olsa- çevresel maliyetleri düşürmek için işe enerji ihtiyacımızı gözden geçirmekle

başladık. Çamaşır makinesi, bilgisayar, cep telefonu, modem, elektrik süpürgesi, hidrofor, aydınlatma ve odunla ısıttığımız kuzine sobadaki suyu peteklere taşıyan devridaim motoru için gereken enerjiyi hesapladığımızda, toplam 900 wattlık güneş paneli ve 3 bin wattlık depolama kapasitesine sahip iki akü yeterli oldu.

Artık ütüye ve saç kurutma makinesine ihtiyacımız yok. Buzdolabına ihtiyaç duymadık, çünkü Marmariç'te mutfağımız ve soframız ortak olduğundan buzdolabımız da ortak... Yazın bunaltıcı sıcağında 12 voltluk (DC) bir araç buzluğu işimizi görüyor. Üstelik biriktirmek için değil, gereken kadar yiyecek içecek aldığınızda, koruyacak pek fazla şey de olmuyor. Aydınlatmada ise çok az enerji harcayan led ampuller kullanıyoruz. Çamaşır makinesinin suyunu güneş enerjisiyle ısıtıyor, sisteme fazla yük binmemesi için çamaşır makinesi ile elektrik süpürgesini aynı anda çalıştırmıyoruz.

Güneş panellerinin ürettiği enerji ile yaz ve bahar aylarını sorunsuz geçiriyoruz. Ancak kış aylarında iki gün bulutlu olduğunda sistem yeterli elektrik üretemiyor. Bu nedenle gelecek sonbahar küçük bir rüzgâr türbinini sistemimize dahil edeceğiz. Böylece geceleri de enerji üretebileceğiz.

ÇÖZÜM SADELEŞMEDE

Enerjiyi güneş ve rüzgâr gibi yenilenebilir kaynaklardan elde etmek, devasa termik santrallar ve HES'lere göre daha doğa dostu bir tercih ama bu üretimde de ölçek büyüdükçe çevresel ve sosyal maliyetler ortaya çıkabiliyor.

Her ne kadar karbon salımı konusunda masum olsalar da RES'ler, ölçeği ve konumu konusunda gereken hassasiyet ve özen gösterilmediği taktirde doğa dostu olmaktan çıkıyor.

Türkiye'nin rüzgâr üretiminde öncelikli bölgelerinden biri olan Çeşme ve Karaburun'un dağı taşı rüzgâr türbinleriyle kaplı. Yörede yaşayanların arazilerinin kamulaştırılması, gürültü, gölge etkisi, bitki örtüsünün tahrip edilmesi, yaban hayvanlarının yaşam alanlarının daralması ve görüntü kirliliği gibi nedenlerle yöre halkı RES'lerle daha sıklıkla karşı karşıya kalıyor.

Sadece Karaburun'da rüzgâr türbinleri için izin verilen alan 252 kilometrekare ve bu alan yarımadanın yüzde 71'ine denk düşüyor. Karaburun Kent Konseyi'nden İpar Buğra Dilli, Karaburun'un yüzde 13'ü sarp dağlarla kaplı olduğunu ve yöre sakinlerine yaşamak, tarım yapabilmek ve turizm için yüzde 16'lık bir alan kaldığını söylüyor. Mordoğan'da ise konutların 100 metre yakınına türbinler yapılmak isteniyor. Bu bölgede yaşayan insanların ödeyeceği bedellere karşılık bu türbinlerden elde edilecek elektrik miktarına bakıldığında Türkiye'nin ihtiyacının 10 binde dördüne karşılık geliyor.

Oysa, kilometrelerce ötede yaşayan insanların, bedelinin farkında olmadan kullandığı enerji için; insanın, kurdun, kuşun, ağacın yaşamını altüst etmeden yerelin ihtiyacını karşılayan küçük ölçekli üretimler mümkün.

Türkiye'den çok daha az güneşlenme süresine sahip Almanya'daki güneş enerjisi kurulu gücü 40 GW civarında ve asıl etkileyici olan, bunun yüzde 65'inin bireyler ve kooperatifler, yani yerel halkın girişimiyle elde edilmesi. İngiltere'de ise konutlardaki kurulumların sayısı 850 bini aşarak toplam 2,5 GW güce ulaşmış durumda. Enerjinin yerelleşmesi, büyük ölçekli santralların çevreye, sosyal yapıya ve sağlığa olumsuz etkisini en aza idirmekle kalmıyor, şebeke kaynaklı kayıp ve kaçakları azaltıyor ve yerelde istihdam sağlıyor. Tüketimler arttıkça doğadaki ayak izimiz de artıyor. Kettle yerine çaydanlık, günlerce saklayıp sonra atılan gıdaların konduğu devasa bir buzdolabı yerine sadece soğukta korunması gerekenleri koyduğumuz küçük ve tasarruflu bir buzdolabı gibi değişikliklerle enerji kullanımında mümkün olduğunca sadeleşerek, mümkünse kendi enerjimizi üreterek, yaşadığımız yerlerde enerji kooperatifi olanaklarını araştırıp, bu yolda adımlar atarak, bu konuda çalışan kuruluşları destekleyerek hem bizim hem de doğanın ödediği bedelleri azaltmak mümkün. Gıdada olduğu gibi enerjide yapacağımız seçimler de geleceğimizi belirliyor ●

Ölçeği ve konutlara olan konumu dikkate alınmadığında rüzgâr santralları da çevre dostu olmaktan çıkıyor.

TURGUT TARHAN

Kanatlanmanın Yeni Tadı

Lezzet için bir damla TABASCO® Habanero Sos yeter

TABASCO®, baklava şekli ve şişe logoları McIlhenny Co.'nun ticari markalarıdır.

TabascoTurkiye tabascoturkiye

TABASCO® Türkiye, Facebook ve Instagram sayfalarını takip edin, ödülleri kazanın!

yeşilce mahallesi oto sanayi sitesi çelik caddesi 49 seyrantepe 34418 kağıthane istanbul
tel 0212 332 20 40 **faks** 0212 332 07 00 **e-posta** info@kozagida.com.tr

kozagida.com.tr
KozaGida1994 KozaGida
koza_gida

MEHMET YAŞİN myasin@hurriyet.com.tr

İZMİR / URLA

ENGİNAR CURCUNASI

Urla, kıyılarının güzelliğine, yeme içme kültüründeki yükselişi de ekliyor. Bir zamanlar İzmir'in merkezinden kimi özel yemekler için gelinen ilçe, mutfak lezzetini Enginar Festivali'yle taçlandırıyor.

CÜNEYT OĞUZTÜZÜN

Geçen ay İzmir'in Urla ilçesindeydim. Ege'nin bu güzel kasabasını hiç böyle görmemiştim. Şaşırdım. Yıllarca sessizliğine sığındığım Urla sokaklarında bir insan seli akıp duruyordu. Omuz omuza bir kalabalık. Yürümekte bile zorlanıyordum.

Kalabalığın sebebi Enginar Festivali'ydi. Çevre tarlalardan toplanan enginarlar, tezgâhların üstüne dağlar gibi yığılmıştı. Sıcak, insan kalabalığını sanki daha da artırıyordu. Bir yanda klarnetini kulaklara üfleyen çalgıcı, bir yanda ona ritim tutan darbukacı, bir meydanda caz konseri, diğer tarafta davul zurnaya ayak uyduranlar, diğer meydanın bir yarısında folklorcular, diğer yarısında panel konuşmacıları. Bağıran esnaf, neşeli kahkahalar atan ziyaretçiler!

Anlayacağınız, Urla'da bu sefer tam bir curcunanın içine düştüm.

Eğer siz de Urla'ya gitmeye niyetlenirseniz, otoyol yerine kıyı kıyı giden yolu kullanmanızı öneririm. Narlıdere'den geçerken hâlâ yeşil yeşil kalabilmiş mandalina bahçeleri sizi şaşırtacak. Uzaklarda Balıklıova, Mordoğan, Karaburun; bulutların arkasında Akdağ... Otoyoldan göremeyeceğiniz manzaralar.

Urla eski dostlarımla doludur. Bu gezimde onları ziyaret ettim. Örneğin her sabah 10'da kurulan balık mezadına katıldım. Maksadım fiyat artırıp balık almak değildi. O gün denizden neler çıkmış onları görmek istiyordum. Pazar yerini tavaf etmeyi de ihmal etmedim. Pazarın kralı tabii ki enginardı. Her tezgâhta yığın yığın enginar sergileniyordu.

Pazar yeri yeşil bir tabloyu andırıyordu: Arapsaçı, kılçıksız deniz börülcesi, ısırgan otu, kuzukulağı, tere, roka, dereotu, radika, turp otu, labada, kereviz yaprağı, turp filizi, çobandüdüğü, şevketi bostan, bakla filizi...

Urla'ya gelip de güveç yemeden dönmek olur mu? Urla'nın güvecinin lezzeti dillere destandır. Bir zamanlar İzmirli aileler, çoluk çocuk buraya güveç yemeye gelirlermiş.

Urla'daki en sevdiğim lezzet durağı, Beğendik Abi Lokantası'dır. Oraya ilk gittiğimde küçük bir lokantaydı. Güveci yakındaki bir fırında pişirirlerdi. Şimdi teraslı, fırınlı büyükçe bir lokantada konuklarını ağırlıyorlar.

Beğendik Abi'ye ulaşabilmem için birçok kişiden omuz yedim, birçok kişiye de omuz attım. Lokantanın önünde uzun bir kuyruk vardı. Handan Hanım geleceğimi bildiği için kaldırımda bir masa ayırmıştı. Yemekler yine çok lezzetliydi. Mönüde yaklaşık 20 çeşit enginar yemeği yer almıştı.

Urla'ya geldiğimde uğramayı ihmal etmediğim bir lezzet durağı da Şafak Esnaf Lokantası'dır. Öylesine kalabalıktı ki masalar sokaklara taşmıştı. Usta, tabakları doldurmaya yetişemiyordu adeta. Bir de Onur'da çıtır çıtır kızarmış kokoreci ve Eski Pazar Yeri Dönercisi'nde bol yağlı döneri de mideye indirdim.

Urla'da en favori lezzet duraklarımdan biri, iskeledeki Ünal Kardeşler katmercisidir. Bıraksanız bütün dükkânı yerim. Ustanın yine oklava kullanmadan, baklava yufkası inceliğinde açtığı yufkalarla yaptığı katmerle bir güzel kahvaltı yapmayı ihmal etmedim. Bir porsiyon peynirli, bir porsiyon kıymalı, biraz da ıspanaklı.

Her zaman yaptığım gibi Urla'ya noktayı iskeledeki Yengeç Restoran'da koydum. Oğuz Bey yine birbirinden lezzetli mezeler yapmıştı.

Yani Urla'ya gitmenin tam zamanıdır. Giderseniz benden de selam söyleyin. ●

NALLIHAN / ANKARA

GÖKKUŞAĞI TEPELERİ

Bulunduğu Sarıyar Mahallesi'nden ötürü "Sarıyar Barajı" da denen Hasan Polatkan Barajı, Türkiye'de HES barajlarının en eskilerinden biri. Bölgenin en büyük akarsuyu olan Sakarya Nehri üzerindeki baraj, 1951-56 yıllarında yapıldı.

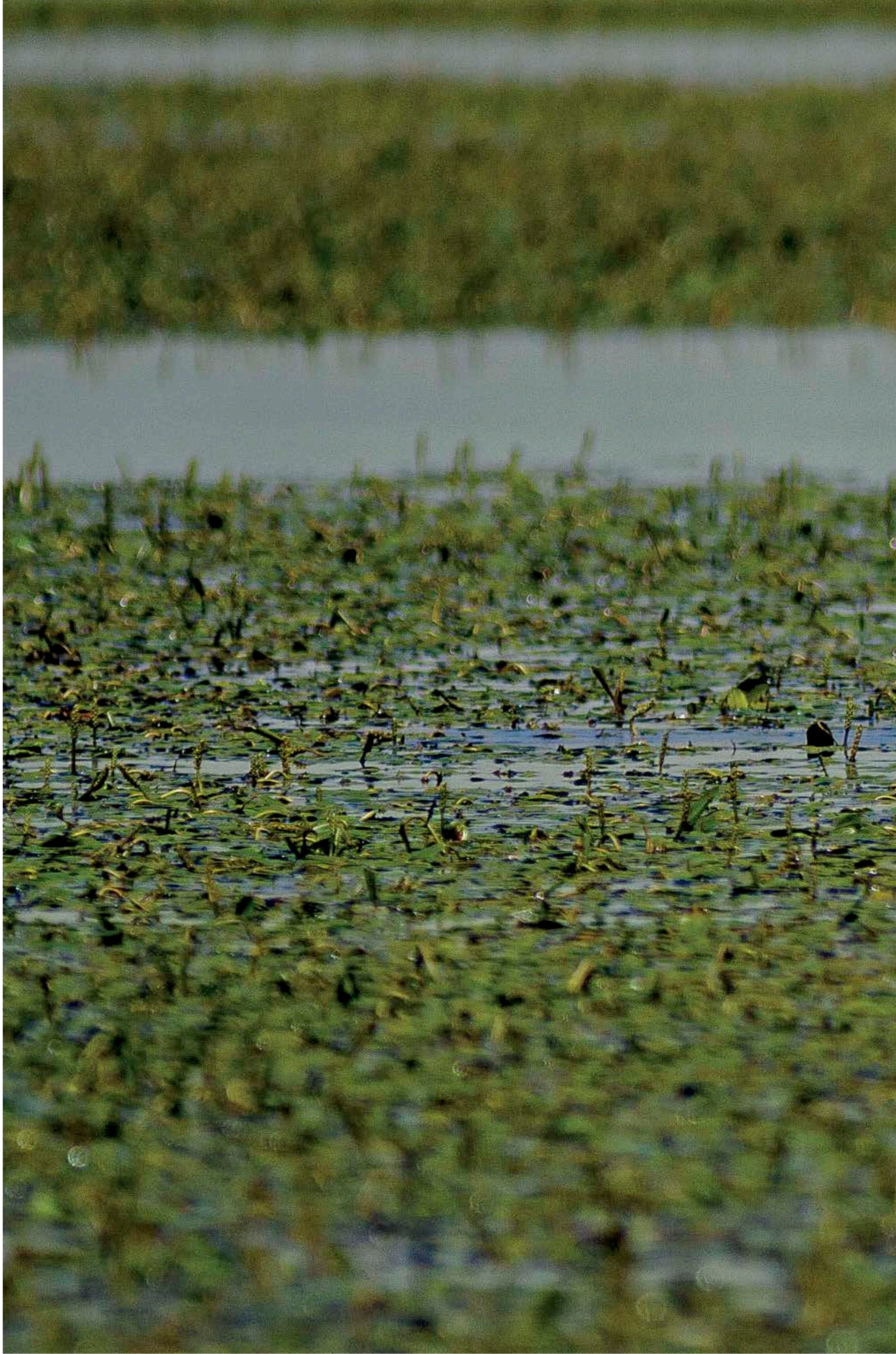
Gökkuzgunlar süslüyor gökyüzünü, puhu, kızıl şahin, kara çaylak; kara, kızıl, sakallı ve küçük akbabalar süzülüyor kayalıklarında, ormanlarında. Ankara'nın Nallıhan ilçesi, doğası ve yaban yaşamıyla büyüleyici bir etki yaratıyor; oraya gidenler yüzlerce kuş türünün yanı sıra birçok yerde yok olan kızıl geyik, yaban keçisi, yaban koyunu gibi memelilerle de tanışabiliyor.

YAZI: FERDİ AKARSU FOTOĞRAFLAR: BARIŞ KOCA

GÖÇMEN ALACA BALIKÇIL

(*Ardeola ralloides*), balıkçılgiller (*Ardeidae*) familyasının küçük bir üyesi. Kışı Afrika'da geçiren bu kuşların yolları her yıl Nallıhan'dan da geçiyor.

Yolların tam ortasında denir ya, Nallıhan tastamam öyle. Doğudan Beypazarı, batıdan Sarıcakaya, güneyden Eskişehir ve Mihallıççık, kuzeybatıdan Göynük, kuzeyden Mudurnu, Seben gibi yerleşimlerle çevrili. Ancak bunu demek yetmiyor, Nallıhan'ın dört bir yanı dağlarla çevrili. Batıda Andız, doğuda Kara Geriş, kuzeyde Sarıçalı, güneyde Sündiken dağları yerleşimi çepeçevre kuşatıyor. Bu dağları ve yükseltileri bölen dik vadiler, pek çok yerde görene bir kanyon duygusu yaşatacak denli yaban yaşamını korumuş. Bu coğrafi dokuyu yaratan üç akarsudan söz etmeden geçemeyiz: Pınarbaşı, Nallı Çayı ve Sofulu.

Tarihte Gordium, Julipolis, Basileon, Naallu gibi adlarla bilinmiş olan Ankara'nın ilçesi Nallıhan bugünkü adını, yakınından geçen Nallı Suyu ve Osmanlı vezirlerinden Nasuh Paşa'nın yaptırdığı Kocahan'ın birleştirilmesinden alıyor. Anadolu gibi hareketi, göçü eksik olmayan bir coğrafyada, göçü ziyadesiyle yaşamış Nallıhan. Bu bir bakıma üzücü; ancak üzerinde pek az durulan bir olguya da bakmamızı sağlıyor. Doğa üzerindeki insan faaliyetleri azaldığı için, bu bölgelerdeki doğal yapı kendiliğinden korunmuş ve hatta gelişmiş. Bu nedenle ilçe, etrafında turizm bakımından yıldızı parlayan kimi yerleşimlerden doğal değerlerin korunması bağlamında olumlu yönde ayrışmış bir örneği tanımaya da olanak veriyor.

Nallıhan, tarihi İpek Yolu üzerinde. İpek Yolu'nun izlerini günümüzde hâlâ devam eden ipek üretimi ve ürünleri ile yaşatmaya devam ediyor. Davutoğlan Kuş Cenneti, zengin yaban hayatı, eşsiz coğrafik oluşumlar ve şelaleler Nallıhan'ın mutlaka görülmesi gereken yerleri arasında ilk sırayı alıyor.

Ancak biz önce buraları mekân tutmuş kimi canlılarla tanışmalıyız derim:

Davutoğlan Kuş Cenneti, Türkiye'nin önemli sulak alanlarından biri, yılın her döneminde çok sayıda kuş türüne ev sahipliği yapıyor. Günümüze değin 200'ün üzerinde kuş türünün

kaydedildiği alanda, özellikle su kuşları kendilerini temsiliyet hususunda ön plana çıkarıyor. İlkbahar ve sonbahar göç dönemlerde on binlerce kuş türü sulak alan ve çevresinde beslenme ve dinlenme imkânı buluyor Nallıhan'da. Kış aylarında kuzeyden kışlamak için gelen ördek ve kaz türlerinin yanı sıra kara inat varlığıyla, beyazıyla kuğular ve büyük akbalıkçıllar kuş cennetinin önemli değerleri arasında.

İlgi çekmek ve varlığını ortaya koymak hususunda gökkuşağı tepelerinin rakiplerinin olduğu aşikâr. İlkbahar ve yaz aylarıyla birlikte, yeryüzünün ve gökkuşağı tepelerinin beyaz örtüsünden sıyrılıp renklenmeye başlamasıyla, harikalar kumpanyanızın kuş cennetinde gözlenen kuş türleri de renklenmeye başlıyor. Sahra altında kışı geçirip Türkiye'ye kadar gelen gökkuzgunlar, Nallıhan'daki renk cümbüşünde geri kalmak istemiyor. Gökkuzgunun renklerine baktığımızda gökkuşağı tepelerinin suretini görmek olası.

Davutoğlan Kuş Cenneti, su kuşlarının

Koruma altına alınan Anadolu yaban koyunu, Nallıhan'ın doğal hayatının geçmişte de ne denli zengin olduğunun göstergelerinden biri.

Söylence odur ki göç yollarındaki Türklere ve Hunlara yol gösteren birer dişi geyikti. Anadolu'da Hititlerden günümüze kadar önemli simgelerden biri olan geyik, Nallıhan kültüründe de ağaç imgesiyle özdeştir.

DÜNYADA YALNIZ ANADOLU'DA YAŞAYAN, AMA AŞIRI AVLANMADAN ÖTÜRÜ TÜKENME TEHLİKESİ İÇİNDEKİ CEREN NALLIHAN'DA YENİDEN ÇOĞALIYOR.

yanında birçok yırtıcı kuş türüne de ev sahipliği yapıyor. Sulak alan çevresindeki gökkuşağı tepeleri bu kuşlar için uygun yuvalama alanı anlamına geliyor. Bunlar arasında en büyük baykuş türlerinden biri olan puhu, bozkırın özel şahini olan kızıl şahin, kara çaylak, yırtıcı kuşlar ailesi içinde yer almasa da zekâsıyla yeryüzündeki hemen her aileye dahil olabilecek, filmlere ve mitlere konu olmuş kuzgun ön plana çıkıyor.

Nallıhan çevresindeki tepeler, Türkiye'de kara, kızıl, sakallı ve küçük akbaba olmak üzere dört türle temsil edilen akbaba ailesinin kemiklerle beslenmeye odaklanmış üyesi sakallı akbaba için önemli bir yaşam alanı. Nallıhan tepelerinin dikleştiği ve içinde küçük oyuklar barındıran bölümlerinde yuvasını yapan sakallı akbabalar, diyetleri açısından son derece özgün ve önemli kuş türleridir. Akbabalar doğada, sıklıkla kuzgunların hareketlerini takip ederek bir leş buldukları zaman, leşin başına öncelikle kara akbaba gelir. Diğer türlere göre deriyi açmak ve parçalamak konusunda daha becerikli olan kara akbabadan sonra kızıl akbaba tüysüz ve uzun boynuyla iç organlar için sırayı devralır. Küçük akbaba onlara nazaran daha küçük olduğundan sıklıkla etrafa sıçrayan ya da kemiklerde kalan küçük parçalarla beslenir. Nihayet sıra sakallı akbabaya gelmiştir. Kemikleri yemek konusunda özelleşmiş sindirim sistemi ve davranışları ile sakallı akbaba, leşten geriye kalan kemikleri de ortamdan uzaklaştırarak bizler için hastalık kaynağı olabilecek leşin doğaya dönüşümünü tamamlar. Nallıhan ve çevresindeki tepelerde bu akbaba türlerinden sakallı ve küçük akbaba türleri ürer.

Küçük akbaba, nesli küresel ölçekte tehlike altında olan kuş türlerinden birisidir. Tarımda kullanılan zehirli ilaçlar ve yaşam alanlarının hızlı bir biçimde şehirleşmesi, bu türün tehdit altında olmasındaki temel sebepler arasında. Beypazarı ve Nallıhan çevresindeki tepelerde yuvalayan küçük akbabalar, Nallıhan gökkuşağı tepelerinde ve çevresinde şahsi kumpanyanızı renklendirecek türler arasında yer alıyor.

Nallıhan ve çevresindeki köylerin büyük şehirlere ve Beypazarı gibi turizm cazibe merkezlerine göç vermesi, yaban hayvanlarının varlığı açısından bir avantaj oluşturmuş. Günümüzde Anadolu'da yoğun av baskısı ve doğal alan kaybı

Sincaplar susuzluklarını gidermek için akarsulardan da faydalanıyor. Bütün mesele kendisini doğadan ve öteki canlılardan üstün sayanların onları rahatsız etmemesi (en üstte). Tarla fareleri, ani ve hızlı hareketleriyle bazen insanların da ürkmesine yol açıyor. Oysa sükunetle ve yakından izlendiğinde bu türün sevimli yanlarını keşfetmemek imkânsız (üstte).

1- Nallıhan'ın orman köylerinde görülebilen bir tür olan keten kuşu, pembe göğüs tüylerinden de tanınabiliyor.

2- Nallıhan'ın doğasını mekân edinmiş kanatlılardan biri de taşkuşu.

3- Küçük akbalıkçıl avlanma biçimleriyle de dikkat çekiyor.

4- Sakarmekeler hemen her sulak alanda görülebilen kuşların başında gelir. Gövdesi siyah, gagası ve alnı beyaz bu kuşlar, havalanırken uzun süre suyun üzerinde koşuyor.

NALLIHAN ÇEVRESİNDEKİ TEPELER, TÜRKİYE'DE

NALLIHAN'IN YIRTICI KUŞLARI

1- Küçük akbabalar bulabildikleri tüm beslenme olanaklarını değerlendiriyor. Bu kimi zaman Nallıhan çöplüğündeki leşler de olabiliyor.

2- Nallıhan semalarında görülebilen yırtıcı türlerden üçü bir arada. Kuzgun (sol alt), kızıl şahin (orta üst) ve kara çaylak (en sağda).

3- Nallıhan semalarında süzülen sakallı akbaba, Türkiye'de görülen dört akbaba türünden biri.

KARA, KIZIL, SAKALLI VE KÜÇÜK OLMAK ÜZERE DÖRT AKBABA TÜRÜNÜN ÖNEMLİ BİR YAŞAM ALANI.

KUŞ CENNETİ, YAKLAŞIK İKİ YÜZ TÜR KUŞUN EN ÖNEMLİ BARINMA ALANLARI ARASINDA.

nedeniyle birçok yerde yok olmuş olan kızıl geyik, yaban keçisi, yaban koyunu gibi birçok memeli hayvan Nallıhan çevresinde varlıklarını sürdürüyor.

Memeli türleri arasında yaban koyunu küresel ölçekte tehdide açık olarak tanımlanmakta. Türkiye'de yaşamakta olan yerel ismiyle Ceren, Anadolu yaban koyunu (*Ovis ammon aries*), tüm dünyada sadece Anadolu'da bulunuyor. 1800'lü yıllarda yaşam alanları Ankara, Eskişehir, Afyon ve Konya olan tür, yoğun av baskısı nedeniyle 1960'lı yıllarda 50 bireyin altına düşmüş ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmış. 1966 yılında koruma altına alınan Anadolu cerenleri, günümüzde 2 binin üzerinde bireyle bozkırlarda dolaşıyor. Nallıhan 1800'lü yıllara değin bu canlıya yaşam alanı oluştururken, bölgede alttürün soyu tükenmişti. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Nallıhan ve çevresine 2004 yılında yaban koyunlarını yeniden yerleştirdi. Günümüzde bölgenin doğasına adapte olan bireyler, yeniden gökkuşağı tepelerinde yavrularıyla özgürce dolaşıyor.

Nallıhan... Başrolünde renklerin, rüzgârın ve suyun yer aldığı bu harikalar kumpanyasında, ilk olarak rengârenk tepeleriyle karşılar sizleri. En bilinen örneklerini Çin'deki, Peru'daki Gökkuşağı Dağları'ndan anımsayabileceğimiz bu evren harikası kesitlere ben de "Gökkuşağı Tepeleri" diyeceğim. Yeryüzünün güzelliğini ifade etme açısından fazlaca cömert davrandığı bu tepeler, çeşitli jeolojik dönemler ve kayaçların ihtiva ettiği minerallerin tezahürü. Uzmanlar Nallıhan tepelerindeki özellikle sarı ve yeşil tonlarının Jura devrine, (mezozoik zamanın Trias'tan sonra gelen, yani ikinci dönemi. 205,1 milyon yıl önce ve 142 milyon yıl önce arası) ait kayaçlar olduğunu ortaya çıkarmış. Aslında Anadolu'nun bu bölgesinin jeolojik olarak sürprizler barındırdığı, Beypazarı ve çevresindeki balıksırtı kayaç oluşumları ve gözleri alan jipsli beyaz toprak yapısıyla kendini belli eder.

Harikalar kumpanyasına Beypazarı'ndan giriş yapan, Nallıhan'ın gökkuşağı tepeleriyle kumpanyanın parçası olur demek abartı sayılmamalı. Bu tepeler, yaş almış insanların yüzündeki çizgilerin deneyimlerin, acıların, sevinçlerin nihayetinde ortaya çıkması gibi yeryüzü deneyimlerinin gün ışığıyla buluştuğu çok özel oluşumlardır. Yılları sırtına yük etmiş bir

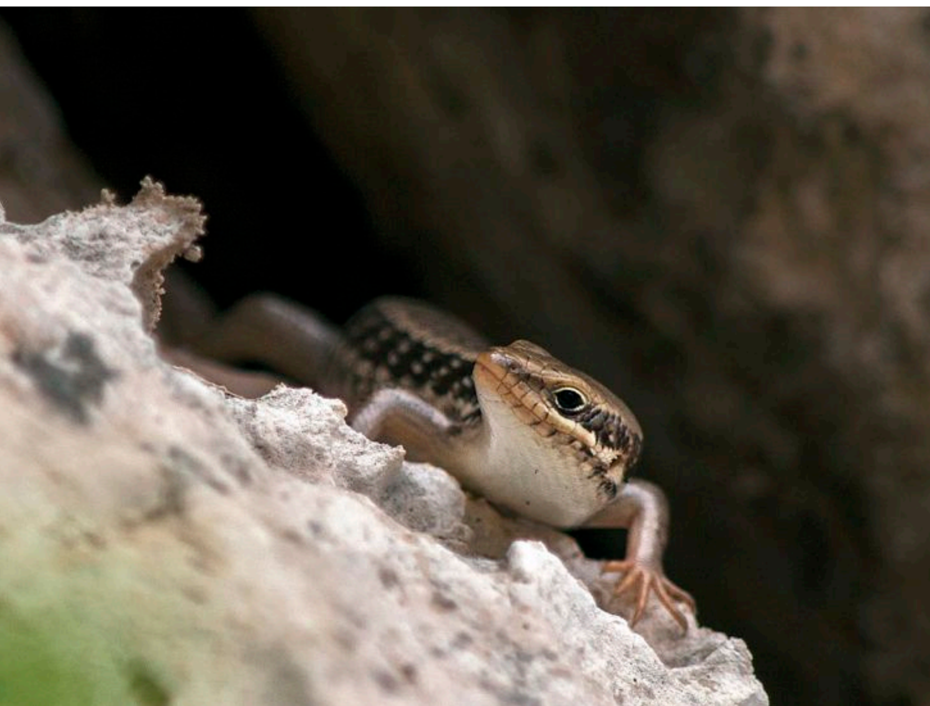
dedenin yüzünde, tenindeki çizgilerde ne görüyorsanız, derinlerinden gelen ateşi dizginleyememiş Nallıhan tepelerinde de, volkanların kavurduğu toprağın kül renginde bu ermişliği görebilir, saatlerce başında öylece kalabilirsiniz.

Sonra birden bulutların arasından kendine yol bulabilmiş bir ışık huzmesi, aynı tepenin sadece birkaç kulaç üstünü görünür kılar. Zuhur eden kırmızının, turuncunun bin bir tonu, az evvel yüreğinizi dağlayan acıyı, içinizi karartan kül rengini hiç görmemişçesine içinize umut ve sıcaklık doldurur. Yüz aynı yüzdür oysa. Gözlerin çevresindeki gölgelerin anlattığı başka iken, sıcacık gülümsemeyle arz-ı endam eden o gamzeler, Nallıhan'ın gökkuşağı tepelerindeki kırmızı renktir işte. Isıtır içinizi. Bir de yeşiller, sarılar ve maviler vardır. Umut verir, içini coşkuyla doldurur insanın.

Nallıhan'ın diğer önemli aktörü rüzgârdır. Yaz kış ayırt etmeksizin heykeltıraş misali şekil verir yeryüzüne. Zamanın kendi gibi görünmez olan sadık hizmetçisi rüzgâr, sahibinin kendini gösterme ve var etmesine aracılık eder. Nallıhan'ın teninde derin izler, yarıklar açar. Gördüğünüz her katman, her iz zamanda yeryüzünün yaşamış olduğu bir tanıklığı ve

Nallıhan'ın simgesi haline gelmiş Kız Tepesi renkli katmanları ve sıra dışı görünümüyle ziyaretçilerin rahatça gezip görebileceği bir doğa anıtı.

Nallıhan doğasında insan etkinliğinin azalması, kızıl geyiklerin bu topraklarda kendilerini güvende hissetmelerini sağlamış (üstte). Nallıhan Kuş Cenneti'nin kayalıklarının sakinlerden tıknaz kertenkele (*trachylepis aurata*), özellikle güneşli zamanlarda geziniyor (altta).

elbette yeryüzünün yaşını gösterir bize. Tıpkı ağaçların gövde halkaları gibi... Baktığınız bir katmanın zamanda nelere tanıklık ettiğini bilmek ise heyecan verir insana. Ortalama 70 sene ömrümüzle anlata anlata bitiremediğimiz deneyimlerimizi düşündüğümüzde, Nallıhan tepelerinde her katmanın zamanda yolculuk yaptıran eski moda bir zaman makinesi olduğu gerçeği karşımıza çıkar. Öyle ki eğilip baktığımız bir katmanın, Jura devrinde denizel veya karasal bir dinozoru aklımıza getirmesi boşuna değildir.

Nallıhan'ın gökkuşağı tepeleri ve hemen sırtlarında yer alan düzlükler, başrolünde rüzgârın olduğu kumpanyaya kış mevsiminde ara vermez. Değişen tek şey dekordaki renklerin yerini karın almasıdır. Kış boyunca karasal iklimin etkisiyle kar altında kalan tepeler ve düzlükler, rüzgârın oyunlarıyla birbirinden eşsiz yer şekilleri çıkarır ortaya.

Nallıhan Davutoğlan Kuş Cenneti'ni çevreleyen kaya oluşumları, milyonlarca yıl öncesine ait bir gölün kalıntıları. Kayalardaki farklı renkler ise farklı jeolojik dönemlerin göstergeleri.

Rüzgârın oyunlarından nasibini sadece kar almaz elbette. Hâkim rüzgârların yönüne göre şekle girmiş, eğilip bükülmüş ağaçlar, zamanın doğa üzerindeki hâkimiyetini sahneler. Ağaçların ayakta kalma ve direnme mücadelesi, ortaya seyirlik anlar çıkarır.

Beypazarı'ndan başlayan ve Nallıhan tepelerinde "fevkalade" demekten kendimi alamadığım görünümleri yaratanların en ulvisi olan sulardır. Bu muhteşemliği yaşayabileceğiniz yerlerin başında da Uyuzsuyu Şelalesi gelir. Nallıhan merkezine yaklaşık 30 kilometre mesafede yer alıyor. Karacasu Köyü'nden altı kilometre uzaklıkta olan Uyuzsuyu Şelalesi, Sarıçalı Dağı'nın zirvesine yakın bir çayırda doğup ve yaklaşık 50 metreden aşağı dökülüyor. Sularının soğukluğuyla nam salan diğer birçok şelaleden farklı olarak Uyuzsuyu Şelalesi, 36 santigrat derecelik (Celcius) sıcaklığıyla ziyaretçileri şaşırtıyor. Bu nedenle de yörede "Ilıca Şelalesi" olarak da biliniyor. Uyuzsuyu Şelalesi'nden sonra gökkuşağı tepelerinin altında uzanan Davutoğlan Kuş Cenneti'nin berrak suları ve ışık oyunları insanda sahnenin tepeden tırnağa değiştiği duygusu yaratıyor... Yeryüzü, Nallıhan gökkuşağı tepelerinin salt görüntüsündeki endamını yeterli bulmamış olacak ki, altında uzanan sularda suretini de dahil ediyor kumpanyaya.

Yeryüzü var olduğu andan günümüze değin kimi zaman rüzgâr, kimi zaman volkan, veyahut su gibi değişken olsa da, her defasında sahneye koyulan seyrine doyum olmayan bir temsil yaratarak şaşırtıyor bizi. Anadolu, yeryüzü sahnesinde perdelerini açan birçok harikalar kumpanyası arasında seyir zevki en fazla olanlardan. Nallıhan ise, Anadolu kumpanyasının tarihi İpek Yolu'ndan dinozorlara kadar gerilere uzanan en eski ve popülerliği her geçen yıl artan temsillerinden ●

Doğa ve tarih bir arada...

Nallıhan, İpek Yolu üzerinde olması vesilesiyle önemli bir ticaret, ziraat ve kültür merkezi olarak uzun bir tarihi geçmişe sahiptir.

İnsan ile mekân arasında kuvvetli bir bağ vardır. Tarih boyunca her medeniyetin kendi inceliklerini ve kültürel değerlerini mekânsal olarak şehirlerde insanlığa sunduğunu ifade etmek gerekir. Şehirler aynı zamanda bir kültürün nesilden nesile aktarıldığı ve harmanlandığı yerlerdir.

Bizler de bu bilinçle çalışmalarımızı kültürümüzle orantılı yürütmeye gayret gösteriyoruz. Göreve geldiğimizden günden bugüne, restorasyon çalışmalarına büyük önem verdik. Camilerimizi, sokaklarımızı, arastalarımızı, meydanlarımızı iyileştirip restorasyonlarını gerçekleştirdik. Çalışmalarımıza tüm hızıyla devam ediyoruz.

Misafirlerimiz, ziyaretlerinde Osmanlı sivil mimarisinin görkemli örneklerini görebilecek, güler yüzlü ve misafirperver insanlarımızla tanışma fırsatını yakalayabilecekler. Müthiş bir doğa cennetini keşfetmenin yanı sıra, hem kadim hem de modern tarihin izlerini de gündelik hayatın her noktasında hissedecekler.

Bu güzellikleri görmek için, ilçemize ve çevresine bir yolculuğa çıkmanızı tavsiye ediyorum.

İsmail ÖNTAŞ
Nallıhan Belediye Başkan

Nallıhan, Anadolu'dan geçen ve Uzakdoğu'dan başlayıp Avrupa'ya kadar uzanan ünlü ticaret yolu İpek Yolu'nun üzerinde kurulmuş köklü bir yerleşim birimidir. Birçok medeniyetin hüküm sürdüğü tarihi mirasa ve İpek Yolu'ndan geçen kervanların konakladığı tarihi hanlara sahip Nallıhan, Ankara'nın turizm potansiyeli yüksek ilçelerinden biridir.

Osmanlı sadrazamlarından Nasuh Paşa, 1595 yılında Halep'ten İstanbul'a dönerken bugünkü Nallıhan ilçe merkezinin bulunduğu yerde konaklamıştır. Bir vadi içindeki bağlık, bahçelik ve ormanlık bu alan çok hoşuna gitmiş ve buraya bölgedeki en büyük hanlardan biri olan Kocahan'ı yaptırmıştır. Bu büyük hanın ünü çevre illerde de duyulmuş ve bir gün Kocahan'ı ziyaret eden Köroğlu'nun atının nalı düşmüş ve bu nal, han kapısına asılmıştır. Böylece Kocahan, Nallıhan ismiyle anılır olmuştur. Zamanla hanın çevresinde yeni evler ve dükkânlar yapılmış, bir yerleşim merkezi gelişerek günümüz Nallıhan'ını oluşturmuştur.

Nallıhan, köklü tarihsel geçmişi, zengin kültürel kimliği ve doğal değerleri ile kültür ve doğa turizminin önemli bir destinasyonudur. Ankara il merkezine bir buçuk, Bolu ve Eskişehir illerine ortalama bir saatlik karayolu mesafesindedir.

Küba'da her yerde Che ile Cienfuegos'un heykel ve fotoğraflarını görürsünüz ama Castro'nunki yoktur. Nedeni de Castro'nun yaşarken bunu yasaklamış olması... Öldükten sonra bu yasak biraz gevşemiş. Halk büyük saygı duyduğu ve "Fidel" diye hitap ettiği önderlerinin fotoğraflarını dükkânlarına asmaya başlamış.

JUAN BARRETO

CASTRO'DAN SONRA KÜBA

Oraya "dünyada sosyalizmin son kalesi" deniyor. Kimi gıpta ve hayranlıkla, kimi eleştirerek anlatıyor Küba'yı. 3 bin 715'ten fazla ada ve adacığı kapsayan ülke dünyanın en temiz kıyıları; blues, jazz, Latin dansları; mutfağı ve kültürel dokusuyla Karayip sahillerinin en çok ziyaretçi çeken yeridir. Efsanevi lideri Fidel Castro'nun ölümü, dikkatleri yeniden Antiller'in en gözde coğrafyasına çekti. Sorular birbirini izliyor: Kapitalist sisteme eklenecek mi? Yoksa yoksul ama sosyalist mi kalacak? Atlas, Fidel sonrası Küba'ya konuk oldu.

YAZI: ADNAN BOSTANCIOĞLU / FOTOĞRAFLAR: MURAT KÖKSAL

Fidel Castro Ruz, 25 Kasım 2016'da hayata veda ettiğinde, ülkesi Küba'nın son yarım asrına damga vurmuş bir liderdi. Aslında görevini ölümünden epey önce, 2006'da kardeşi Raul'a devretmişti, ama varlığı ülke siyaseti açısından hep yol gösterici oldu. Temel kararların Fidel'e rağmen alınması düşünülemezdi.

Ama artık Fidel yok. Fidel'in yokluğu Küba'nın geleceğine dair birçok tartışmanın, -nerede durduğunuza bağlı olarak- kaygının, ya da beklentinin de yolunu açtı. Pek çok çevrede dünyanın son sosyalist ülkesi olarak kabul edilen Küba yoluna devam edebilecek mi? Yoksa bu deneyi yaşamış diğer ülkeler gibi çözülüp dünya kapitalist sisteminin bir parçası haline mi gelecek?

DEVRİMİN ROMANTİZMİ, EKONOMİNİN GERÇEKLERİ

Son sosyalist ülke olarak bilinen Küba'nın işi hayli zor. Devrimden sonra ABD ambargosuna rağmen ayakta kalmayı başarması, hatta azımsanmayacak bir mesafe kat etmesi başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist dünyanın desteği ile gerçekleşmişti.

Ama 1990'dan sonra Sovyetler Birliği ve bağıntılı ülkelerde sosyalist sistemin çöküşü Küba için de ekonomik açıdan azımsanmayacak sarsıntılara yol açtı. "Yıllarca açlık sınırında bir yaşam"

Havana yavaş yavaş uyanıyor. Sokaklarda eski otomobiller, direklerde bayraklar... Kent, Castro'nun ölümünden sonra yapılacak ilk 1 Mayıs gösterisine hazırlanıyor...

PEETER VISIMAA

gibi yorumlara neden oldu bu süreç.

Şimdilerde nispeten toparlamış görünüyor. Bunda turizmin payı çok büyük. Fidel'in görevi devretmesinden önce başlayan turizme Küba'nın kültürel dokusuna zarar vermeden önem verilmesinin yanı sıra ülkeye gelenlerin hizmet alma çeşitliliğine seslenen yeni yatırım kararları turizmin ülke ekonomisindeki payını artırdı.

Öyleki son yıllarda turizme yapılan yatırımların toplam yatırımlar içinde payı yüzde 68'i buldu. Sanayi yatırımları da geçmiş yıllara oranla çok daha yüksek boyutlarda. 2015 yılında yüzde 4 büyüyen Küba ekonomisinin bu yıl yüzde 4.6 büyümesi bekleniyor.

Son yıllarda deyim yerindeyse Küba'ya bir turizm akımı oldu. Fidel'in ölümü ve dünya basınında "ABD-Küba ilişkilerinin yumuşayacağına" ilişkin haberler, hem Küba'da sosyalizmin çökeceğini düşünenleri "bir son bakış" için ülkeye çekiyor, hem de "ABD ile yumuşuyorlarsa hizmet de artıyordur" diye düşünen turistlerin Küba'ya akın etmesine yol açıyor.

Dünyadaki yaygın servet anlayışına göre Küba bugün yoksul sayılan bir ülke. Buna rağmen halk

Başkent Havana'nın sahil boyu, kolonyal dönemin İspanyol mimarisiyle yapılmış eski evlerle dolu. Ülkede özel mülkiyet olmadığı için kimse evlerin bakımıyla uğraşmıyor. Evler kısa bir onarımla eski şatafatlı günlerine kavuşacak gibi görünüyor.

temel gıda maddelerine miktar sınırlaması olsa da ulaşabiliyor. Çocuklara belli bir yaşa kadar süt ve et ayrıcalığı var. Eğitim ve sağlık hizmetleri bedava. Dünyanın en iyileri arasında yer alan hekimlere beş kuruş ödemeden tedavi oluyorsunuz. Herkes kendi evinde oturuyor.

BU NE KADAR DEVAM EDEBİLİR?

Üretim araçlarının yaklaşık yüzde 90'ı devlete ait. Küçük aile işletmesi denilebilecek özel mülkiyet ise yıllar içinde büyüyor. Bu eğilimin önümüzdeki süreçte hangi boyutlara ulaşabileceğini kestirmek zor. Düşünün ki, Küba'nın ilişkileri en iyi olduğu ülke –Çin'le birlikte- Chavez'den bu yana Venezuela. Doktor ve öğretmen gönderdikleri Venezuela'dan petrol yardımı alıyor Küba. Ancak biliyoruz ki, bugün Venezuela'da Chavezci yönetim kritik bir süreçten geçiyor. ABD'nin baskısıyla yarın iktidarı kaybederlerse, belki Küba için de çok ciddi ekonomik sorunlar ortaya çıkacak.

Öte yandan genç kuşakların hayattan ve gelecekten ne bekledikleri konusunda kuşkular var. Örneğin gençlerin kıyafetlerine, hatta saç tıraşlarına baktığınızda hali vakti yerinde ülkelerdeki akranlarının hayatlarına özlem duyduklarını hissedebiliyorsunuz.

Bir de devrimi yaşamış kuşak için –doğal olarak- artık hayatla vedalaşma zamanı gelmiş. Onların devrime ve ülkeye bağlılıklarıyla gençliğin o tarihsel döneme duygusal bağı aynı mı gibi sorular da akla geliyor.

Fakat bir başka özelliği daha var Küba'nın… Aşağıdan yukarı doğru çok ciddi bir toplumsal örgütlenmenin yaratılmış olması. Sokak sokak, mahalle mahalle örgütlenmiş komiteler –tahsis edilmiş bütçenin kullanımı konusu da dahil- tüm yerel kararlarda yegâne belirleyici oluyor. Bunlar azımsanacak şeyler değil.

Küba halkının çoğunluğu Katolik ve anlaşıldığı kadarıyla dini inançları güçlü, ama bu inanç ülke sevgisiyle birleşiyor. Zira, küçük bir çobanın sapan taşıyla bir devi yere sermesine, yani Davut ile Golyat'ın mitolojik hikâyesine yaşadığımız çağda en uygun örnek herhalde Küba ile ABD arasındaki ilişki olsa gerek. Kübalılar, "Patrio o Muerte / Vatan ya da Ölüm" kadar, pekâlâ Davut'un mezmurlarından da ilham alabiliyor: "Karanlık ölüm vadisinden geçsem bile kötülükten korkmam!"

KÜBA'YA SEYAHAT

Küba'ya, özellikle Türkiye'den düzenlenen seyahatler tur şirketleri ile gerçekleştiriliyor. Çünkü bireysel imkânlarla yapılacak seyahatlerin maliyeti epey yüksek... Bu da gezilecek yerlerin tur

Küba'da Fidel'in ölümünden sonra yapılan ilk 1 Mayıs'a 1 milyon 400 bin gibi bir kalabalığın katılması halkın Fidel'den sonrasında devrime ve ülkeye sahip çıktığının işareti olarak değerlendiriliyor.

Küba için 1 Mayıs törenleri her zaman önemliydi, bu yıl daha önemli. Dünyanın birçok ülkesinden gelen sosyalist parti ve kuruluşlar, bu görkemli günü izlemek için Jose Marti'nin dev heykeli altında kendilerine ayrılan bölmede bekliyor (sağda üstte). 1 Mayıs'ı kutlayan Kübalılar alana girebilmek için sabah karanlığında hazırlanmaya başlıyorlar (sağda altta.)

organizatörlerinin seçimleriyle sınırlanması anlamına geliyor. Öte yandan bir hafta gibi bir süreyle yapılan gezilerde bırakın ülkenin tamamını, Havana'nın bile bütün "turistik" merkezlerini görmek mümkün değil. Biz bu kez, Gazella Turizm'le yaptığımız geziden edindiğimiz tecrübelerimizi aktarmakla yetineceğiz. Hemen belirtmeliyim, gezideki en büyük şansımız rehberimiz İlgihan Ünal'dı; işinin ehli bir rehberin eşliğinde bir ülkeyi keşfetmek çok önemli.

DEVRİM MEYDANI VE KÜBA'DA 1 MAYIS

Havana'nın neredeyse tam ortasında yer alan Devrim Meydanı (Plaza de la Revolucion) 1940'lı yıllarda inşa edilmiş. Meydanın bir cephesinde dikey bir anıt ve onun hemen önünde Küba'nın bağımsızlık kahramanı şair ve edebiyat öğretmeni Jose Marti'nin büyük bir heykeli var. Bu ufak tefek adam, neredeyse bütün hayatını sürgünlerde geçirmiş. 1895'te İspanyollara karşı ayaklanma başlatmak için bir grup Kübalı sürgünle birlikte ülkesine dönmüş. Lakin işgalcilerle girdiği bir çatışmada vurularak öldürülmüş.

Devrim Meydanı kamu binalarıyla çevrili, çok büyük bir meydan. Bakanlık binalarının birinin duvarında Che'nin rölyefi ve "Hasta la Victoria Siempre / Daima Zafere Kadar" yazısı var. Bir diğer bina da Camilo Cienfuegos'un rölyefi ve "Vas bien Fidel" yazısının olduğu İçişleri Bakanlığı… Bu yazının hikâyesi çok insanı gülümsetiyor: Fidel halka hitap ederken, Cienfuegos hep yanı başında dururmuş. Fidel de arada bir döner, ona sorarmış: "Nasıl gidiyor?" Cienfuegos'un cevabı her zaman "Vas bien Fidel / İyi gidiyorsun Fidel" olurmuş.

Devrim Meydanı, Küba'da başta 1 Mayıs olmak üzere kutlamaların değişmez mekânı.

1 Mayıs kutlaması Havana'da gün doğmadan saat 04.00'ten itibaren başlıyor. "Yahu öyle şey olur mu" demeyin sakın; töreni kaçırırsınız! On binlerce insan kamyonlarla, otobüslerle ya da yürüyerek gelip geniş ve uzun Paseo Caddesi'nde kilometrelerce uzunlukta kortej oluşturuyor. Ülkede herkes çalıştığı ve bir sendikaya üye olduğu için kutlamalar Sendikalar Birliği tarafından organize ediliyor. " 1 de mayo de larga vida / Yaşasın 1 Mayıs" sözlerinin eşliğinde gelen insanlar ya bir sendikanın ya da bir sivil örgütün pankartı arkasında toplanıyor. Kortejin sağında solunda düzeni sağlamakla görevli gençler 16-18 yaşları civarında. Bazısı belki daha küçük. Saat 7 buçuğa doğru kortejin bir ucu Devrim Meydanı'na ulaştığında ajitatör konuşmasını yapıyor ve sloganlar eşliğinde yürüyüş başlıyor. Meydanda toplanıp miting yapılmıyor. Konuşma yapılırken alandan geçilip gidiliyor. Bu geçiş saat 9 buçuk 10.00'a kadar sürüyor.

Yürüyüş kolunda toplanan insanlara baktığınızda, gerçekten bir bayram neşesi içinde eğlendiklerini hemen fark ediyorsunuz. Bu meydana gönülleriyle geldikleri coşkularından anlaşılıyor. Yürüyüş boyunca caddeye yerleştirilmiş kolonlardan yükselen propaganda konuşmalarından insan şunu fark ediyor: İspanyolca hakikaten müthiş bir ajitasyon dili. Anlamasanız bile heyecanlanıyorsunuz. Bir de Enternasyonal Marşı başlayınca duygulanmamak mümkün değil. Ben göremedim, ama marşları, meydanda toplanmış yüzlerce kişiden oluşan bir gençlik topluluğu çalıp söylüyormuş. Eh, o mahşeri kalabalıkta her şeyi görmek zaten imkânsız.

Bu yılki 1 Mayıs töreninde Devlet Başkanı Raul Castro Ruz konuşmadı; ilk kez böyle bir şey oldu. Tek konuşmayı sendikal hareketin lideri yaptı.

Aslında sert bir kişiliği olan Raul'un özellikle "düşük profilli" bir liderlik yürüttüğü hissediliyor. Anlaşılan Castro'dan boşalan "baba figürü"nün, yerini artık daha kolektif bir yönetime bırakması gerektiği kanaatinde. Nitekim, görev süresi dolmadığı halde seneye başkanlığı bırakacağı söyleniyor.

Küba'nın yakın geleceğine dair fikir vermesi

Zambia

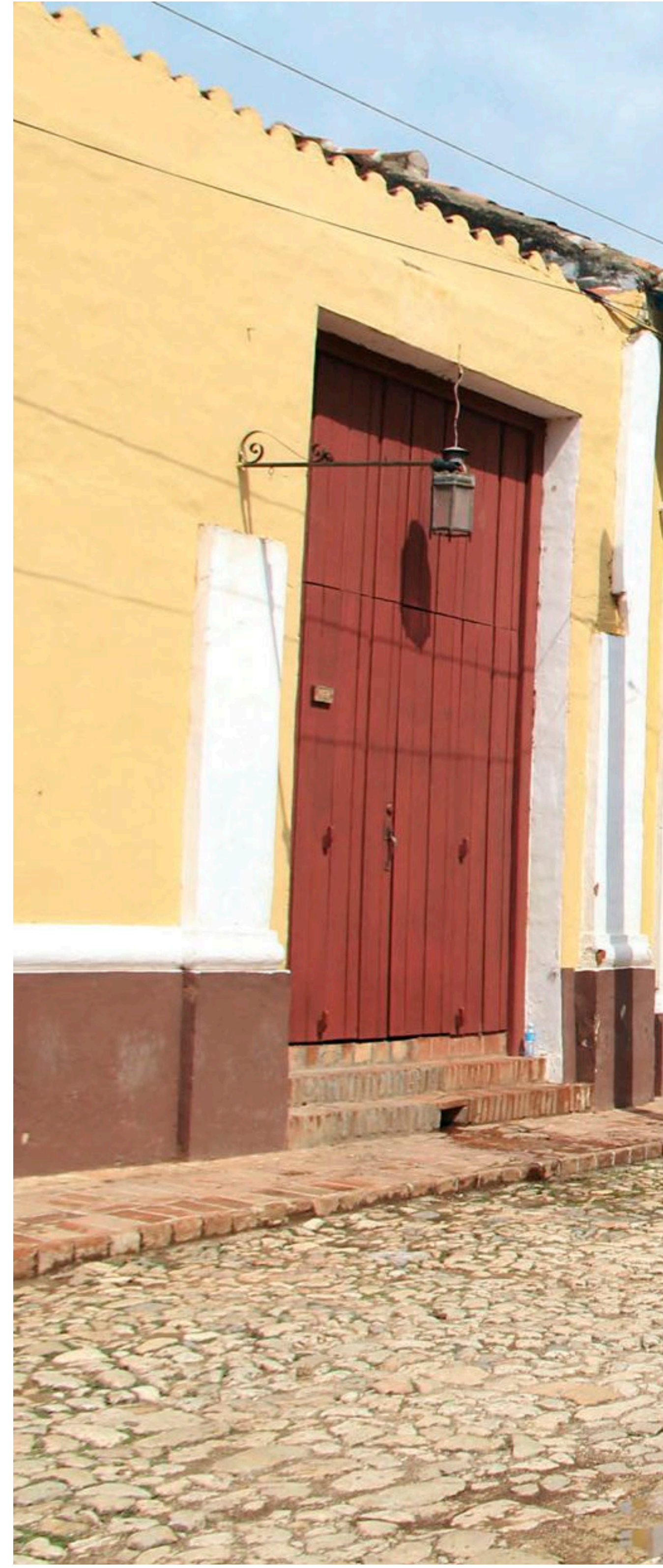

ADALBERTO ROQUE

İnsan ve bayrak seli

Küba'da uzun yıllardır 1 Mayıs kutlamaları daima büyük kalabalıkları topladı. Kimi ülkelerde turizm şirketleri, "1 Mayıs Küba'da Kutlanır" sloganıyla turlar bile düzenliyor. Bu yılki törene yaklaşık 1 milyon 400 bin kişinin katılmasıysa, Küba'nın dünyadaki romantik sosyalist dalga üzerindeki etkisinin bir yansıması olarak değerlendiriliyor.

Küba'nın UNESCO tarafından kültürel koruma altındaki kenti Trinidad'da zaman sanki durmuş... Burası, 16'nci yüzyıldaki kolonyal dönemden kalma mimari dokunun en iyi korunduğu yerlerden biri. Kentin dar sokaklarında ulaşım yöntemi ise yürümek dışında ata binmek...

bakımından önemli bir nokta: Fidel'in ölümünden sonra yapılan bu ilk 1 Mayıs'a 1 milyon 400 bin kişinin katıldığı söylendi. Geçen seneye göre daha kalabalıkmış. Halkın Fidel'den sonra devrime ve ülkeye sahip çıktığının işareti olarak değerlendiriliyor bu geniş katılım.

Havana'daki 1 Mayıs kutlamalarının bir yönü de, deyim yerindeyse 72 milletten insanın törenlerde yer alması. Resmi davetli 1600 yabancı delegenin dışında yürüyüş kortejinde dünyanın her yerinden insana rastlıyorsunuz. Tabii Türklere de. Bu yıl da epey kalabalıktık. Türk bayrakları, Atatürk, Mahir Çayan, Deniz Gezmiş ya da İbrahim Kaypakkaya posterleri, Beşiktaş pankartı… Herkes kendi meşrebince bir temsiliyet oluşturuyor.

Özcesi, Havana'da 1 Mayıs eşine kolay rastlanılmayacak bir tecrübe!

HAVANA: AÇIK MÜZE

Havana, İspanyolca (San Cristóbal de La Habana) 500 yıl önce İspanyol sömürgeciler tarafından kurulmuş. Uzun kolonyal tarihin izleri, şehrin özellikle "La Habana Vieja" (Eski Havana) olarak isimlendirilen kesitinin hemen her sokağında görülüyor. Bunda, devrimden sonra Küba kültürüne sahip çıkan yönetimin, şehrin tarihi dokusunu korumuş olmasının da payı büyük. Nitekim bu bölge, 1982 yılında UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası Listesi'ne alındı. UNESCO'nun bu sahiplenişi, ekonomik bakımdan bu tür mimari yenilemelere kaynak ayırmakta zorlanan Küba'da tarihi binaları, kaderine terkedilmiş görünümünden kurtarmaya başladı.

Obispa Caddesi, Eski Havana'nın turistik merkezi. Caddenin her iki yanı hediyelik eşya satan dükkânlarla dolu. Bu dükkânların hepsinin devlete ait olduğunu hatırlatalım.

Obispa Caddesi'nin iki ucunu Ernest Hemingway tutmuş! Caddenin bir ucunda üstadın kaldığı otel, diğer ucunda içtiği bar var. Hemingway Küba'ya 1930'ların sonunda gelmiş. 40'lar ve 50'ler boyunca, dünyanın muhtelif yerlerine yaptığı seyahatler dışında genellikle bu ülkede yaşmış. Küba'da kendini kalıcı görmüş olmalı ki, bir de çiftlik satın alıp dördüncü karısı Mary Welsh'le burada evlenmiş. Hemingway'in "yazı yazmak için ideal bir yer" dediği Ambos Mundos Oteli, Obispa Caddesi'nin deniz tarafında. Üstat, "*Çanlar Kimin İçin Çalıyor*" isimli eserinin bir bölümünü burada yazmış; "*Yaşlı Adam ve Deniz*"i ise Havana yakınlarındaki balıkçı köyü Cojimar'da geçirdiği günlerden esinlenerek...

Havana'nın en meşhur bulvarındaki ABD büyükelçiliği, iki ülke arasındaki çekişmenin minyatür bir alanı gibi. ABD, elektronik ekrandan yazılar yayımlıyor; Kübalılar ise 20 metrelik bayraklarıyla o yazıları kapatıyor.

Küba küçük bir ülke olmakla birlikte standart turlar bu adayı yeterince gezmek ve tanımak için asla yeterli değil.

Dans bir Kübalının olmazsa olmazı. Kenti ziyaret eden turistler de bu ortama hemen uyuyor. Devrim Müzesi'nde, bir hocanın eşliğinde turistler kıvrak Küba ritimlerine uyum sağlamaya çalışıyor (sağda üstte). Havana'nın Obispa Caddesi'ndeki ünlü Floridita Bar'ında ise canlı performanslar günün her saatinde sürüyor... Barın bir zamanlar en ünlü müdavimi Hemingway'in köşeye yerleştirilmiş heykeli de gülümseyerek eğlenenleri izliyor (sağda altta).

Odanın bulunduğu kata çıktığınızda büyük bir fotoğrafı ve duvara monte edilmiş daktilosu karşılıyor sizi. Deniz manzaralı 511 numaralı odası bıraktığı gibi korunmuş. Otelin terasında Havana'ya bakan güzel bir bar var.

Obispa Caddesi'nin diğer ucunda yer alan Floridita Bar, az değil, 200 senelik bir müessese. "Hemingway'in barı" diye bilindiği için favori uğrak yerlerinden. Büyük yazarın içerde bronz bir heykeli var, her zamanki yerinde bara yaslanmış "daiquiri"sini bekliyor. Daiquiri, mekânın geleneksel ve favori içkisi. Rom, limon suyu, şeker ve bir tür kiraz likörü ezilmiş buzla "shake" edilerek hazırlanıyor.

DEVRİM MÜZESİ

Havana'da bugün Devrim Müzesi olarak kullanılan tarihi bina, eskiden başkanlık sarayıymış. Yapımına, hükümet binası niyetiyle 1909 yılında başlanmış, 1920'de bitirilmiş. Mimarları Kübalı Rodolfo Maruri ve Balçıkalı Paul Belau. İnşaat ilerlerken dönemin başkanı Mario Garcia Menocal'ın eşi binayı çok beğenmiş. Başkan da karısının hatırını kırmamış, binaya el koymuş.

Bina, devrimden sonra 1965'e kadar hükümet, ardından da Küba Komünist Partisi'nin merkezi olarak kullanılmış. 1974'te Devrim Müzesi olmuş.

Binanın hemen önünde bir tank! Castro bu tankı Domuzlar Körfezi'nde ülkeyi işgal etmeye çalışan güçlere karşı kullanmış. Müzedeki bir duvarda kurşun izlerini görebilirsiniz. İzler, 1957 yılının Mart ayında diktatör Batista'ya karşı bir grup öğrenci tarafından düzenlenen başarısız suikast girişiminden kalma.

Müzeyi, tarihsel sürekliliği izleyebilmek için en üst kattan başlayarak gezmekte fayda var. En üst kattan aşağılara indikçe Küba'nın sömürge öncesi kültüründen İspanyollara karşı verilen bağımsızlık savaşına uzanan bir sürece tanıklık ediyorsunuz. Tabii asıl enteresan olan yakın tarihin izleri…

Küba'daki devrimci hareketin miladı, 26 Temmuz 1953'te Moncada Kışlası baskınına tarihleniyor. Kışla 1953'te Fidel Castro önderliğinde yaklaşık 135 gerilla tarafından basılmıştı. Devrimci hareketin ikinci kilometre taşı ise üç yıl sonra gerçekleştirilen Granma Çıkarması. Meksika'da sürgünde olan 82 Kübalı devrimci 2 Aralık 1956'da Granma yatıyla Küba'ya çıkarma yaptı. Başlarında Castro vardı. Niyetleri diktatörlüğe karşı gerilla savaşı başlatmaktı. Ama daha kıyıya vardıklarında Batista güçlerinin saldırısına uğradılar. 82 kişiden aralarında hareketin dört komutanı Fidel Castro, Che Guevara, Camilo Cienfuegos ve Raul Castro'nun da olduğu 12 kişi hayatta kaldı; Sierra Maestra Dağları'na çekildiler. 1959 yılbaşında zafere ulaşan mücadele işte böyle başlamıştı. Müzede bu olaylara dair çok sayıda fotoğraf ve obje var.

Belki Küba devriminin bir parçası olarak görülmeyebilir ama, Kübalı gerillaların Afrika'da Kongo ve Angola'daki isyan hareketleriyle girdikleri fiili dayanışma ilişkisine ait fotoğraflar ve açıklamalar da müzede yer alıyor.

Devrim Müzesi ile ilgili enteresan bir husus: "Devrim Müzesi" denilince, genellikle bir "kutsiyet" atfedilir. Akıllı uslu, huşu içinde gezilir, gibisinden… Kübalıların hiç böyle bir "sıkıntısı" yok. Müzenin geniş bir salonunda ve ortasındaki avluda Kübalı gençler ziyaretçilere toplu dans dersleri veriyor. Katılanların sayısı kimi zaman 30'u, 40'ı buluyor; hep birlikte müzik eşliğinde "en çılgın" Küba danslarını icra ediyorlar. Demek istediğim şu: Sürüp giden hayat, her şeyden daha önemli. Fidel de arkadaşlarına dermiş ya, "bu dünyada hiçbirimizin hayatı bir mısır tanesinden daha önemli değil" diye… Zaten külleri de şimdi Santiago de Cuba'da, üzerinde sadece "Fidel" yazan ve mısır tanesini andıran bir kayanın içinde.

Devlet, kurduğu özel dükkânlarda halka çok ucuz fiyata pirinç, şeker gibi temel gıda maddeleri dağıtıyor.

PURO FABRİKASI

Havana'da olmazsa olmazlardan biri de Küba purolarının üretildiği bir fabrikayı görmek. Fabrika dediysem, öyle aman aman bir sanayi tesisi değil. Birkaç katlı büyükçe bir bina. Tabii Küba purolarının esasen çiftliklerdeki tütün üretiminden başlayıp satışa hazır hale gelene kadar uzun bir hikâyesi var. Lakin ziyaretçiler bu sürecin fabrikadaki bölümünde sadece sarım aşamasına tanıklık ediyor. Uzun sıralara dizilmiş kadınlı erkekli işçiler puroları elde sarıyor.

Havana'daki fabrika 1902 yılında yapılmış. O zamandan bu yana faaliyette. Halen 625 işçi çalışıyor. Günde sekiz saat, haftada beş buçuk gün mesai yapıyorlar. Fabrikanın üretim kapasitesi günlük 30 bin puro.

Küba'da en sık rastlayacağınız hadiselerden biri sokakta puro satanlar. Puro satışı devlet tekelinde olduğu için yapılan iş aslında yasadışı. Satıcılar yanınıza yanaşıp "Habana, Cohiba…" gibi bir şeyler söylüyor. Naçizane tavsiyem, bu işe itibar etmeyin. Çünkü sattıkları puronun nasıl yapıldığını, hangi malzemenin kullanıldığını bilmiyorsunuz. Üç-beş lira tasarruf edeyim derken "çöp" satın almanız da mümkün.

Sözünü ettiğim, sokakta el altından puro satma işi yasadışı olmakla birlikte, aslında bir ölçüde de aleni. Yani bizim gördüğümüz şeyi devlet görevlilerinin görmemesi mümkün değil. Müzelerin, turistik mekânların önünde şapka gibi hediyelik eşya satışı da devlet dükkânlarına alternatif bir piyasa oluşturuyor. Ama bunlara müdahale edilmediği anlaşılıyor. Belli ki bu türden küçük çaplı "bireysel girişimler" devlet tarafından artık hoş görülüyor.

Küba'nın para birimi Peso. Ancak iki farklı Peso kullanılıyor. Biri halkın kullandığı CUP denilen ulusal para. Diğeri sadece turistlerin kullandığı CUC (konvertibl Peso). CUC'un değeri CUP'un 25 katı ve aşağı yukarı Euro'ya eşit. Yanınızda ABD Doları götürmeseniz iyi edersiniz. Bozdururken yüksek oranda vergi uyguladıkları için kaybınız olur. Euro'yu tercih etmek daha uygun.

Kübalı işçiler işyerlerine gitmek için otobüslere biniyor. Turist rehberleri, “toplu ulaşıma pek güvenmemek lazım, otobüslerin hareket saatleri çok belirsiz” diyor.

KÜBA’NIN ARABALARI

Küba, dünyanın en büyük klasik Amerikan arabaları müzesi… Sokaklar, Chevlolet, Ford, Buick, Dodge, Plymouth’un 1959 öncesi modellerinden geçilmiyor. Dahası bunlar ticari taksi olarak kullanılıyor. Küba’da sık rastlanan otomobiller arasında, vaktiyle sosyalist ülkelerden getirilmiş olan ucuz ve gösterişsiz modeller de var. Dahası, yeni model Avrupa ya da Uzakdoğu otomobiller de artık yaygın olarak kullanılıyor. Lakin hükümet tarafından bu otomobillerden alınan vergi miktarı dudak uçuklatacak kadar yüksek… Bu durumda akla gelen ilk soru, bu fakir ülkede kim bu kadar para verip yeni otomobil alır? Yurtdışında çalışan ya da akrabası olan Kübalılar, cevabı veriliyor bu soruya… Tam da bu noktada belirtmek gerekiyor: Geçmişte yasakken, artık yurtdışından kişisel para transferi devlet kontrolünde ve vergiye tabi olmak kaydıyla serbest.

MALECON BULVARI

Havana’nın en meşhur bulvarı resmi ismi Avenida de Antonio Maceo olan Malecon Bulvarı. Havana Limanının ağzından başlayıp kıyısı boyunca uzanıp gidiyor. Akşam saatlerinde ve geceleri özellikle gençlerin topluca eğlendikleri bir alan Malecon…

Bu caddedeki Amerika Birleşik Devletleri’nin elçilik binasından söz etmeden geçmek olmaz, çünkü burası bir mini propaganda savaşı alanı. Elçilik 2015 yılında iki ülke arasındaki ilişkiler kısmen normalleştikten sonra açıldı. Gerçi öncesinde İsviçre elçiliği gibi kullanılsa da Amerikalılar binada faaliyet gösteriyordu. Amerikalılar binaya yerleştirdikleri elektronik panolardan Kübalıların “aklını çelecek” yazılar yayınlıyor. Mesela bunlardan biri George Bush’un lafı: “Bu ülkeyi nasıl yöneteceğini bilen bunca insanın taksi şoförlüğü, ya da berberlik yapması ne üzücü!” Küba’nın buna cevabı, elçilik binasının karşısına her biri 20 metre boyunda 100’den fazla bayrak direği dikmek olmuş. Direklere siyah zemin üzerine beyaz yıldızlı bayraklar çekilmiş. “Bayrak dağı” deniliyor buna; çünkü Amerikalıların elektronik tabelasının görülmesini engelliyor bu bayraklar…

Elçilik binasının yakınında kucağında çocuk

Havana dışında gezilecek yerlerin başına Santa Clara geliyor. Che Guevara komutasındaki gerillaların 1959 yılında bu kentte diktatörlük güçlerine ait silah yüklü bir treni ele geçirmesi, başkent Havana'nın da kilidini açmıştı. Bu nedenle Che'nin yıllar sonra bulunan naaşından arta kalanlar buraya getirilmiş ve muhteşem bir törenle dev anıt mezara gömülmüş (üstte). Küba'nın en önemli ihraç ürünü olan puro yerel çiftliklerde üretiliyor ve önemli bir kısmı devlete satılıyor (altta).

taşıyan Jose Marti heykeli var; binayı işaret ediyor. Çocuğa "bunlar düşmanın, iyi tanı" der gibi…

Ve Santa Clara… 20'nci yüzyılın en büyük ikonlarından Ernesto Che Guevara'nın şehri. Che, tabii ki Arjantinli ama Santa Clara onun komutanlığını üstlendiği birliğin teslim aldığı ve Küba Devrimi'nin kaderini değiştiren şehir. Che, 1959 yılı biterken, Batista ordusuna soluk aldıracak ikmal malzemesi ve cephanelik taşıyan bir treni Santa Clara'da durduruyor ve el koyuyor. Havana'dan destek gelmeyeceğini anlayan yerel birlik komutanı teslim oluyor. Santa Clara'nın düştüğü haberini alan diktatör Fulgencio Batista büyük bir panik içinde dolarlarını, altınlarını toplayıp ülkeyi terk ediyor. Böylece Havana yolu ardına kadar açılıyor.

Che'nin naaşı, Bolivya'da öldürülen 16 gerillayla birlikte Santa Clara'da bir tepenin üzerinde, defnedilmiş. Mozolenin olduğu bölümde bir de Che Müzesi var. Doktor önlüğünden tıbbi cihazlara, günlüklerinden, silahlarına kadar bu müzede görmek mümkün.

Che gerilla hareketini organize etmek için gittiği Bolivya'da 1967'de yargısız infazla öldürüldü.

UNESCO listesindeki bir diğer yer de Vinales Vadisi... Hem bir tarım merkezi, hem de yemyeşil doğasıyla cennet bir tatil yöresi... Bölgedeki dev bir kaya da "Tarih Öncesi Duvar" (Mural de la Prehistoria) adıyla bir sanat eserine dönüştürülmüş durumda. 120 metre uzunluğundaki 4 yılda tamamlanan, resim canlıların evrimi tasvir ediyor....

Che'nin nereye gömüldüğü yıllarca sır olarak kaldı. 30 yıl sonra Bolivyalı emekli bir general Vallegrande'de bir uçak pistinin altına gömüldüğünü açıkladı. 1997'de Che'nin cesedine ulaşıldı ve ölümünden 30 yıl sonra Küba'ya getirildi.

VİNALES VADİSİ

UNESCO listesinde yer alan vadi, Küba'nın en batısında, Pinar del Rio bölgesindeki, aynı ismi taşıyan kentin hemen kuzeyinde. Vadinin özelliği, tabiatın en eşsiz görüntülerine sahip olması. Sierra de los Organos Dağları'nın çevrelediği vadi, hem hakikaten yeşil bir cennet, hem de ülkenin önemli tarım merkezlerinden biri. Vadide, bir bölümü tekneyle dolaşılan iki tane mağara bulunuyor; Indio ve Jose Miguel mağaraları.

Mağaraların girişinde iki "yerli" ziyaretçiler içine ayin düzenliyor! Bir omuzunuza gizli bir kafesten getirdikleri "Gavilan", diğerine de "Jutia" koyuyorlar. İlki bir doğan türü, ikincisi ise endemik bir sıçan.

Vinales'te yerden bazıları üç yüz metre yüksekliğe uzanan kalker kayalıklar var. Bunlardan biri sanat eserine dönüştürülmüş. "Tarih Öncesi Duvarı" (Mural de la Prehistoria) ismindeki kaya resmi, yeryüzünde canlıların evrimini tasvir ediyor ve 120 metre uzunluğunda.

TRİNİDAD

Küba'nın güneyinde Sancti Spiritus bölgesinde yer alan Trinidad da UNESCO'nun listesinde. 70 bin nüfuslu kentin tarihi 16'ncı yüzyılın başlarına uzanıyor. Özelliği, bütün Karayipler'de mimari dokusu belki de en iyi korunmuş kentlerden biri olması. Dolayısıyla kolonyal mimarinin en güzel örneklerini Trinidad'da bulabilirsiniz.

CAYO SANTA MARİA

Esasen turistler için tasarlanmış bir tatil beldesi. Adanın kuzeyinde Buena Vista Körfezi'nde yer alan takımadaların birbirine karayoluyla bağlanmasıyla oluşturulmuş. Bölgede bir dizi tatil köyü "her şey dahil" usulü faaliyet gösteriyor. Özellikle Kanadalı turistlerin favori mekânı.

En dikkate değer ve belki de yegane özelliği muhteşem bir sahile ve denize sahip olması. Sizi Karayipler'e çağıran posterlerdeki uçsuz bucaksız beyaz kumlar, turkuazdan laciverde ve maviden de mavisiyle göz kamaştıran o deniz işte ●

ÇOCUKLAR İÇİN YAZIN EN GÜZEL PLANI

KidzMondo YAZ KAMPI!

DOLU DOLU 3 AYRI YAZ KAMPI SEÇENEĞİ

1. KidzMondo UZMANLAR YAZ KAMPI

- Hayat Kurtaran Meslekler Uzmanlık Eğitimi
- Sahne Sanatları Uzmanlık Eğitimi
- Medya Uzmanlık Eğitimi

2. KidzMondo TeknoPark YAZ KAMPI

- Kodlama
- Mobil Kodlama
- Robot Tasarımı
- 3D Tasarım

3. KidzMondo AÇIK HAVA YAZ KAMPI

- Havuz Saati
- Botanik Atölyesi
- Şefler Atölyesi
- Sanat Atölyesi
- Dans Atölyesi
- Oyun Saati

Avantajlı fiyatlar için
0212 348 10 00
www.kidzmondoyazkampi.com

Hafta içi her gün
09.00 - 18.00 arası

TRUMP İSTANBUL

#kidzmondoistanbul | www.kidzmondoistanbul.com

SPONSORLARIMIZ

Büyük Menderes'in bereket verdiği topraklarda turunç kokularının sardığı bir kent Nazilli. Tarihsel arka planı, ekonomisi, sanatseverliğiyle sadece Aydın'ın değil, tüm Ege Bölgesi'nin öne çıkan merkezlerinden. Atlas, canlı sokaklarda bugünün hikâyelerini dinlerken Evliya Çelebi'nin "nazlı ili"nde namlı efelerin hatıralarının, Sümerbank'ın mirasının izini sürdü.

YAZI: SERKAN SEYMEN / FOTOĞRAFLAR: ŞAHAN NUHOĞLU

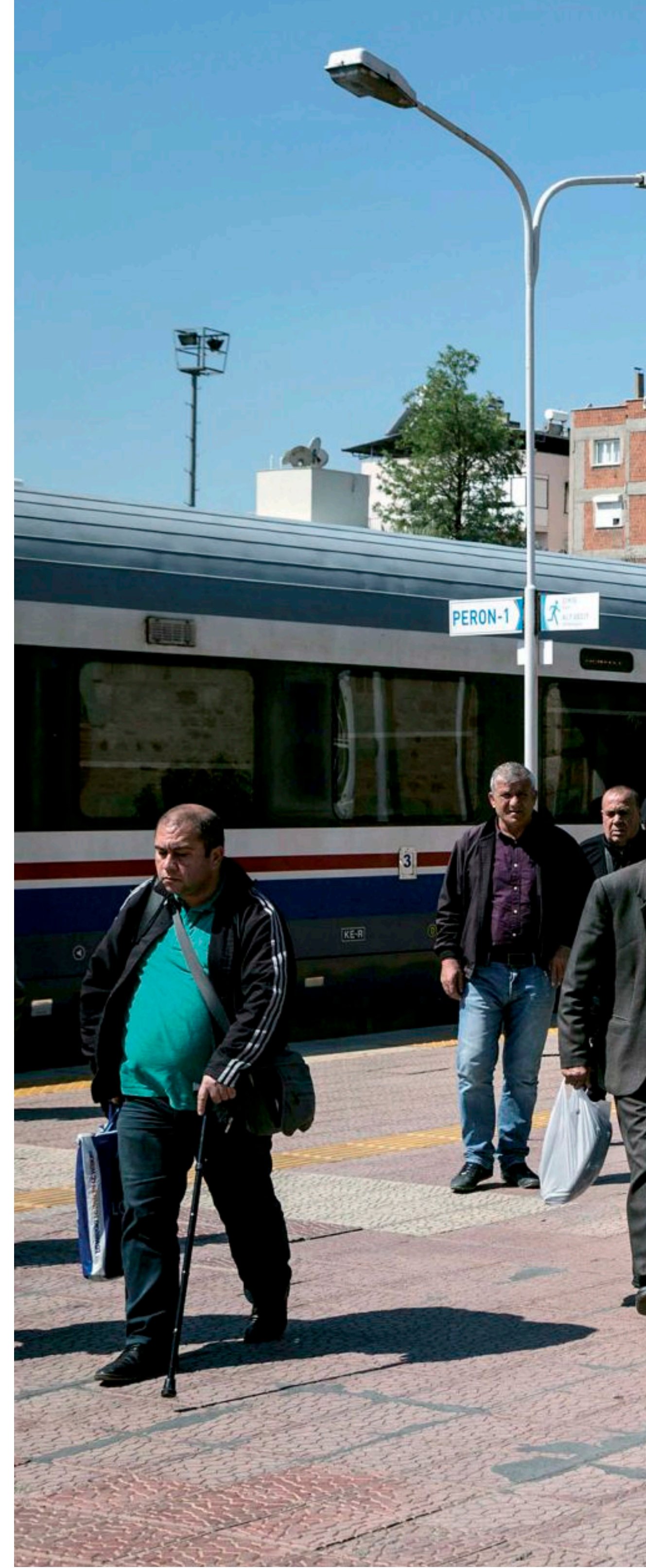
NAZİLLİ / AYDIN

EGE'NİN NAZLI KENTİ

Sırtını kuzeydeki Çamlık Dağları'na (1732 metre) dayamış olan Nazilli, Büyük Menderes Havzası'nın oluşturduğu ovada düzenli kentleşme planıyla dikkat çekiyor.

Türkiye'nin ilk demiryolu hatlarından birisi olan İzmir-Denizli üzerinde yer alan Nazilli tren istasyonu kenti ikiye bölüyor.

Samet Kafkas, üzerinde beyaz önlüğü, henüz yaşına girmemiş bebeği annesinden alıp, yan odaya geçti. Kendisi kadın doğum mütehassısı bir profesör doktor. Muayene odasından "bunun ilk aşısını yapacağım annesi" diye bekleme odasına seslendi. Ve ardından aşıyı titizlikle uyguladı. Bebek hiç ağlamadı, ilgiyle baktı sadece.

Hayır, ortada enjektör yoktu. İşlem için elektrikli gitar kullanıldı. Gitar amfisi açıldı, gitarın tellerine vuruldu ve bebeğe dinletildi. Bebeği annesine teslim ederken "evet, müzik aşısı tamam!" dedi Samet Bey gülerek.

Burası Nazilli'den Aydın'a giderken, il merkezine artık bir taş atımlık mesafede bir apartman dairesi. Muayene odasında bir ultrason cihazı ve bir muayene masası olmasa bir müzik stüdyosunda olduğunuzu da düşünebilirsiniz. Gitar amfileri, gitarlar, bir buzuki, bir banjo diye uzayıp giden liste, öyle artık ha deyince bulamayacağınız 60'lardan kalma bir hammond orga kadar uzanıyor.

Ömer Kavur'un, Yusuf Atılgan'ın romanından sinemaya uyarladığı Anayurt Oteli, Nazilli'de çekildi.

Samet Kafkas, doğma büyüme Nazillili. Bugün 63 yaşında; 70'li yıllarda ünü Nazilli'nin dışına, yakın çevrede Aydın ve Denizli'ye de yayılan, o vakitlerde epey ses getirmiş Dinamikler grubunun gitaristi. Bir nevi eski bir yerel rock yıldızı. Peki ne tarz müzik çalıyorlardı? "Düğünlerde, özel davetlerde dans müziği yapıyorduk. Santana'dan girip Bee Gees'ten çıkıyorduk. Araya kaptırıp bir Pink Floyd ya da Cream sıkıştırdığımız da oluyordu."

Düğün orkestralarının Santana çaldığı o yıllarda ne kadar çok çiftin ilk dansını Santana'nın "*Europa*" ya da "*I love you too much*" parçalarıyla yaptığını şöyle anlıyoruz: "İşler o kadar iyiydi ki, babamın 500 lira aylık aldığı bir dönemde ben 16 bin 500 liraya yeni bir gitar almıştım" diyor Kafkas.

Siyah beyaz eski bir fotoğraf karesinde grubuyla sahnede görünüyor. Hayır, Dinamikler değil.

Bir önceki grubu Nazilli Gızanlar Orkestrası. Malum efeler diyarındayız ve yeniyetme efe adaylarına da "gızan" (kızan) deniyor. Sırtta cepkenler, üstte başta üç etekler. Tarih 1969. Devir Anadolu pop devri ve aynı kıyafetlerle tarzın yaratıcısı ve isim babaları Moğollar, turnelerinde Nazilli'den de geçmişler. Sadece Moğollar mı? Apaşlar, Kardaşlar; yani dolayısıyla Cem Karaca da o yıllarda bu Ege kasabasını şenlendirenlerden.

Ama işin en efsane tarafı 1974 yılında bir gece Erkin Koray'ın Nazilli'de verdiği konser. İşin efsaneliği şu yüzden: Davulcu Nihat Ererel kendi performansını sonradan tetkik etmek için bir kasetçalar marifetiyle bu konseri kaydeder. Seneler sonra, evdeki kasetleri ayıklarken çoktan unuttuğu bu kaydı bulur.

Bu boğuk kayıt bir şekilde gün yüzüne çıkar ve internette yayılarak zaman içinde bir fenomen haline gelir. Dünyanın birçok yerindeki 70'lerin "saykodelik" müziğine tutkun koleksiyoncular, "bootleg" tabir edilen bu tarz "gayrı resmi" kayıtların meraklıları da bu sayede, haritada yerini

YANSIMA NOKTASI

Nazilli çarşısı irili ufaklı değişik iş kollarının buluşma noktalarından biri; çarşıdaki çerçeveci ve aynacı dükkânı, kimi görüntüleri yansımalarla çoğaltıyor.

1970'lerde Anadolu turuna çıkan müzik grupları İzmir'den sonra Aydın'ı ve Denizli'yi atlayıp doğrudan Nazilli'ye gelirlerdi ...

gösteremeyecek olsalar da yeryüzünde Nazilli diye bir yer olduğunu öğrenirler. Youtube'da "Erkin Koray+Nazilli+Mesafeler" diye aratırsanız neden bahsedildiği anlayacaksınız. Mesela 1973'te üç küsur dakikayla plağa kaydedilen "Mesafeler" parçasının konserde iki bölüm halinde toplam 28 dakika olarak yorumlandığını ve bu sürenin büyük bir bölümünde de Erkin Koray'ın sadece çığlık attığını duyacaksınız.

İnternette bu kaydı dinleyen günümüz gençlerinin "böyle bir müzik bugün İstanbul'da bile çalınmaz, 1974'te Nazilli'de nasıl olmuş?" diye yazdığını ve sahnede dakikalarca şarkı söylemek yerine çığlık atan bir adamın o zamanın Nazilli'sinde infial yaratıp yaratmadığını sorunca gülümsüyor Kafkas. Sonra işin sırrını kestirmeden veriyor: "Benim babam Sümerbank fabrikasında işçiydi. Kumaş katlama bölümünde 38 sene çalıştı. Annem de. Sümerbank lojmanlarında doğdum ben. Daha çocukken trombon, trompet çalan adamların olduğu caz konserlerini izlemiştim. Kuyruklu piyanoya ilk o fabrikada dokundum. Haftada iki gün çocuk filmleri gösteren bir sinema vardı. Diğer günler dünya sinemasının önemli filmleri oynardı. O filmlerin bazıları o tarihlerde belki İstanbul'a bile uğramamıştır. O gün konserde benim gibi işçi çocukları, o fabrikada çalışanlar, o kültürde yaşayan diğer Nazilliler vardı. Devrin tüm grupları turneye çıktıklarında İzmir'den sonra Aydın'ı Denizli'yi pas geçip Nazilli'ye gelirlerdi."

"Peki, o günün Nazilli'sinden, o kültürden geriye ne kaldı" diye sorunca duraksamadan cevaplıyor: "Hiçbir şey! 87'de özelleştirme kararı aldılar, 2002'de de fabrikayı kapatıp çürümeye terk ettiler. O kültürü de jiletle kazıdılar… "

"ŞEHİR BAŞTAN AŞAĞIYA NEON…"

Akşamüstü, sıcaklığın gayet yüksek olduğu bir günün sonunda Nazilli tren istasyonunun yanı başındaki kahve dopdolu. İlçenin dört bir

Elmas ailesi, Nazilli'nin en önemli müzikal damarlarından biri. Soldan sağa: Yavuz, Atalay, İmdat, Mehmet Ali ve Soydan Elmas. Mini konser sırasında telefonlar çıkıyor ve canlı yayın sırasında istek parçaları geliyor.

tarafında karşınıza çıkan tüm parklar gibi. Havada insanın içini ferahlatan hoş bir koku var. Sokakların çoğunda kaldırım boyunca dizili turunç ağaçlarının çiçeklerinden geliyor. Ve tuhaf bir şekilde, aranızda aşağı yukarı 100 kilometrelik bir mesafe bulunduğunu bilmenize rağmen denize çok yakın olduğunuzu düşünmekten kendinizi alamıyorsunuz.

Bu istasyon binasına 1953'ün 7 Ekim günü varan akşam treninden inenlerden birisi şair ressam Bedri Rahmi Eyüboğlu'ymuş. Sümerbank Basma Fabrikası'nda dokunan kumaşların desenlerini incelemek, üretimi yerinde görmekmiş amacı. Eyüboğlu tren ilçeye vardığında karşılaştığı manzarayı şöyle anlatıyor:

"Bir de ne görelim şehir baştan aşağı neon ışıkları içinde. Nazilli dediğin nedir ki, Anadolu'da küçük bir kaza değil mi? Gecenin on ikisinde ışık, elektrik ışığı içinde yüzen bir Anadolu kasabasını görmek insanı nasıl sevindirmez... Nazilli'nin iki yakasını bir araya getiren bir ışık fermuarı ta Basma Fabrikası'na kadar uzanmış. (…) Birkaç adım ötede aynı ışıklarla donanmış birkaç otel sıralanmış. Burası kaza değil vilayet

Erkin Koray'ın 1974'te Nazilli'de verdiği efsanevi konser, kentin 1970'lerdeki gelişmişliğine örnek olarak gösteriliyor.

Erkin Koray'ın efsanevi 1974 Nazilli konserinin tanıklarından biri olan Prof. Dr. Samet Kafkas, muayenehanesine gelenlerin müzikle kulaklarının pasını da silmeyi amaçlıyor...

merkezi diyorum. Burasını bu hale Sümerbank fabrikası soktu diyorlar."

ZEBERCET'İN OTELİ

İstasyon binasının tam karşında eski bir bina var. Bir zamanlar namlı efelerden Demirci Mehmet Efe'nin konutuymuş, 1952'den itibaren de uzun yıllar boyunca otel olarak kullanılmış. Burası Ömer Kavur'un ünlü filmi, Yusuf Atılgan'ın aynı adlı romanından uyarlanan 1987 tarihli "*Anayurt Oteli*"nin çekildiği Ankara Palas. 2010'dan bu yanaysa kapısında "Etnoğrafya Müzesi" yazıyor.

Yöresel eski kıyafetler ya da bir zamanların mutfak ve tarım aletlerinden Nazilli evlerinden toplanmış eski radyolara, pikaplara dek birçok nesne sergileniyor. Duvarlarda da Kuvayi Milliye saflarında çarpışmış efsane efelerin fotoğrafları ve hayat hikâyeleri asılı. Ve bir de camekân içinde bir top kumaş: Sümerbank Basma Fabrikası 2002'de kapanmadan önce üretilmiş son basma…

O son top basma üretildiğinde Nazilli nüfusu 146 binin üzerindeydi. Aradan beş yıl geçip 2007'ye gelindiğindeyse 140 bine düştü. Günümüzde ilçe nüfusu yaklaşık 150 bin. Dönemi

ABD'de 1861 yılında başlayan İç Savaş nedeniyle pamuk fiyatları artınca bundan olumlu etkilenen kentlerden biri de Nazilli oldu.

yaşayanlar bunun o müzede sergilenen son basma topuyla doğrudan alakalı olduğunu söylüyor. "İlk etkilenen esnaf oldu" diyorlar. "Daha önce işleri çok iyiydi. Önce Kuşadası'ndaki yazlıklar satıldı, sonra sıra arabalara geldi."

Demiryolu Nazilli'yi ikiye bölmüş. Hattın kuzeyi bugün Türkiye'nin en fazla kestane üretilen yeri. Bursa mı? Orası kestanenin en fazla işlendiği yer, en fazla üretildiği yer değil. Hammadde Nazilli'den. Kuzey tarafı ayrıca zeytin, incir, üzüm, kiraz ve çilek üretiminde de zirvede.

Hattın güneyindeyse geniş bir ova. Büyük Menderes Nehri kıvrılarak süzülüyor. Ovada pamuk başta olmak üzere buğday, arpa, mısır, narenciye ve baklagiller yetiştiriliyor.

Demiryolunun Nazilli'ye gelişi epey eski: 19'uncu yüzyılın ikinci yarısı. Osmanlı sarayından imtiyaz alarak bu işe girişen Ottoman Railway Company adlı İngiliz şirketinin amacı aslında o dönemde yolcudan ziyade buradan İzmir Limanı'na mal taşımaktı. Buharlı makinelerin Avrupa fabrikalarında üretimi artırması, Avrupa kapitalizminin ve Sanayi Devrimi'nin yükselişi büyük bir hammadde ihtiyacı doğurmuştu. Arpa, buğday ve boya sanayisi için meyankökü ile palamut… Sonra ayrıca üzüm, incir, tütün… Ama en çok da Britanya'nın buhar gücüyle durmaksızın çalışan dokuma fabrikaları için pamuk. Özellikle de 1866-1870 yılları arasında Nazilli'den kalkan vagonlar durmaksızın İzmir Limanı'na pamuk balyaları taşıyorlardı. Zira 1861'de başlayan Amerikan İç Savaşı nedeniyle dünya pamuk borsasında fiyatlar çok yükselmişti. Çünkü pamuk barut yapımında kullanılan bir maddeydi. Bu nedenle Anadolu'da üretilen pamuk on yıl boyunca İngilizler için büyük önem taşıdı. Çukurova gibi Söke ve Nazilli de bundan payını aldı.

Yerel büyük toprak sahibi beylerin yanına, geniş araziler satın alan İngiliz tüccarlar da eklendiler böylece. Topraklar satın aldılar, büyük çiftlikler kurdular. Ticaret ve üretim arttıkça, zenginlik ve para da artıyordu. Ama tabii her zaman olduğu gibi herkes için geçerli değildi bu! Bu yüzden isyanlar, çatışmalar da kaçınılmazdı. Nazillili köylülerin 1883'te topraklarını ele geçirmeye karar veren İngiliz tüccarların çiftliklerini basıp işgal ettiklerini ve onları geri adım atmaya mecbur bıraktıklarını yazıyor tarih kitapları. Ne de olsa Atçalı Kel Mehmet Efe'nin hatırası henüz çok tazeydi.

Nazilli merkezindeki en eski caddelerinden biri olan Uzunçarşı, geleneksel ilişkilerin sürdürüldüğü yerlerden biri. Halk caddeye açılan bu köşeye "İmaj Durağı" diyor.

KEL MEHMET EFE

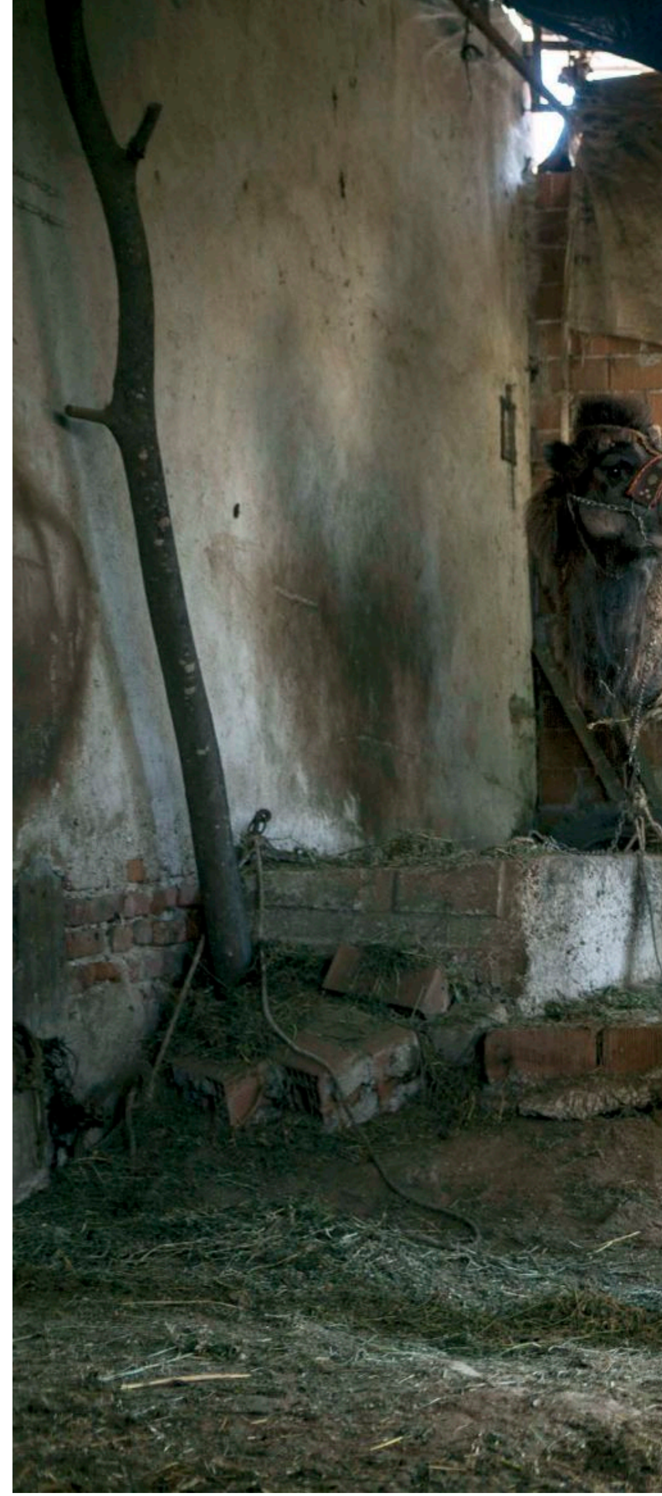
Sanayi Devrimi'ni 19. yüzyıl başlarında ıskalayan Osmanlı'nın batı karşısında güçsüzleştiği, Fransız Devrimi'nin etkisiyle Balkanlar'da çözülmenin hızlandığı ve isyanların ardı arkasının kesilmediği dönemler. Osmanlı yönetimi çareyi yerel derebeylerin, voyvodaların yetkilerini artırmakta, eyaletleri demir yumrukla yönetmekte bulmuştu. Kel Mehmet bugün Esenköy adını taşıyan Nazilli köyü Arpaz'da annesiyle birlikte Arpaz beyinin karın tokluğuna ırgatlığını yapan köylülerden biriyken bir halk kahramanına dönüşen ilginç bir karakter.

Bugün Esenköy'e girdiğinizde ilk dikkatinizi çeken o alışılageldik köy fotoğrafının içinde bambaşka bir tarzda dimdik yükselen bir yapı. Burası Arpaz Kalesi ya da bazı kaynaklarda dendiği gibi Arpaz Kulesi. Hacı Hasan Bey burayı Rodos'tan taş ustaları getirterek 19'uncu yüzyıl başlarında inşa ettirmiş. Yapı, bir güvenlik kulesi, ardında konak ve ambarları, müştemilatı ile bir şatoyu andırıyor.

Irgat Kel Mehmet'in birinci kusuru bey kızına âşık olmak. Ve bir de aşkını kalbine gömmeyip annesine kızı istetmek. Karşılık olarak

Nazilli'nin tek rock barı İsabeyli Mahallesi'nde. Back House'un önünde chopper motosikletler (üstte), hemen 50 metre karşında ise geleneksel köy kahvesi, önündeki dekora yeni ulaşım araçlarından biri olan mobiletler eklenmiş (altta).

Yörük coğrafyasında öne çıkan kültürel değerlerinden biri de devecilik. Çekirdekten yetişme bölgenin namlı devecilerinden İlhan Arabacı develerinin bakımını yaparken.

sıkı bir dayak yedikten sonra annesiyle birlikte Arpaz'dan kovulunca yakınlardaki Atça'ya yerleşiyor. Sonrası bir tür Zapata ya da Robin Hood hikâyesi. Kel Mehmet Efe adamlarıyla beyin "şato"sunu basıyor, fakirlere dağıtmak üzere 20 bin altına el koyuyor ve konağı ateşe veriyor.

Ancak işler burada bitmiyor. Fakir köylüler, diğer zeybekler ve efeler bu halk kahramanının etrafında toplanınca Atçalı Kel Mehmet tüm Aydın vilayetinin yönetimini eline geçiriyor. Vergilerden bunalmış halkın büyük desteğiyle bölgede ayrı bir yönetim kurmakla kalmayıp Kel Mehmet mühürüyle imzaladığı yeni bir para bile bastırıyor.

Tarihe "Aydın İhtilali" olarak geçen bu hadisenin finaliyse benzer hikâyelerde olduğu gibi. Neredeyse tüm Ege'yi zapteden Kel Mehmet'e karşı Osmanlı askerleri büyük bir taarruza geçiyorlar ve efeler savaşı kaybediyorlar. Atçalı Kel Mehmet de çarpışmalarda vuruluyor. Geriye kulaktan kulağa aktarılan bir hikâye ve "Duman vurdu aman şu dağların efem de başına / Gahpe Osman aman bakmıyor da efem yaşına" gibi birçok türkü kalır.

Atçalı Kel Mehmet'in isyanını kendi adına para basmaya dek vardırması belki tuhaf ya da çok abartılı gelebilir. Ancak bu kadar sulak ve verimli topraklar tarihin en eski devirlerinden bu yana insanlığı bu bölgede medeniyetler kurmaya sevk etmiş. Ve ürün çeşitliliğinin bu kadar yüksek olmasının, ticaretin bunca ilerlemesinin takas ekonomisini zor kılmasından olsa gerek, Anadolu topraklarında değişim aracı olarak parayı ilk akıl eden insanlar da Nazilli'den çıkmış. Arpaz'a göre tam zıt yönde, Nazilli'nin bir diğer ucundaki Bozyurt Köyü'nün bir kilometre kadar yukarısında bulunan Mastaura'da Lidyalılar tarihte bilinen ilk parayı basanlar olmuşlar.

1800'lü yıllarda Nazilli-İzmir demiryolu açılınca, ekmeğini deve taşımacılığı yaparak kazananlar isyan etti.

Eğer köy kahvesine girip de Mastaura'ya nasıl gidebileceğinizi sorar da kısa bir sessizlikle, ardından sizi baştan aşağı süzen bakışlar ve kim olduğunuzu anlamaya çalışan meraklı sorularla karşılaşırsanız bunu köy ahalisinin kuşkulucuğuna, ya da misafir sevmezliğine vermeyin. Burası define avcılarının gözdesi bir yer. Nazilli yerel gazetelerinde en sık tekrarlanan haberlerin başında Mastaura'da izinsiz kazı yaparken jandarma tarafından yakalananlar geliyor.

DEVECİLERİN İSYANI

Evliya Çelebi, Nazilli Pazarı'nın haşmetini uzun uzun anlattıktan sonra tam 47 türlü ürün satıldığını söyler. Ardından da yedi iklim gezmiş biri olarak hiçbir yerde böylelerini yemediğini belirtir. Evliya Çelebi'nin zamanında olduğu gibi bu pazara mallar deveyle taşınmıyor artık. Bir zamanlar develerle sadece bu pazara mal taşınmıyordu. Kervanlar halinde yola düzülüyor ve tüm bölgenin ürünleri İzmir Limanı'na bu şekilde indiriliyordu. Ta ki demiryolu gelene dek!

Bir diğer isyan da 1800'lerin ortalarında yaşanan devecilerin isyanı. Ama bu kez sertlik yaşanmamış, İngilizler tren öncesi taşımacılığı gerçekleştiren devecilere bazı haklar vererek işi tatlıya bağlamışlar.

Deve halen çok kıymetli bir hayvan buralarda. Ama artık taşımacılık yapsın diye beslenmiyorlar. Meşhur deve güreşlerine katılıyorlar. Deve güreşi mevsiminde binlerce kişinin bir araya geldiği, mangalların yandığı, kadın erkek beraber eğlenilen ve gençlerin de bu eğlenceye katılmasına göz

Yıllarca Sümerbank'a işçileri taşıyan Nazilli'nin sembollerinden Gıdı Gıdı treninin son makinisti Necati Vanlıyız (69) artık sadece özel gün ve törenlerde lokomotifin başına geçiyor (üstte). Ömer Kavur, Yusuf Atılgan'ın romanından beyazperdeye uyarladığı *Anayurt Oteli*'ni Ankara Palas Oteli'nde çekmişti. İstasyon Meydanı'nda yer alan binada günümüzde Etnografya Müzesi faaliyet gösteriyor (altta).

yumulan bir şenlik ortamı oluşuyor.

Meşhur Nazilli Pazarı, perşembe günleri kuruluyor. Eğer *Anayurt Oteli* filminde Macit Koper'in canlandırdığı Zebercet karakteri gibi bir perşembe sabahı bu pazara girerseniz, filmdeki aynı sahneyi yaşayabilirsiniz: Yüzlerce pazarcı hep birlikte bereket için dua ederek güne başlıyorlar.

Bugün Nazilli Pazarı'nda satılan ürünlerin kalitesi Türkiye'ye o kadar yayılmış ki; İstanbul'da böyle bir pazarın hasretini çekenler için siparişleri alıp, ürünleri onlar için kargoya veren internet siteleri bile mevcut.

Evliya Çelebi gibi, Bedri Rahmi de Nazilli Pazarı'ndan pek etkilenmiş. Ekim ayında kış kapıdayken bu kadar çok sebzenin, meyvenin bolluğuna hayret eder o da. Bir de "sinemada görsem reklam der inanmazdım" dediği başka bir şey vardır: Nazilli sokaklarındaki bisikletli insan bolluğu. Ve gece yarısından sonra Sümerbank'taki vardiyasından çıkmış, bir başlarına evlerine yürüyen kadınlar.

İlginçtir Bedri Rahmi'den birkaç yüzyıl önce Evliya Çelebi de Nazilli sokaklarında yürüyen kadınlardan bahsetme ihtiyacı duymuş.

1937 yılında Atatürk'ün açılışını yaptığı Nazilli Sümerbank Fabrikası Türkiye'nin ilk basma fabrikasıydı. Burada 2002'de üretilmiş son top basma bugün Etnografya Müzesi'nde sergileniyor (altta). Üretimi sona erdirilen fabrikanın binası atıl hale geldi, bunu, o günden kalma araç gereçler biraz hazin bir biçimde anlatıyor (üstte).

Kendisine bakılırsa kızlarının güzelliğine ve nazlılığına inanamamış. Hem zaten bu sebeple buraya "nazlı ili" denmiş, ilçenin ismi de buradan gelmekteymiş.

Her ikisi de bugün kent meydanında bir kahve içerken etrafı seyretse, aynı fikirlerinde ısrarcı olurlar muhtemelen. İstanbul'un birçok semti gibi, genç kadınlar rahat giyimleri ve kendinden emin tavırlarıyla dolaşıyor Nazilli'de.

SÜMERBANK EFSANESİ

Bugün Nazilli'de yaşı yetenlere sadece "Sümerbank" demeniz yeterli. Size Bedri Rahmi'ye olduğu gibi inanılmaz gelecek hikâyeler anlatacaklar. Üstelik Bedri Rahmi gözüyle tanık olup da inanamamıştı, siz sadece dinlemekle yetineceksiniz. Ama şayet doğru kişiyi bulursanız gözle görebileceklerininiz de var.

İlhan Öden işte o Sümerbank efsanesine gözüyle tanık olamayacaklar için arşiv belgeleri, fotoğraflar, yazılar yayınlayan eski bir Sümerbank işçisi. Sumerbank.blogspot.com adresindeki blogun yaratıcısı. Blog yıllardır o kadar ilgi görüyor ki kendisi bile şaşırmış bu duruma.

Blogdaki fotoğraflar sizi de şaşırtabilir. Neler mi onlar? Mesela 1948 yılında fabrikadaki salonda

TRUMP

CADDE

AÇIK HAVA KEYFİ

AL Fakheer Shisha Lounge

BENELUX

BEST COFFEE SHOP | LAVAZZA

CHINESE & SUSHI EXPRESS "on the way"

Fiyort live performance

KAHVE LİMANI

KASAP DÖNER

KUĞU PASTANELERİ

nann's ANADOLU MUTFAĞI & CAFE

Birahanesi Salaş

SUBWAY

tattoopark

TREND cadde

TRUMPET

TRUMP CADDE, TRUMP ALIŞVERİŞ MERKEZİ TERAS KATINDA.

MECİDİYEKÖY / ŞİŞLİ - T 0 212 348 78 67

http://www.facebook.com/TrumpAVM
https://twitter.com/TrumpAVM
http://instagram.com/TrumpAVM

TRUMP ALIŞVERİŞ MERKEZİ

www.trumpalisverismerkezi.com

Mevsim baharsa, aylardan hep çilektir. Nazilli'de ilkbaharda her gün tonlarca toplanan birinci sınıf çilek özellikle yurtdışına ihraç ediliyor.

sergilenen Adnan Saygun imzalı ilk Türkçe opera. "Ne var ki? Cumuriyetin batılaşma hamlesi gereği yapılan ve insanların izlemek zorunda olduğu bir etkinlik" diyebilirsiniz. Ama küçük bir ayrıntı var: Operayı sahneleyenler fabrikanın çalışanları. Ayrıca Bedri Rahmi'yi de izlediğinde hayrete düşüren Sümerbank İşçi Tiyatrosu'nun oyunlarının fotoğrafları da hâlâ mevcut. Sonra yılda iki kez yapılan Basma Baloları, konserler, futbol ve voleybol takımları… Ayrıca işçilerin mesai dışında zaman geçirdikleri golf sahası bile varmış.

Bir zamanlar Sümerbank lojmanlarında doğan bir çocuk, Sümerbank'ta kreşe, anaokuluna, Sümerbank İlkokulu'na, ortaokuluna ve lisesine gidebilir, ardından emekli olana dek Sümerbank'ta çalışabilir ve bir gün öldüğünde cenazesi Sümer Camii'den kaldırılabilirmiş. Hikâyede sadece mezarlık eksik! Sümerbank Mezarlığı yapılmamış…

Üretim faaliyeti 1937'den 2002'ye dek süren ve bugün boş duran, çürümeye terkedilmiş bu binaların ortasında, fabrikanın yaşadığı dönemde etrafına masaların atıldığı bir süs havuzu ve o havuzun içinde de bir kadın heykeli var. Bedri Rahmi'nin elbette gözünden kaçmamış: "Havuzun içinde bir heykeltıraşın elinden çıktığını zannettiğim bronz bir heykel, bir kadın heykeli. İşçilerden birisi yapmış. Fabrikada bronz döktürmüş. Aman Allah'ım! Akademide bronza değil alçıya bile dökmek nasip olmaz!"

Heykeli yapan Hüseyin Can isimli bir Sümerbank işçisi. İlhan Öden'e, "zamanında bunun gibi kamu teşekkülleri hakkında çok fazla aleyhte propaganda yapıldı, verimsiz oldukları, zarar ettikleri söylendi; hatta bu kurumlarda çalışmayanlarda "buralarda çalışanların ne ayrıcalığı var" tepkisi yaratıldı" denince gözlerinden kıvılcımlar çıkıyor önce. Sonra kızgın bir tonla şunları söylüyor: "Burası zarar ediyor olabilir son dönemlerinde. Ama o da bilinçli ya da yanlış kararlardan. Ayrıca böyle bir tesis ömür billah basma üretmek zorunda değildi. Böyle bir

Rodos'tan taş ustaları getirtilerek 19'uncu yüzyıl başlarında inşa ettirilen Arpaz Kalesi, Nazilli'nin mimari simgelerinden biri.

teşkilatlanma bambaşka alanlara da kolaylıkla kayabilirdi. Mesela ilk aklıma gelen, artık ne kadar önemli olduğu anlaşılan güneş enerjisi paneli üretimine başlamak çok kolaydı. Ya da bisiklet… Bence burası özel sektörde çalışanlar "neden bizim de böyle sosyal haklarımız, güvencemiz, hayatımız, çalışma koşullarımız, sendikamız yok" demesinler diye kapatıldı!"

Tesislerden çıkıp da merkeze doğru yürürken bir zamanlar bu fabrikada çalışanlar için Sümerbank'ın anısının hâlâ unutulamamış, her dinlendiğinde hüzünlenilen eski bir şarkı gibi olmasına hak veriyorsunuz.

TARİHİN EN ESKİ NOTALARI

Gerçi Nazilli ilçe sınırları içinde değil ama yakınlarda Tralleis antik kenti var. Burada Seikilos adlı bir müzsyen tarafından 2 bin 300 yıl önce bir şarkı yazılmış. Seikilos'un şarkısını ayrıcalıklı kılan şu: Kendisi bestesini notaya alan tarihte bilinen ilk müzisyen. Notaları bir mermere kazıtmış ve öldüğünde mezar taşı olarak kullanılmasını vasiyet etmiş. Şarkısının sözleri şöyle: "Seikilos dikti beni / Ben taştan bir heykelim / Onun anısını yaşatmaktır sonsuza dek görevim / Işılda sen de yaşadığın sürece / Hiçbir şeyi dert etme / Yaşam kısacık / Ve zaman bedelini ödetir sana / Günü gelince."

Seikilos'un notalarının yazıldığı mezar taşını Tralleis'e gidip de aramayın. Bulamayacaksınız, 1920 yılında çalınıp kaçırılmış. Bugün Danimarka'nın Kopenhag şehrinde bir müzede sergileniyor. Ama internette ararsanız şarkısının notasyonunun deşifre edildiğini görebilir ve bu 2 bin 300 yıl öncesinden gelen müziği de dinleyebilirsiniz.

Efsane haline gelen 1974'teki o konseri veren Erkin Koray, o yıllarda Seilikos'un şarkısından haberdar mıydı acaba? O boğuk kayıttan duyduğumuz kadarıyla konserin başında şöyle diyor Nazillilere: "Bugün çok az ve öz buradayız. Bu sürede en iyi programı yapmaya kararlıyız. Böyle olduğumuz için; rüzgâr gibi gelip geçeceğiz. Alkış yok! Hiçbir şey! Müzik non-stop devam edecek…"

Belki de her şey rüzgâr gibi gelip geçmiyordur, geriye bir şeyler kalıyordur her zaman ●

SİZİNKİ BİLGİSAYARDA HÂLÂ OYUN MU OYNUYOR?

Bilişim Garaj Akademisi katkılarıyla KidzMondo TeknoPark'ta çocuklar dijital dünyayı üreterek keşfediyor, geleceğe güvenle hazırlanıyor.

BONUS'A ÖZEL 6 TAKSİT bonus

MEB Onaylı Eğitimler

5-6 / 7-9 / 10-12 Yaş Gruplarına:
- Kodlama
- Mobil Kodlama*
- 3D Tasarım
- Robot Tasarım

* Sadece 7-12 yaş arası içindir.

Neler Kazanacaklar?

- Özsaygı ve özgüven
- Problemi tespit etme ve çözme yetisi
- Analitik düşünme yetisi
- İnisiyatif kullanma yetisi
- Fen-Matematik algısının gelişimi ve günlük hayata uygulayabilme yetisi
- Yaratıcı bakış açısı

Eğitimlere katılan herkese 1 yıllık **bilisimgarajakademisi.com** üyeliği **hediye!**

AVANTAJLI FİYATLAR İÇİN HEMEN ARAYIN! 0212 348 10 00

BİLİŞİM GARAJ AKADEMİSİ

KM TeknoPark

KidzMondo ÇOCUKLARIN DÜNYASI TRUMP İSTANBUL

#kidzmondoistanbul | www.kidzmondoistanbul.com

SPONSORLARIMIZ

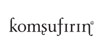

Pakistan'ın kuzeyinde Himalayalar, Hindikuş ve Karakurum silsilelerinin birleştiği görkemli bir coğrafya. Dik vadilere tutunmuş, buzullara komşu yüksek ve yalnız köyler. Şiiliğin İsmaili kolundan Vahiler, ülkenin dağlık Gojal bölgesini mesken tutuyor; zirvelerin arasında renkli kültürlerini yaşatmayı başarıyor.

YAZI VE FOTOĞRAFLAR: FATİH BÖREKÇİ

PAKİSTAN / GOJAL

Dağlarda Yaşamak

Gojal bölgesinin Pasu Köyü. Köylü bir kadın süt sağdıktan sonra evinin yolunu tutmuş. Karşısında "Pasu Katedrali" ya da "Tupopdan" diye adlandırılan, iç içe geçmiş dağlardan oluşan devasa kütle yükseliyor. Dik zirvelerin en yükseği 6 bin 106 metre.

Pasu Köyü'nde Nazir Aman Tajik'in yeni doğan kızı Nuri Numa yedi günlük oldu. Bebeğe isim verilen "Noong Yodak" gününde yakın akrabalar eve çağırılır. "Mul" adı verilen, tereyağı, su ve hamurdan oluşan özel bir yemek pişirilir. "Halife" unvanlı köyün dini lideri bebeğin kulağına ismini bir duayla birlikte üç defa fısıldar. Sonrasında, halife bebeği "Govra" adlı özel sepetine yerleştirir. Aile ve bebek tebrik edilir. Ardından hep birlikte yemek yenir.

İslamabad'dan yola çıkan cipimiz kuzeye ilerledikçe rakım yükseliyor, nemli ve sıcak hava geride kalıyor. Kıvrımlı yollar bizi dağların serinliğine doğru götürüyor. Gün ortasında Pakistan'ın Kohistan bölgesine ulaşıyoruz. Kontrol noktasında yabancı olduğum fark edilince güvenliğimizi sağlaması için yanımıza verilen asker nedeniyle artık riskli yerlerde olduğumuzu anlıyorum. İndus Nehri boyunca binlerce yıllık Budist stupalarına rastlıyoruz. Mezopotamya, Nil Vadisi gibi uygarlığın filizlendiği coğrafyalardan birindeyiz…

Jaglot kenti yakınlarında, Chalt Vadisi'nde Himalayalar, Hindikuş ve Karakurum dağlarının birleşme noktasına varıyoruz. Güneyde 8 bin 126 metrelik yüksekliğiyle dünyanın en yüksek dokuzuncu dağı olan, ölümcül tırmanış rotaları nedeniyle "katil dağ" olarak da bilinen Nanga Parbat yükseliyor. Pakistanlı dostum Sajid Ali'yle kuzeye devam edip toplamda 12 saat yolculuk ve 30'a yakın kontrol noktasından sonra Gilgit-Baltistan bölgesine ulaşıyoruz. Çarşıda yabancı olduğumu fark eden devriyeler kaçırılma riskine karşı yanıma yine koruma veriyorlar. "Yeryüzündeki cennet" diye adlandırılan Shangri La, K2 gibi görkemli dağlar bu bölgenin doğusunda yer alıyor. Afganistan sınırına doğru arazinin giderek sertleştiği, nüfusun giderek seyreldiği diyarlara doğru yolculuğumuzu sürdürüyoruz…

Nihayet Hunza ve yukarısında diğer sarp vadilerin uzandığı dağlık Gojal bölgesine ulaşıyoruz. Afganistan ve Çin'le olan sınırı, sıradağların

Pasu, "üç ejderhanın ağzındaki köy" olarak da biliniyor. Çünkü köyü Pasu ve Batura buzulları, Hunza Nehri ve Şimşal Nehri sürekli tehdit ediyor.

Hunza Nehri'ni aşan köprüyü Pasu Köyü'nün sakinleri her yıl onarıyor. Köprüden küçük ve büyük baş hayvanlar geçemiyor, ancak geçtiğimiz iki yıl boyunca kar leoparlarının geçişi kaydedilmiş.

birleştiği görkemli coğrafyası, buzulları ve kültürel özellikleri burayı benim için farklı ve özel kılıyor. Gojal seyahati benim için daha önce yaptığım Vahan gezisinin devamı niteliğinde. Afganistan'daki Vahan Koridoru, sınırın hemen diğer tarafında.

Gojal, Şiiliğin İsmaili kolundan yaklaşık 20 bin Vahiye ev sahipliği yapıyor. Vahiler özellikle toplum içinde kadınlara ve kız çocukların eğitimine verdikleri önemle dikkat çeken bir topluluk. Bölgenin Pasu Köyü'ne varmak için dünyanın en yüksekteki karayolunda, Pakistan'la Çin'i birleştiren Karakurum Otobanı'nda ilerliyoruz. Sajid Ali peş peşe sıralanan 7 binlik zirvelere bakıp "burayı her gördüğümde kalbim küçükken olduğu gibi hızla çarpmaya başlıyor" diyor. Haksız sayılmaz.

ÜÇ EJDERHANIN AĞZINDA

Pasu'da 10 odalı küçük otelin tek misafiriyim. Otel sahibi Ahtar Hüseyin, 500 metre yakınımıza kadar sokulan Pasu Buzulu'nu gösterirken

buzuldan esen serin hava ciğerlerimi dolduruyor. Yaklaşık 26 kilometre uzunluğundaki buzul 7 bin 478 metrelik Pasu Zirvesi'ne doğru yükseliyor. Köyün hemen kuzeyinde yer alan ve dünyanın en uzun buzullarından biri olan 56 kilometrelik Batura Buzulu ise 7 bin 795 metre yüksekliğindeki Batura Zirvesi'ne ait. Ertesi gün kendi başıma çıktığım buzul seferinde aslında ne kadar tehlikeli bir iş yaptığımı anlıyorum. Buzullar sanki canlı ve hareketli varlıklar, sürekli yer değiştiriyor ve değişiyorlar. O yüzden, bir rehber olmadan yapılan geziler çok tehlikeli. Kendimi yarıklarla çevrili ve son derece tehlikeli bir noktada buluyorum. Dönüş, her zamanki gibi daha stresli ve yorucu, dört beş kez düşüyorum, ama bir kaza yaşamıyorum.

Pasu, 2 bin 450 metre rakımda yer alıyor ve bölgede "üç ejderhanın ağzındaki köy" olarak da biliniyor. Çünkü, Pasu ve Batura buzulları, Hunza Nehri ve Şimşal Nehri köyü sürekli tehdit ediyor. Buzulların sıkıştırmaları ve seller yüzünden köy, tarih boyunca birkaç defa yok olup tekrar kurulmuş. Bu süreçte geçmişte 300 hanenin bir bölümü kuzeydeki Chipursan Vadisi'ne ve Vahan Koridoru'na göç etmiş. Ama Karakurum Otobanı'nın 1978'te tamamlanmasıyla doğal afetlere rağmen bölge gelişim göstermeyi sürdürmüş, Pasu şu anda 120 haneye ve 1200 civarı nüfusa sahip.

Ağa Han'ın imamlığındaki İsmaili tarikatına bağlı Gojal bölgesi sakinleri modern okullarda hem İngilizce, hem Urduca eğitim görüyor. Gulmit Köyü'nde gelişmiş olanaklara sahip bir hastane de yer alıyor. Geleneklere göre kız çocukları eğitime teşvik ediyorlar. Arkadaşım Sajid Ali "Ailenin erkek ve kız iki çocuğu varsa ve ikisini birden okutma imkânı yoksa, kız çocuk okula gönderilir" diyor.

Lise eğitiminden sonra gençler şehirlerdeki üniversitelere gidiyor. Birlikte zaman geçirmekten büyük keyif aldığım şair ve eğitimci Ali Kurban Mughanni, köyden okumak için ayrılıp tatil dışında geri dönmeyen gençlerin yokluğundan şikâyet etse de iş imkânlarını ancak büyük şehirlerde bulabiliyorlar. Ali Kurban, Mevlana'nın *Mesnevi*'sini İngilizceden Vahi diline çeviren özel bir eğitimci. Dünyanın unutulmakta olan dillerinden Vahice, Farsçanın çok eski bir lehçesi. Vahi dili 1990'lı yıllara kadar Arap alfabesiyle yazılıyordu. Lorimar (Alman), Keminski (Rus), ve Budghus (İngiliz) isimli üç dil bilimci Vahicenin yazılı halini, Latin alfabesinin fonetiğine uygunluğunu göz önünde bulundurarak tekrar yapılandırdı.

Ali Kurban, Türklerle Vahilerin Orta Asya'daki diğer halklar gibi ortak bir geçmişe sahip olduklarını ve kendilerinin Pakistan'ın güneyindeki halklara nazaran Türklere daha yakın

Gojal bölgesindeki köyler Pakistan'ın yaklaşık 10 bin nüfuslu Gılgıt kentine bağlı.

Aynı adı taşıdığı nehrin kenarında bulunan, tarımla geçinen Gılgıt'ın caddesinde günlük telaş.

olduklarını söylüyor. Belki de bunun sebebi Kırgızlarla tarih boyunca yan yana yaşamış olmaları. Kaynaklara göre Pasu yüzyıllar önce bir Kırgız yerleşimiymiş. Bölgedeki Kırgız mezarları da bunun kanıtı. Pa-su adı da Kırgızcada "üç nehrin/kaynağın birleştiği su" anlamına geliyor.

KARAKURUM OTOBANI

Ali Kurban, ziyaretimde bana Afganistan'da gördüğüm Vahi evleriyle kendilerininki arasında fark olup olmadığını sordu. Afganistan'da gördüklerimin karanlık ve çok yoksul olduğunu söyleyince kendilerinin de 1960 öncesinde aynı durumda olduklarını söyledi. Artık evleri çok daha konforlu. Bu arada evlerde "saray" adı verilen misafir odaları da bulunuyor. Ali Kurban, 1970'lerin başından itibaren Karakurum Otobanı'yla birlikte Pasu ve bölgenin diğer köşelerinin gelişmeye başladığını söylüyor ve devam ediyor: "Çin Devleti, Hunza Yerel Hükümeti ve Pakistan Devleti, Karakurum Otobanı'nın kurulmasına birlikte karar verdi. Mao sosyalizmi ve Sovyet

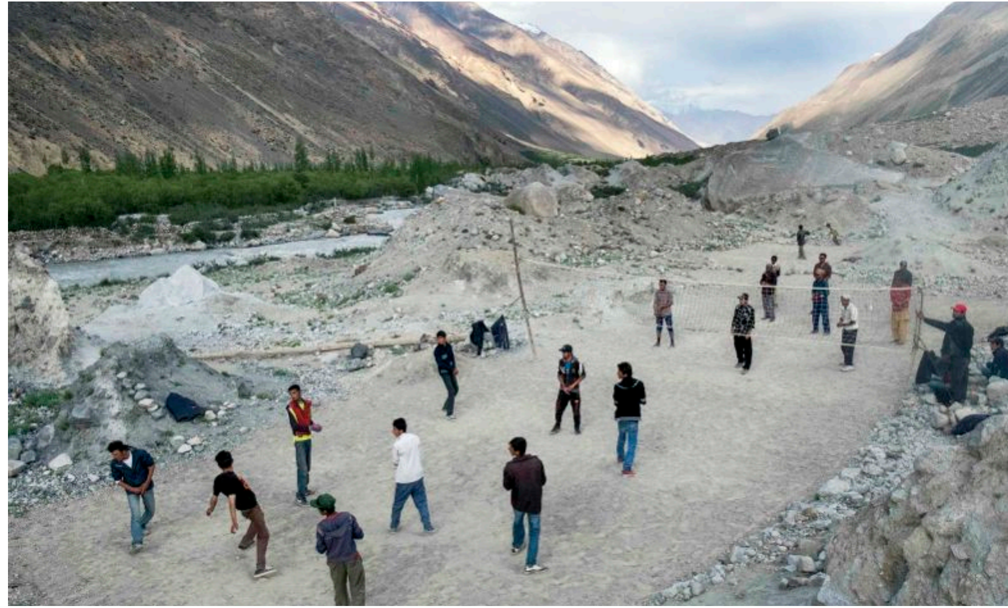

Gojal, Şiiliğin İsmaili kolundan yaklaşık 20 bin Vahiye ev sahipliği yapıyor.

Pasu Köyü'nden küçük Hüseyin Ali, evinin dışında arkadaşlarıyla saklambaç oynuyor (solda). Zoodkhun Köyü'nün gençleri uygun bir düzlüğe file gerip voleybol oynuyor (altta).

sosyalizmi arasında çok fazla rekabet vardı. Çin, Sovyet müdahalesinden çekindiği için otobanı daha güneyden, yani Gılgıt-Baltistan'dan geçirdi. Çin, politik ve ekonomik amaçları doğrultusunda 1971-1978 yılları arasında ordusuna otobanı inşa ettirdi ve ardından bölge hızla gelişmeye başladı."

Yaşam koşullarının zamanla değiştiğini söylüyor Ali Kurban: "İnsanlar 1970'lerde oldukça çalışkandı, şimdilerde tembeller. Annemi babamı hatırlıyorum da, gece gündüz meşgullerdi. Annem çok güçlüydü, tarımla, süt ürünleriyle, yünden kıyafet hazırlamakla uğraşırdı. Şimdikiler bu kadar güçlü değil." Sajid Ali, bunun sebebini insanların hayatına "konfor" kavramın girmesiyle açıklıyor. Ali Kurban da şu anda güneyden gelecek gıdalara ve eşyalara bağımlı olduklarını ekliyor. Kalitesi kötü olan unu bile güneyden aldıklarını ve bu durumu hazmedemediğini söylüyor.

Bir başka eğitimci Zoodkhun Köyü'nden Fakir Ullah Han ise şu konuya dikkat çekiyor.

Dağların çevrelediği verimli bir düzlükte bulunan Chalt Köyü, Hunza'nın "Nagar" bölgesinin en eski yerleşimlerinden.

Chalt, dünyanın en yüksek rakımlı karayollarından Karakurum Otobanı'nın yakınında. Otoban Pakistan'la Çin'i birbirine bağlıyor.

Vahiler, kız çocukların eğitimine büyük önem veriyor. "Ailenin erkek ve kız iki çocuğu varsa ve ikisini birden okutma imkânı yoksa kız çocuk okula gönderilir" diyorlar.

"Modernleşmeyle birlikte, örneğin bu köyde nüfusun sadece yüzde yirmisi iş sahibi, geri kalanlar işsiz. İş sahibi olanlar da maaşla çalışıyor ve bunların çok azı iyi kazanıyor, geri kalanları sadece hayatta kalacak kadar ücret alıyor. Çalışmayanlar da hayvanlarını satarak geçiniyor, çünkü tarımla elde ettikleri gelir yetersiz kalıyor." İnsanların eğitim seviyesi arttıkça tarımla uğraşmak istemiyor, iş imkânları ve modern hayatın tadını çıkarmak için şehirlere yöneliyor. Turizmin yaratacağı iş imkânları onları köylerinde tutmanın bir yolu olabilir. Sajid Ali şunları anlatıyor: "Bölgede 1990'larda gelirin büyük kısmı turizmden elde ediliyordu. Öyle ki bir rehber, gidiş dönüş üç gün süren trekking turlarında kazandığı parayla ailesini üç ay geçindirebiliyordu. Ancak New York'taki 11 Eylül saldırısından sonra her şey altüst oldu." ABD'deki terör saldırılarından sonra bölgedeki turizm hareketi bıçakla kesilmiş gibi durmuş ve bir daha da eski seviyesine kavuşmamış. Eskiden on binlerle ifade edilen turist sayısı şimdilerde 200-300 kişi olarak geçiyor.

Turizme bağlı geçim kaynağı arasında bölgedeki kadınların el işi yapıp sattığı merkezler de

Anila 14 yaşında ve dokuzuncu sınıfa gidiyor (karşı sayfada). Chipursan Vadisi'ndeki Zoodkhun Köyü'nün çocukları ders arasında şakalaşıyor (üstte).

sayılabilir. Küçük girişimciliği yaygınlaştırmak için "Aga Kahn Rural Support Program-AKRSP" çerçevesinde yürütülen çalışmalar oldukça başarılı. Özellikle sadece bu bölgede bulabileceğiniz Kırgız ve Vahi motifli örmeler, kilimler, giysiler çok popüler, ancak satışlar yine de eskisi kadar çok değil.

Gojal'ın etkileyici coğrafyasında turizmi tehdit eden etmenler oldukça fazla. Dağcılık ve doğa yürüyüşü için buraya gelmeyi arzulayan turistler olsa da belirsizlik ortamı buna engel. Nanga Parbat ana kampında 2013 yılında onbir dağcı Taliban tarafından öldürülmüştü. Bir başka belirsizlik kaynağı ise sınır konusunda Hindistan'la yaşanan ihtilaf. Baltistan'ın Hindistan'la Pakistan arasında tartışmalı bölgelere sahip olması iki ülke arasında düşmeyen bir tansiyon yaratıyor. Yaban hayat ve kültür değerlerini konu alan eko-turizmin sürekliliği, dünyadaki gelişmelere bağlı ve oldukça kırılgan durumda.

ERMİŞ BABA HUNDİ

Yüksekliği 7 bin 478 metreyi bulan Pasu Zirvesi'nin dibinde, 7 bin 611 metrelik Şimşal Zirvesi'nin karşısında yer alan Pasu ve diğer Gojal

Zoodkhun Köyü'nden Vahi kadının evi, içerideki eşya ve malzemeler değişse de yaklaşık 150 yılık (üstte). Hakima Sultana, sığırları ve koyunlarını beslemek için patates tarlasında çimen, ot topluyor (altta).

köyleri, Karakurum Dağları'yla ve nehirlerle çevrili. Ama teknoloji, bu izole köylere kadar ulaşmış durumda. Yavaş çalışsa da bölgede internet var. Modern dünyanın alışkanlıkları buraya da yayılmakta gecikmemiş gibi görünüyor, gençler sosyal medya üzerinden iletişim kuruyor, yaşlılar ise bundan çok şikâyetçi değil, çünkü onlar da benzer durumda.

Dağlık Gojal çok zengin bir yaban hayata sahip. Kar leoparı, dağ keçisi, kızıl tilki, kurt, Himalaya kar horozu, kaya kekliği bölgedeki türlerden bazıları. Ardıç, söğüt, kavak, sakızağacı ise sık görülen ağaç türleri arasında. Yüksek dağlar, platolar ve buzullar arasındaki bölgede yak, koyun ve keçi sürüleri temel geçim kaynağını oluşturuyor. Patates üretimi de önemli bir ekonomik faaliyet. Süt ve süt ürünleri, köylü kadınlar tarafından yak, koyun ve keçilerden temin ediliyor. Pai (yoğurt), merek (kaymak) ve rogun (tereyağı), sütün uzun süre kaynatılmasıyla yapılan kurut, chapati denen lavaş ekmeklerle tüketiliyor.

Kuzeyde, Chipursan Vadisi'ndeki köyler daha da yüksekte, 3 bin 500 metre rakımda yer alıyor. Burası Çin sınırına yakın, son kasaba Sost

Zoodkhun Köyü'nün yer aldığı sarp vadinin ötesinde Afganistan toprakları başlıyor. Afganistan'daki Vahan Koridoru, İrşad Geçidi'yle iki günlük yürüyüş mesafesinde. Arada sınır kapısı bulunmuyor; iki ülkenin köylüleri uzun yıllardır değiş tokuşa dayalı ticaret yapıyor.

üzerinden ulaşılan Afganistan'a Hindikuş Dağları'yla sınır güzel bir vadi. Özel izinle ve pasaportumu kontrol noktasına bırakarak yol arkadaşlarım Azam Baig Tajik ve Sajid Ali ile vadiye giriyoruz. Yol üzerinde Sufi ermiş Baba Hundi'nin izinden gidenlerin konaklaması için yapılmış, Şaman süsleriyle bezenmiş basit barakalara rastlıyoruz.

Bölgede Baba Hundi önemli bir mistik karakter. Her sene adına düzenlenen festivale Vahan Koridoru'ndan Kırgızlar da geliyor, polo ve kriket yarışmaları yöresel kültür motifleri vurgulanarak yapılıyor. Mezarı, Vahan Koridoru sınırındaki Zoodkun Köyü'ne çok yakın. Bu uzak ve yüksek köye vardığımızda üniformaları içinde neşeyle kriket oynayan öğrencileri görünce doğrusu şaşırıyorum. Türkiye'den geldiğimi duyan öğretmen Fakir Ullah Han tarafından derse davet ediliyorum. Ağa Han tarafından desteklenen okullarda öğretmen kalitesi yüksek, öğrencilerin eğitim düzeyleri iyi. Öğrencilerin pırıl pırıl gözlerinde maviden siyaha uzanan renk çeşitliliği, bölgenin tarihsel bir geçiş noktası olduğunu tekrar hatırlatıyor.

Azam Baig Tajik'le gezerken bir köylü bizi evine davet ediyor. Geleneksel sütlü çayımızı içerken yaşlı Vahi bize İngiliz yönetimindeyken bağlı oldukları Hunza mirine (mir, bir tür derebeyi) karşı ayaklanmalarını anlatıyor. Köylülerin direnişi, sadece onlara uygulanan bir verginin kaldırılması için yaptıkları başvuruyu mirin yok saymasıyla başlamış, haklarının verilmesi ve bağımsız olmalarıyla sonuçlanmış. Bütün olanları bir çırpıda ve gururla anlatıyor yaşlı Vahi.

Bölgenin tanınmış turist rehberlerinden Alam Jan Dario'nun evinde konakladığımız köyde, AKRSP'nin desteğiyle halkın sivil inisiyatifle tarım ve eğitim çalışmaları yaptığını görmek umutlandırıcı. Gojal, dağların görkemini ve insanların bu zorlu coğrafyaya nasıl uyum gösterip özgün bir kültür dokusu oluşturduğunu gösteren özel bir bölge. Sonuçta, sahilde büyüyen ben dağların güzelliğini geç keşfetmeme hayıflanıyorum. Gördüklerime ve öğrendiklerime ise seviniyorum ●

KAÇKARLAR'DA BULUT OLSAM, UĞUR BİRYOL

Bir Karadeniz Masalı!

Kaçkarlar bir masal coğrafyası. Uğur Biryol da bu masalı en güzel anlatanlardan biri. *Kaçkarlar'da Bulut Olsam* albüm - kitabının her bir sayfası, bölgeye açık bir davet adeta…

Doğanın en zengin hallerinin bir arada bulunduğu bir yer Fırtına Vadisi. Sırtını Kaçkar Dağları'na yaslamış onlarca yaylanın, gürül gürül akıp Karadeniz'e ulaşan Fırtına Deresi'nin ve mutlu insanların beldesi. Aynı zamanda dünyanın korumada öncelikli 100 bölgesinden biri. Araştırmacı, fotoğrafçı, gazeteci, aktivist ve bir doğa âşığı olan Uğur Biryol, *Kaçkarlar'da Bulut Olsam* albüm - kitabında, "dünyanın en güzel yeri" olarak nitelediği Kaçkarlar'ı anlatıyor. Biryol'un birbirinden güzel fotoğraflarıyla süslü kitap, Fırtına Vadisi'nin nasıl gezilmesi gerektiğini anlatan bir rehber.

Bölgedeki yürüyüş rotalarıyla başlayan kitapta, rota üzerindeki köyler ve yaylalar tek tek anlatılmış. Pokut, Ambarlı, Trovit, Apivanak, Palovit, Badara, Gito, Ayder, Kavrun, Kaçkar, Samistal, Verçenik yaylalarının güzelliğini, "bir yaylaya âşık olmak kolaydır, lakin tepenin ardında gezgini, diğerinden farklı ve daha büyüleyici fotoğrafıyla bir başkası beklemektedir" sözleriyle anlatıyor Biryol.

SOYLU İNSAN BARINAKLARI

Ve tabii buzul gölleri. Ambarlı, Avusor, Mezovit, At Meydanı Gölü… Fırtına ve Hala derelerinin üzerlerinde yükselen taş kemer köprüleri de unutmamak gerek. Bu köprülerin en önemli özelliği, harç kullanılmadan, kesme taş tekniğiyle yapılmış olmaları. Ve sonra vadinin konaklarına geliyor sıra. Hemşinliler gurbetçi. Yüz yıl önce ekonomik zorluk nedeniyle Batum'a, Soçi'ye, Yalta'ya, Kırım'a, Moskova'ya çalışmaya gitmişler. Gurbetlik kötü elbette, ama gurbetçilerin konak yaptırma yarışı, Fırtına Vadisi'nin birbirinden ihtişamlı konaklarla dolmasına yol açmış. "Yüksek rakımların soylu insan barınakları" diye nitelendiriyor Uğur Biryol onları. Ki bugün de bu konakların bir kısmı ayakta.

GÜZELLİK BAŞA BELA!

Müzikten giyim kuşama, ekolojik çeşitlilikten Yeşil Yol direnişine kadar bölgeye ilişkin her ayrıntının ele alındığı kitabın sonuna bir mini sözlük de eklemiş Biryol. Son sözüyse şöyle:

"Kendimi bildim bileli Karadeniz coğrafyasının güzelliği hep başa bela olmuştur. Bu kadar albenisi yüksek vadilerin ve yaşam alanlarının yer aldığı bir coğrafya ister istemez iştahları kabartmakta. Son kertede şunu hatırlatmakta fayda var: Eğer dünya coğrafyasında miras niteliğindeki bölgeleri de yok edip nefessiz kalırsınız, yatacak yeriniz yoktur. Ötesi hikâye…" ●

BUTİK OTELLER KİTABI 2017, ABC GRUP

Küçük, farklı ve sıra dışı

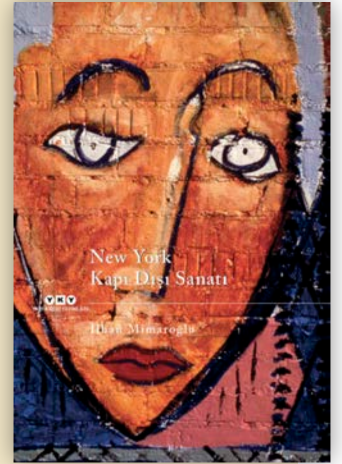
Birbirinden özel 154 butik oteli bir araya getiren *Butik Oteller Kitabı 2017*, otellerin özelliklerinin yanı sıra bulundukları bölgenin tarihi ve turistik bilgilerini de içeren bir seyahat rehberi.

Butik Oteller Kitabı 2017, son sayısında da okuyucularla birbirinden özel 154 butik oteli buluşturdu. Önsözünü TURSAB Başkanı Başaran Ulusoy'un yazdığı kitapta 21. yüzyılda turizmde bireysel tercihlerin ve özel ilgi motivasyonlu seyahatlerin öne çıktığı belirtiliyor. Bu tip seyahatlerde belirgin bir artış olduğunu vurgulayan Ulusoy, Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre 2010 yılında 100 tesis ve 8 bin 321 olan yatak sayısının, 2014 yılında 175 tesis ve 13 bin 475 yatak kapasitesine ulaştığını belirtiyor. "Küçük, özel belgeli, farklı ve sıra dışı konaklama alternatifleri" altbaşlıklı kitap, İstanbul ve çevresiyle başlıyor, Batı Karadeniz, Ege, Orta Ege, Güney Ege, Akdeniz, Ankara ve çevresi, Kapadokya, Doğu Karadeniz'in ardından Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleriyle son buluyor. Her bölümün başında sözü edilen bölgeye ilişkin genel bilgilerin verildiği, gezilmesi gereken tarihi ve turistik noktaların birbirinden güzel fotoğraflar eşliğinde anlatıldığı kitapta daha sonra o bölgedeki butik oteller sıralanmış. Otellerin fiziki özelliklerinin yanı sıra havaalanına uzaklığı, oda sayısı, iletişim bilgileri, yemek mönüsü, havuz, internet ve klima bulunup bulunmadığı ve ayrıca çocuklara uygun olup olmadığına ilişkin detaylı bilgiler verilmiş. Türkçe ve İngilizce yayınlanan kitap, tatilde farklı bir konaklama tercihi arayanlar için bire bir.

NEW YORK KAPI DIŞI SANATI, İLHAN MİMAROĞLU

Sokaktaki sanatın büyüsü

En çok gözönünde olmalarına karşın en az fark edilen sanatı; duvar resimlerini inceleyen kitap, görme yetisini arttırmak isteyenler için ipuçlarıyla dolu.

Uzun yıllar New York'ta yaşamış müzisyen İlhan Mimaroğlu'nun *New York Kapı Dışı Sanatı* adlı kitabı, sokaktaki sanata dikkat çeken bir deneme. Bir müzisyen olarak görme yetisinin işitme yetisinden az olduğunu anlayınca bir fotoğraf makinesi alarak ayrıntıların peşine düşmüş. Her gün önünden geçtiği halde fark etmediği ayrıntıları yakalama arayışı, onun sokaktaki sanatı keşfetmesine yol açmış. Böylelikle New York'taki duvar resimlerini fotoğraflamaya başlamış. Çektiği fotoğrafları New York'ta yaşayan pek çok kişiye gösterdiğinde, hepsi çok önemli sanat yapıtlarıyla karşı karşıya olduklarını söylemiş. Ancak pek az kişi bu fotoğrafları kentin sokaklarında farklı duvarlarda gördüklerini hatırlamış.

İşte kitapta, bu fotoğraflar bir araya getirilmiş. Fotoğraflar incelendiğinde bazı resimlerin duvarlara çizilmiş olduğunu kabullenmek oldukça güç gelebilir. Ancak fotoğrafın altında hangi sokakta yer aldığı ve ressamının kim olduğu da belirtiliyor. Kuşkusuz New York'ta yaşayanlar, ya da ziyaret edenler o kitaptaki resimleri duvarlarda arayabilirler.

Kitap, bakmakla görmek arasındaki farkı tartıştığı kadar, sanatın bir kurum olarak nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusuna da dikkat çekiyor. Sokak, bilindiği gibi görkemsiz bir yer. Galerilerde, müzelerde sergilenmeyen eserlerin yeterince değerli olmadığı gibi bir algı var. Oysa bazı muralistler tersini düşünüyor. Onlara göre resim bir galeride sergilendiğinde birkaç yüz kişiye, sokaktaysa yüzbinlerce kişiye ulaşıyor ve bu daha anlamlı. Ancak her ne olursa olsa kapı dışı sanatının gitgide daha fazla görünür olduğu ve benimsendiği de bir gerçek.

BURSA / İZMİR / MANİSA

DİNLENDİREN YOLCULUK

Kısa zamanda ne denli çok yer görebilmeyi denemek için Bursa'nın tarihi Cumalıkızık Köyü'nde başlayan yolculuk, önce İzmir'deki Efes ve Şirince, sonra da Manisa'daki Sardes arkeolojik alanından geçerek, peribacalarının süslediği Kula ilçesinde sona erdi.

Şirince evlerinin büyük kısmı otel ve farklı iş yerlerine dönüşmüş olsa da restorasyonlarda geleneksel mimarinin korunmuş olması bir teselli vesilesi sayılıyor.

Sabahın erken saatleriydi yola çıktığımızda, Bursa'dan başlayarak Ege'ye uzanan bir hafta sonu planlamıştık. Cuma gününe denk gelen 19 Mayıs fazladan bir gün kazandırmıştı. Bu da oldukça fazla yer göreceğimiz anlamına geliyordu. Bu gezide hem arkeolojik alanları, hem geleneksel mimarinin korunduğu yerleşim yerlerini görmeyi planladık. Kısa sürede Osmangazi Köprüsü'nden geçerek Bursa'ya ulaştık. Çok oyalanmamıza rağmen saat 10.30'da Cumalıkızık Köyü'ndeydik. Hava oldukça serindi ama köyün sokaklarında insan seli vardı. Biz turistik bölgeden uzaklaşarak köyün gerçek sokaklarında dolaşmaya başladık.

Cumalıkızık Uludağ'ın eteklerinde kurulmuş olan ve tarihi Osmanlı'nın kuruluş dönemine kadar uzanan şirin ve yemyeşil bir köy. İlkbaharın en sıcak günlerinde bile serin olabiliyor. Bu mevsimde kiraz ve dut ağaçları karşılıyor konukları. Taş sokakları, geleneksel mimarisi ile bir kültür mirası olan köyün değeri, burada bir dizi çekildikten sonra daha çok anlaşıldı.

Gölyazı'ya da uğramayı düşünüyorduk ama Uluabat ve Manyas göllerini başka

Sardes arkeolojik bölgesinde yaklaşık 1600 yıllık bir geçmişe sahip sinagogun avlusundan gymnasium muhteşem gözüküyor. Roma döneminin bu görkemli yapısının İS 2. yüzyılın sonunda başlanıp 3. yüzyılın başında bitirildiği tahmin ediliyor (en üstte). Lidya dönemde başlayıp, Roma döneminde daha görkemli hale gelen Artemis Tapınağı'ndaki en eski yapı İÖ 5-6. yüzyıllara tarihleniyor (üstte).

bir hafta sonuna bıraktık. Manisa'da İzmir yolu üzerinde bulunan otelimize ulaştık. Otel yeni ve çok da güzel bir butik otel. Bu tür otelleri büyük otellere tercih ediyorum. Bugüne kadar da hiç pişman olmadım.

Sabah ilk hedefimiz Efes ve Şirince. Efes'e vardığımızda öğle olmak üzereydi. Havanın güzel ve cumanın tatil olmasını fırsat bilenler soluğu Efes'te almıştı. Bu mevsime göre büyük bir kalabalık vardı. Yaklaşık üç saatimizi burada geçirdik.

Efes'ten çıktığımızda saat 15.30 olmuştu. Hedefimiz Şirince. Selçuk'a yedi kilometre mesafede bulunan Şirince aslına eski bir Rum köyü. Mübadelede Rumlar ile Türkler yer değiştirmiş. Köyün ilk kuruluş tarihi ise 1500 yıl öncesine kadar gidiyor. Rakımı 350 metre olduğu için yaz aylarında Efes ahalisinin burada kaldığı da biliniyor. Yarım saat süren yol boyunca Ege'nin bereketli topraklarından fışkıran yeşilin her tonu eşlik etti köye kadar. Köye varmadan arabayı park edip kısa bir süre yürüyerek köyün merkezine ulaştık. Yaklaşık üç saat de burada dolaştık. Şirince'yi her gittiğimde biraz daha kalabalıklaştığını görüyorum. Şirince'nin şirinliği gitmiş yerine bir alışveriş merkezi gelmiş. Saat 19.00 gibi Şirince'den ayrıldık. Rotamız İzmir. Akşam yemeğini Kordon'da yedikten sonra Saat Kulesi'ni ziyaret edip Manisa'ya geri döndük.

Pazar sabah 9.30 gibi yola çıktık. Bugünkü hedefimiz Sardes ve Kula. Sardes arkeolojik bölgesinde gymnasium, hamam, yaklaşık 1000 kişinin aynı anda ibadet edebildiği 1600 yıllık sinagog ve kompleksin etrafındaki dükkân ve diğer yapıları gezmek epey bir zamanımızı aldı.

Gymnasiumun girişinde fide satan teyzeden domates ve biber fidesi satın

alarak biraz ilerideki Artemis Tapınağı'na doğru yola çıktık. Burada çocuklara parayı bulan Lidyalıların altını Paktalos Irmağı'ndan nasıl elde ettiklerini, ilk basılan parayı ve tabii ki efsanevi Lidya Kralı Kroisos'u (Karun) anlattım. Bu muhteşem Lidya kentinin ne yazık ki çok büyük bir bölümü toprak altında.

Koşturmaca hepimizi acıktırmıştı. Etrafıma bakınırken bulduğum birkaç boğa dikenini kopardım ve soyarak çocuklarla, gezi arkadaşlarımla birlikte yedik. Havuç tadında olan bu bitki doğada her zaman can simididir.

Saat 16.00 gibi kendimizi Kula'nın geleneksel evleri arasında dolaşırken bulduk. Osmanlı mimarisinin egemen olduğu bu evlerin büyük bir kısmında insanlar yaşamlarına devam ediyorlar. Ne yazık ki bir kısmı bakımsızlıktan yıkılmış, veya yıkılmak üzere. Tüm evler geniş bir avluya sahip. Belediye tarafından bir konak Kula Ev Kültür Müzesi'ne dönüştürülmüş. Burayı da ziyaret ederek bu evlerdeki yaşam biçimi hakkında bilgi aldık. Kula aynı zamanda Türkiye'nin ilk ve şimdilik terk jeoparkı ama yol boyunca tek bir jeopark levhası göremedim.

Yaklaşık bir saat kadar sokaklarda dolaştıktan sonra tekrar yola koyulduk. Dönüş zamanı geliyordu. Uşak yolu üzerinde yer alan peri bacalarında da yaklaşık yarım saat kadar oyalandıktan sonra dönüşe geçtik. Uşak- Kütahya üzerinden döndüğüm için tatil trafiğine yakalanmadan geceyarısı saat 1.00 gibi eve varmayı başardık.

Bir hafta sonu çocuklarınızı alın ve plan yaparak yola çıkın; iki günde bile ne kadar çok şey yapabileceğinizi görüp şaşıracaksınız. Doğada yapacağınız en kötü programın bile çocuklarla evde, veya bir AVM de yapacağınız en iyi programdan bile daha iyi olacağını unutmayın sakın ●

Kula sokaklarında dolaşırken veya kapısı açık bir avluya bakarken insan kendini bir anda geçmişte buluyor. Bu sokaklarda sadece geçmiş değil, misafirseverlik de aynen korunmuş; her an avluda çay içmeye davet edebiliyorlar.

SIRT ÇANTASI

DİKİŞ SETİ

Aladağlar'da kış tırmanışı kampında çadırın etrafına kar duvarı örerken aniden çökmek zorunda kaldım. Yıl 1988 aylardan Şubat. Emanet olan ve üzerime dar gelen salopetim baştan aşağı söküldü. Bu durumda bırakın tırmanmayı, bu soğukta yani eksi 20 derecede geri dönmem bile olanaksızdı. Sarımemetler kampından Çukurbağ Köyü'ne gidinceye kadar donardım. Çantamda dikiş seti olmadığını biliyordum, ama diğer iki ekip arkadaşımda mutlaka olması gerekirdi. Ne yazık ki onlarda da yoktu ve kışın ortasında sökük bir salopetle ortada kalmıştım. Çaresizce etrafına bakınırken karların arasından kafasını çıkarmış kuru bir bitkiye takıldı gözlerim. Üzerinde iri dikenler vardı. Bu dikenlerden birkaç tane kopararak çadıra döndüm. Çakımı çıkararak dikenin geniş olan arka kısmına bir delik açmaya çalıştım. Eğer sağlam bir delik açarsam iğnem hazırdı. Ancak ilk denemede sabırsız davrandığım için delik açamadım. Diken ikiye yarıldı. İkinci denememde çakının sivri ucuyla sabırla yavaş yavaş oyarak bir delik açmayı başardım. Yıllardır dağda giydiğim sarı yün kazağımdan bir iplik çıkardım ve dikene taktım. Dikenin ucu çok sivri ve sertti. Bu nedenle salopetin kumaşından rahatlıkla geçiyordu. On dakika içinde salopetimi dikmeyi başardım. Bırakın geri dönmeyi, kış tırmanışı da yaptım. Böyle bir durumda kalmamak için yapacağınız tek şey outdoor mağazalarında satılan ve fiyatları 10-15 lira arasında olan bir dikiş seti almak olmalı. Ben aldığım o dersten sonra neredeyse her çantamın gözünde bir adet dikiş seti taşıyorum. Ortam ne olursa olsun başınıza ne geleceği asla belli olmaz.